ទស្សនាវដ្ដី

សាស្ត្រាចារ្យ

ផ្សាយ
ចេញ
រាល់
ត្រីមាស
ពី

សមាគម
សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ទីស្នាក់ការ
លេខ ១២៣ E វិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ

ខ្ញុំកក្តាដ សឹហ ក្ញា

ឆ្នាំ ទី ៥

លេខ
15

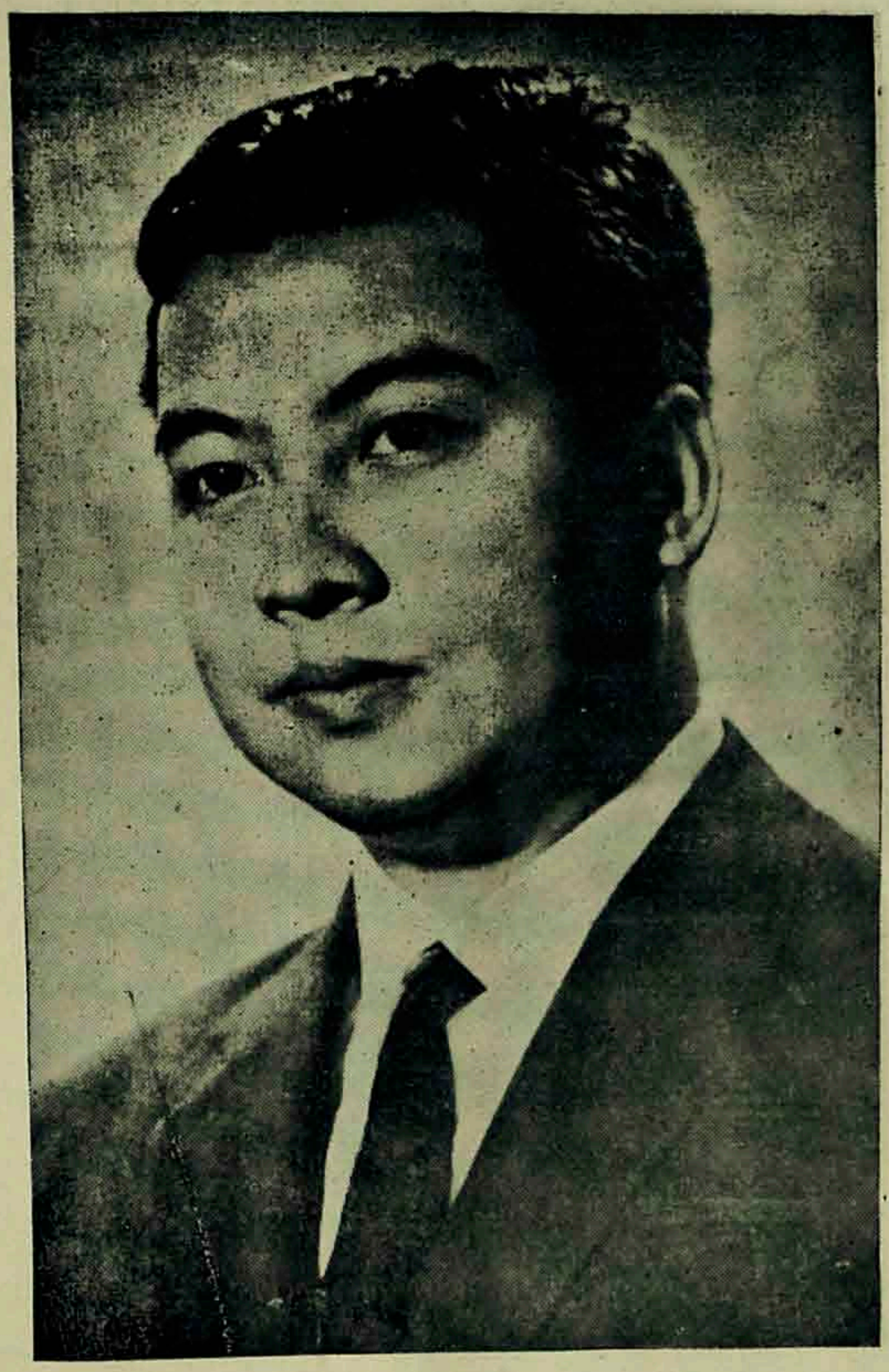

ពិធីបុណ្យខួប ទី ៨៣ រំលឹកការប្រសូតនៃ សម្តេចឪ

(ពិធីបុណ្យខួបទី ១១ រំលឹក ឯការាជ្យជាតិ

សូមសម្តេចឪព្រះអង្គទ្រង់ជាន

ព្រះជន្មរាប់រយព្រះវស្សា !

ព្រះរាជទស្សនកិច្ច នៅវ៉ាណ្ហូណោស៊ី (ពីថ្ងៃ១៤-ដល់២១សីហា ១៩៦៤)

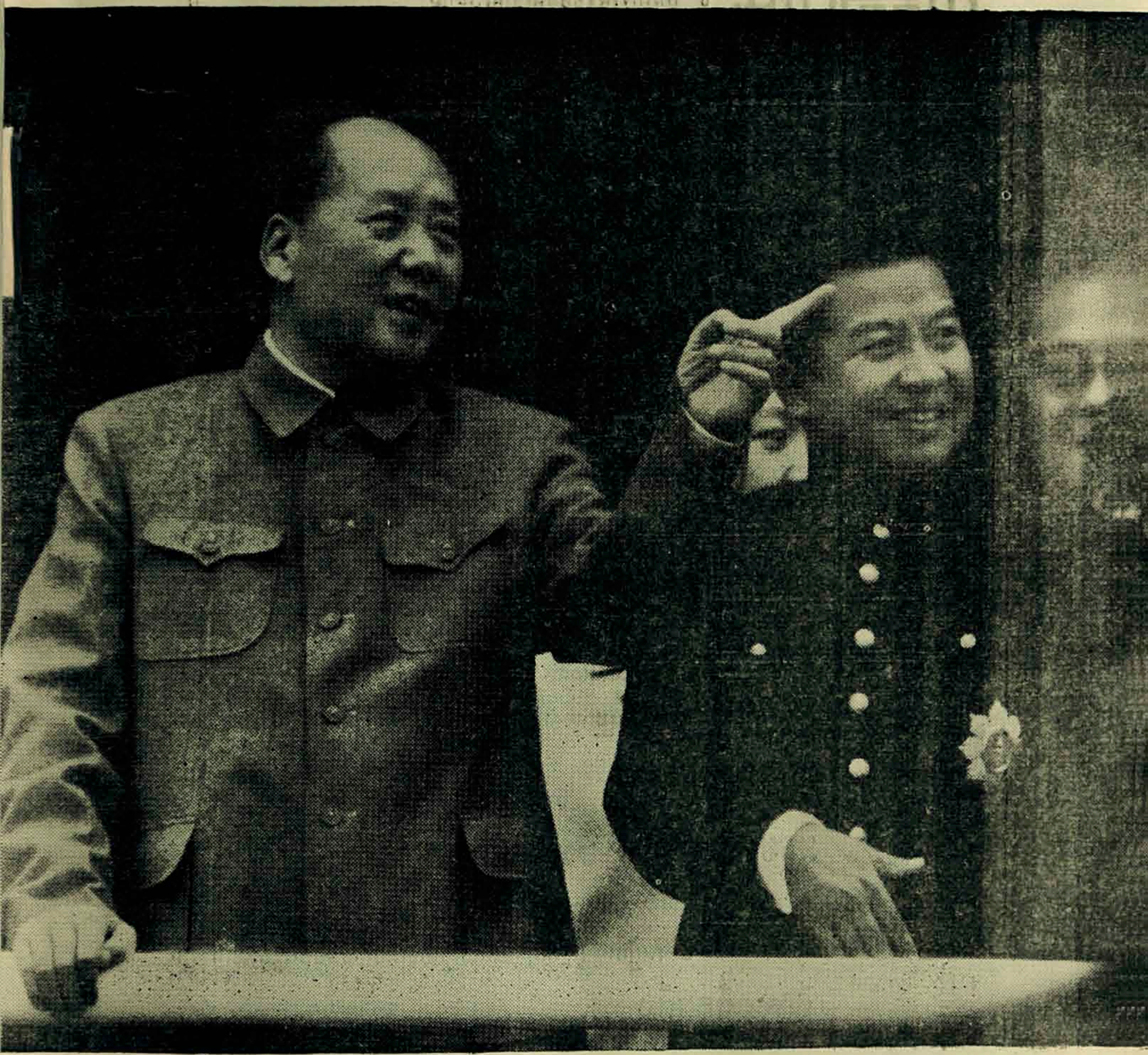

ព្រះរាជទស្សនកិច្ចនៅចិនប្រជាមានិត (ពីថ្ងៃ២៦ កញ្ញា ដល់ថ្ងៃ ៨ តុលា ១៩៦៨)

ទ្រីបអាស៊ីបានសាមគ្គីគ្នារុះរាកៈដ្ឋ ការពារធ្ងន់ជីវិតរបស់ខ្លួន

ចំពោះអំពើរុករាន នៃ ចក្រពត្តិនិយមអាមេរិក នឹង បរិវារ

មាតិកាសង្ខេប

ជាតិស្រាប់ ។ ក្នុងការរៀនអក្សរនេះ បងប្អូនយើងបានបង្កើតមធ្យោបាយមួយដ៏សំខាន់ សំរាប់បណ្តុះបណ្តាលវប្បធម៌ខ្លួនឯងផង សំរាប់បង្កើនកំរិតស្នេហាជាតិផង ហើយសំរាប់រួមចំណែកលើកវប្បធម៌ជាតិ និងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសយើងផង ។

អាស្រ័យសន្ធិភាពខាងក្នុង និងសាមគ្គីភាពនៃកូនចៅទាំងអស់ជុំវិញអង្គសម្តេចឯ ១ បសគ្គទាំងឡាយនឹងត្រូវលាយឆ្លុះជាភាពមិនចេះអស់ ហើយជាគជ័យទាំងឡាយនឹងប្រមូលបាន១ត ។

មិត្តទាំងឡាយ

ប្រទេសយើង ក្នុងការធ្វើបុណ្យរំលឹកខួបទី៤៣នៃការប្រសូតរបស់សម្ដេចព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ និងរំលឹកខួបទី១០នៃឯករាជ្យជាតិរបស់ខ្លួនយ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេងនេះ បានបញ្ឆាក់នូវដំហានទៅមុខរបស់ខ្លួនយ៉ាងរលះរលាំង ។ ដទៃពីព្រះរាជនយោបាយកែទំរង់សេដ្ឋកិច្ចដែលបញ្ចប់ឆ្នាំ១៩៦៣ នឹងព្រះរាជនយោបាយត្បឹតត្បៀតដែលព្រះអង្គបានសម្រេចកាលពីខែវិច្ឆិកានេះ ប្រទេសយើងបានស្គាល់នូវការរីកលូតលាស់យ៉ាងសំបើមក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ។

យើងជាសាស្ត្រាចារ្យ យើងបានកត់ត្រាទុកក្នុងស្មារតីជានិច្ចនូវព្រះរាជសន្និសីទគរុកោសល្យជាប្រវត្តិនៃព្រះដំណាក់ចំការមន ស្ដីអំពីការកែទំរង់សិក្សាធិការ ដែលត្រូវដើរទៅទន្ទឹមគ្នានឹងការកែទំរង់សេដ្ឋកិច្ច ហើយរាល់គ្នា យើងសុទ្ធតែបានយកអស់កម្លាំងកាយ កម្លាំងប្រាជ្ញានឹងកម្លាំងចិត្តមកប្រើដើម្បីជាវិភាគទានសំរេចនូវព្រះតំរិះនេះ ។ មួយឆ្នាំបានកន្លងទៅហើយ ព្រះរាជគតិ«សិក្សាដើម្បីបង្កើនផល,,កាន់តែបានចាក់ឫសគល់ក្នុងគ្រប់ស្មារតី រីឯពន្លឺនឹងជំនឿលើព្រះរាជគតិនេះក៏កាន់តែបានទូលំទូលាយហើយមាំមួនខ្លាំងឡើងៗ ។

ព្រះរាជតំរិះមួយទៀតដែលធ្វើឲ្យយើងជាសាស្ត្រាចារ្យមានអំនួតជាខ្លាំង គឺការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យថ្មីៗទៀតហើយនឹងមហាវិទ្យាល័យជាច្រើន ។ អាស្រ័យសាកលវិទ្យាល័យ៧នេះ សាកលវិទ្យាល័យដែលខ្លឹមសារមានយ៉ាងបរិបូរណ៍ ប្រទេសយើងបានចាប់ថ្នាក់ជាប់ជាមួយប្រទេសទាំងឡាយដែលមានសាកលវិទ្យាល័យច្រើនជាងគេបំផុត (គឺសាកលវិទ្យាល័យមួយសំរាប់ប្រជាជនតិចជាងមួយលាននាក់)

ចំណែកឯព្រះវិធានការមួយទៀត ដែលបានកែប្រែមនុស្ស"ពីខ្មៅទៅស,,នោះ គឺការបង្រៀនអក្សរដល់ជនានុជនដែលនៅមិនទាន់ចេះនៅឡើយ ។ កូនចៅព្រះអង្គគ្រប់សញ្ជាតិ គ្រាន់តែឮព្រះសូរសៀងនេះភ្លាម ក៏នាំគ្នាមមីមមាក់ត្រៀមក្ដារខៀនចាប់ផ្ដើមភ្លាម ។ ឯកជននឹងអង្គការសប្បុរសទាំងឡាយក៏បានសុំខ្លួនចូលរួមវិភាគទាន។ រីឯសមាគមយើងក៏នឹងបើកថ្នាក់បង្រៀនចាប់ពីថ្ងៃ១ធ្នូនេះតទៅហើយ ដូចមានសេចក្ដីជូនដំណឹងតាមវិទ្យុ

ការរៀបចំឡើងវិញនិងការពង្រីក

គ្រាន់តែក្នុងរយៈវេលា១០ឆ្នាំឯករាជ្យប៉ុណ្ណោះ ពលរដ្ឋខ្មែរ ក្រោមព្រះកិច្ចមគ្គុទ្ទេសដ៏វាងវៃនៃព្រះបិតាឯករាជ្យ-សាមគ្គីភាពជាតិ បានសំរេចជោគជ័យយ៉ាងសំបើមនៅក្នុងគ្រប់វិស័យ ក្នុងក្របខណ្ឌធ្វើឲ្យប្រទេសខ្លួនរស់ដោយខ្លួនឯង ។ ទោះបីមហាអំណាចនិងអ្នកសារពត៌មានប៉ែកបស្ចិមខ្លះ នៅតែមានះបន្តុះបង្អាប់សមិទ្ធិនិងវឌ្ឍនភាពរបស់ខ្មែរយើងក៏ដោយ ក៏សមិទ្ធិនិងវឌ្ឍនភាពរបស់យើងនៅតែបន្តដំណើរទៅមុខជាដដែល ។

កាលពីថ្ងៃ៩តុលា ១៩៦៤ គ្រាន់តែព្រះអង្គទ្រង់យាងនិវត្តៈមកដល់មាតុភូមិភ្លាម សម្តេចព្រះបិតាសិក្សាធិការជាតិទ្រង់បានសព្វព្រះរាជហឫទ័យយាងមកជាព្រះរាជាធិបតីក្នុងការប្រជុំការងារមួយ ស្តីអំពីការរៀបចំឡើងវិញនិងការពង្រីកឧត្តមនិងវិជ្ជាជីវៈសិក្សាយើងសព្វថ្ងៃ ។

ការប្រជុំនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេល៣ម៉ោង នៅក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ដោយមានឥស្សរជនជាន់ខ្ពស់ជាច្រើនបានចូលរួមផង ។

សេចក្តីសំរេចទាំងប៉ុន្មានដែលចេញមកអំពីការពិភាក្សានាថ្ងៃនោះ ប្រកបទៅដោយសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ហើយអាចនឹងធ្វើឲ្យឧត្តមសិក្សារបស់យើង «លោត-

១ក្នុងនាមវិជ្ជាជីវៈសិក្សា

ផ្លាះ,, ទៅមុខបានយ៉ាងឆ្ងាយ ។

សាកលវិទ្យាល័យ ចាំងប៉ុន្មានដែលការប្រជុំបានសំរេចថានឹងបង្កើតមានដូចតទៅ៖

ក- រាជសាកលវិទ្យាល័យខ្មែរ (U.R.K.) ដែលមាន :

១. មហាវិទ្យាល័យនីតិវិទ្យា នឹងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ;

២. មហាវិទ្យាល័យវេជ្ជវិទ្យា នឹងវិទ្យាសាស្ត្រ «paramédical» ;

៣. មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ នឹងវិទ្យាសាស្ត្រមនុស្សធម៌ ;

៤. មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ នឹងបច្ចេកទេស ;

៥. មហាវិទ្យាល័យទស្សវិទ្យា ;

៦. មហាវិទ្យាល័យគរុកោសល្យ ដែលហ្វឹកហ្វឺនសាស្ត្រាចារ្យមធ្យមសិក្សាបឋមនឹងមធ្យមភូមិ ។

ខ- រាជសាកលវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសខ្មែរ(U.T.R.K.)ដែលមាន :

១ វិទ្យាស្ថានបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ មិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត ដែលមានមហាវិទ្យាល័យ៥ (សូមអានអត្ថបទ "វិទ្យាស្ថានបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ មិត្តភាពខ្មែរ—សូវៀត" តាមអត្ថបទនេះទៅ);

២. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងសិល្ប: នឹងមុខរបរ (អតីតសាលាជាតិខាងសិល្ប: នឹងមុខរបរ);

៣. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងគីមី(អតីតសាលាហ្វឹកហ្វឺនអ្នកជំនួយខាងគីមី) ដែលហ្វឹកហ្វឺនអ្នកជំនួយខាងគីមីនឹងវិស្វករគីមី;

២. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្ម (អតីតសាលាជាតិពាណិជ្ជកម្ម);

៣. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងសាធារណការ និងវៃ" (អតីតសាលាជាតិខាងសាធារណការ អាគារនិងវៃ") -ចំណែកឯការសិក្សាអំពីអាគារវិទ្យា (ផ្នែកស្ថាបត្យកម្ម និងត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យមួយទៀត ចាប់ពីពេលនេះតទៅ);

៤. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងអាកាសចរស៊ីវិល;

៥. សាលាជាន់ខ្ពស់ខាងនាវាចរពាណិជ្ជកម្ម (អតីតសាលាអ្នកបើកបរ) ។

គ- រាជសាកលវិទ្យាល័យខាងវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម (Université Royale des Sciences Agronomiques (**U.R.S.A.**) ដែលមាន :

១ មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម;

២. មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្របសុវិទ្យា;

៣. មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្ររុក្ខា;

៤. មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្រមច្ឆជីវកម្ម;

៥. មហាវិទ្យាល័យ ទាងជ់នាងជនបទ ។

ឃ- រាជសាកលវិទ្យាល័យខាងវិចិត្រសិល្ប:ដែលមាន

ការសិក្សាទាក់ទងទៅនឹងសាខាវិជ្ជាដូចតទៅ :

រចនា (រចនាព្រះរាជទ្រព្យអ៊ីរ៉ុប រចនាប្រជាប្រិយ ។ ល ។ . .) តន្ត្រី

សិល្ប:ផ្ទាស្ទិច ឫពណ៌ជ្ជវិទ្យា ស្ថាបត្យកម្មនឹងការលំអទីក្រុង ។

ង_ ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ

ដែលមានសព្វថ្ងៃនេះ ។

២ រាជសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមដែលមាន:

១. មហាវិទ្យាល័យ យន្តវិទ្យា (mécanique) ;

២. មហាវិទ្យាល័យ ខាងវិទ្យាអំពីដំណាំក្នុងតំបន់ «tropical» ;

៣. មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្ររូប-គណិ (physico-mathématiques) ។

សម្តេចទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យនឹងយាងទៅជាព្រះរាជាធិបតីក្នុងពិធីដាក់ បឋមសិលា ក្នុងខែធ្នូ ១៩៦៤ ។

សម្តេចទ្រង់ បានសរសើរដល់ខេត្តកំពង់ចាម ដែលមានសេចក្តីសាមគ្គីយ៉ាងសកម្ម ដោយសន្យាថានឹងស្ថាបនាអគារ ១៨ ខ្នង សំរាប់សាកលវិទ្យាល័យនៃក្រសួងបស់ខ្លួន ។ អគារម៉ាស៊ីន ដែលនឹងស្ថាបនាឡើងដោយធនធានសពលោក ម៉ាសវ៉ា គឺជាវត្ថុមណ្ឌល (amphithéâtre) នៃសាកលវិទ្យាល័យ ។ ខេត្តស្ទឹងត្រែងនឹងក្រចេះ អាចនឹងស្ថាបនាផ្ទះសំរាប់និស្សិតសំណាក់ផ្សេងពីគ្នាកន្លះ ក្នុមជាមួយគ្នាកន្លះ ។ ឯខេត្តកំពង់ធំនឹងស្ថាបនាផ្ទះសំណាក់នេះដោយខ្លួនឯង ។

២_ រាជសាកលវិទ្យាល័យ តាកែវ-កំពត

រាជសាកលវិទ្យាល័យនេះ នឹងស្ថាបនាឡើងនៅលើមណ្ឌលសីមាខេត្ត តាកែវ កំពត ត្រង់ភ្នំនកយ (ផ្លូវភ្នំពេញ កំពត) ។ រាជសាកលវិទ្យាល័យនេះ ក៏ដូចជារាជសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមដែរ នឹងបេញជារូបរាងឡើងដោយលក្ខណៈដូចតទៅ : អគារនឹងស្ថាបនាឡើងដោយពលរដ្ឋនៃខេត្តទាំងពីរ, រដ្ឋនឹងផ្តល់បុគ្គលិកជូន, គ្រឿងបរិក្ខារនឹងត្រូវផ្តល់ដោយព្រះក្រមុខាផ្ទះហើយនឹងទ្រង់នាយកវិទ្យាល័យ ។

ក្នុងដំហានដំបូង រាជសាកលវិទ្យាល័យនេះ នឹងបានទទួលឥនធនមួយ

លានរៀលដែលសម្តេចឧត្តមនាយកដ្ឋានធនាគារជាតិ ។ ព្រះបាទសីហនុបានប្រគេនជូនដល់ព្រះរាជាធិបតីកម្ពុជ្ជ ដើម្បីជាកម្មសិទ្ធិ នៅខែមករា ១៩៦៥ ។

រាជសាកលវិទ្យាល័យនេះ មានជាការ :

១. មហាវិទ្យាល័យ អក្ខរសាស្ត្រ១ មួយ,

២. មហាវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្រ ១ មួយ (océanographie) ។

លើសពីនេះទៅទៀត សាកលវិទ្យាល័យនេះមានបេក្ខជនសិក្សាទាំងអស់ ដែលតាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ថាមពលនៃធនធានសមុទ្រ ។

នាយកនៃរាជសាកលវិទ្យាល័យ

នាយកនៃសាកលវិទ្យាល័យទាំង ៦ ដែលបានចង្អុលឈ្មោះ ហើយមានដូចតទៅ ៖

១. លោក ភ្ជុ ត្ងន បណ្ឌិតខាងច្បាប់ និងបេក្ខជនៃមហាបរិញ្ញាបត្រ (agrégatif) នៃមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ នាយកនៃរាជសាកលវិទ្យាល័យ ភ្នំពេញ;

២. លោក ផ្ទ ធាត ទីស្នាក់ការ ១ ខាងស្ពានទីផ្ទះ នាយកនៃរាជសាកលវិទ្យាល័យបរទេស;

៣. លោក គាត ឈន ទីស្នាក់ការ ១ ខាងទេពកោសល្យសមុទ្រ ១ ខាងទេពកោ-សល្យបរមាណូ (Ingénieur du génie maritime et du génie atomique) នាយកនៃរាជសាកលវិទ្យាល័យ កំពង់ចាម;

៤. លោក ទ្ធ ណ ម្ចាស់ ណ ស្ថាបនិក (D.L.P.G.) ១ ខ្ញុំ ១ ចេញពីសាលា-ជាតិខាងវិចិត្រសិល្ប: (ប្រទេសបារាំង)

នាយកនៃពន្ធសាកលវិទ្យាល័យ រ៉ូចិត្រ្ត សិល្ប:;

៥. លោក ភ្ជ ស៊ីម្ម៉ុយ បណ្ឌិតភូមិទី ៣ (3e cycle) ខាងគីមី

នាយកនៃពន្ធសាកលវិទ្យាល័យ តាកែវ-កំពត;

៦. លោក ហ្ជ គុងលិប វិស្វករកសិកម្ម ១ នឹងសញ្ញាបត្រនៃសាលាជាន់ខ្ពស់ខាងការអនុវត្តនៃកសិកម្មតំបន់"ត្រូពីកាល,,(Application de l'Agronomie Tropicale)

នាយកនៃពន្ធសាកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម ។

ចំណែកឯ

លោក ហ៊ ស៊ីង ហ៊ ១ សញ្ញាបត្រសិក្សាធិការខាងអក្សរសាស្ត្រ (licencié d'enseignement es lettres) នឹងសញ្ញាបត្រខាងចិត្តវិទ្យានឹងគរុកោសល្យវិទ្យា

នាយកនៃពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យ ។

3

សូមមិត្តតំណាងសាលានីមួយ ១ មេត្តាចាប់ការម្ចាស់ថ:

ប្រសិនបើមិត្តមិនធ្លាប់ដឹងសុខទុក្ខនៃមិត្តយើងម្នាក់ៗ មកគណ:កម្មាធិ-ការនាយកយើងផងទេ គោះគណ:កម្មាធិការនាយកគ្មានវិធីឯណានឹងដឹងសុខទុក្ខរបស់មិត្តយើងបានទ្បើយ ។

ដើម្បីធ្វើឲ្យ គ ន.នៃស.ស.ខ យើង ជាប់ជិតស្និទ្ធនឹងមិត្តយើងទាំងអស់ សូមមិត្តតំណាងមេត្តាបំពេញការ:នេះឲ្យបានជិតដល់ ។

វិទ្យាស្ថាន បេក្ខជនទេស ជាន់ខ្ពស់

វិទ្យាស្ថានជាបេក្ខជនទេសជាន់ខ្ពស់មិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀតនេះ សហ-ភាពសូវៀតបានស្ថាបនាឡើង ជាអំណោយដ៏ល្អពីរដ្ឋាភិបាលនឹងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ វិទ្យាស្ថាននេះជាជាតិអាគារបរិក្សាបេក្ខជនទេសជាន់ខ្ពស់ ដែលមានការៈនឹងអប់រំបង្កើតវិស្វករដ៏ស្ទាត់ជំនាញសំរាប់ទុសាហកម្ម សំរាប់ការស្ថាបនានឹងកសិកម្មនៃព្រះរាជអាណាចក្រ ។

ការបង្កើតវិទ្យាស្ថាននេះជាចាត្តុភាពមួយយ៉ាងច្បាស់ក្រៃឡៃតបង្ហាញឲ្យឃើញថា សម្តេចនុព្រះប្រមុខរដ្ឋនឹងរដ្ឋាភិបាល បានយកព្រះហឫទ័យនឹងយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងក្រៃលែងចំពោះការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ចំពោះការសិក្សានឹងចំពោះការលើកស្ទួយជីវភាពនៃពលរដ្ឋ ។ ហើយនេះក៏ជាសក្ខីភាពបង្ហាញយ៉ាងជាក់ស្តែងនូវមិត្តភាពដ៏លាន់ឈ្មោះជាតិធំធ្ងន់ៗនឹងសហប្រតិបត្តិការប្រកបដោយផ្លូវការ រវាងប្រទេសកម្ពុជានឹងសហភាពសូវៀតដែរ ។

នៅក្នុងវិទ្យាស្ថាន គេសង្កេតឃើញសាលសន្ទិសីទដ៏ធំទូលាយនឹងសាលទូ-លាយៗសំរាប់ការសិក្សាប្រតិបត្តិ(l'étude pratique) សំរាប់គ្នូរបេក្ខជនទេសនឹងគ្រោងការសាលពិសោធន៍នឹងរោងជាងឯកទេស ព្រមទាំងវេទិកា(la chaire)សំរាន់ៗចំនួន២៦ នៅតែផង ។

សាលពាសោធ ពេងជាងនឹងសាលសិក្សាពាក់ផស់ស្ងួតតែប្រកបដោយ
ការិយ៉ាងខ្ពស់ជាងគេ ជាហេតុដែលធ្វើឲ្យនិស្សិតអាចសិក្សាបានដោយងាយ
នឹងយ៉ាងណាយ នៅលើមូលដ្ឋាននៃវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រទំនើបនៅក្នុងសម្ព័យ
ចក្ដីឆ្នាំ ។

ភ្ជ ភ ១
១- ស្ថេរ

លើសពីនេះទៅទៀត វិទ្យាស្ថានមានសាល
សំពាក់ចណ្ណាល័យ ហើយនឹងមហាសាលមួយសំពាក់ធ្វើ
សន្ធីបាត ធ្វើពាក្រីសមោសរបស្ថាកាកំសាន្ដផ្សេងៗ ។ល។
ចំណែកឯទីធ្លាវិញក៏មានដែរ ។

▣ សាខានៃវិជ្ជា

មហាវិទ្យាល័យពាក់ព័ន្ធក្រោមនៃវិទ្យាស្ថានចម្រុះទេសជាន់ខ្ពស់គឺ:

--មហាវិទ្យាល័យស្ថាបត្យកម្ម និងស្ថាបនកម្ម

--មហាវិទ្យាល័យធនធានវិទ្យាកសិកម្ម

--មហាវិទ្យាល័យអគ្គិសនីបច្ចេកទេស និង

--មហាវិទ្យាល័យវិយុតភណ្ឌ ។

មហាវិទ្យាល័យពាក់ព័ន្ធនេះកន្លងមកហ៊ីកហ៊ីនវិស្វកវិជ្ជាស្ថាត់ដ៏ទាញដែលមានសារៈ
សំខាន់បំផុតសំរាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ រយៈពេលសិក្សានៅក្នុងគ្រប់មហាវិទ្យាល័យគឺ ៤ ឆ្នាំ
១០ ខែ ។

មហាវិទ្យាល័យស្ថាបត្យកម្ម និងស្ថាបនកម្ម

ទទួលហ៊ីកហ៊ីនវិស្វកៈ-ស្ថាបត្យករ សំពាក់ធ្វើតំណែងការងារសំណង់អាគារលំនៅដ្ឋាន និងសំណង់
ផ្សេងៗទៀត ។ ក្នុងមួយឆ្នាំ មហាវិទ្យាល័យជ្រើសរើសនិស្សិតចំនួន ៩០ នាក់ ។

មហាវិទ្យាល័យជលវិទ្យាកសិកម្ម

ទទួលហ៊ានហ៊ានវិស្វកម្ម-ជលបច្ចេកទេសសំរាប់ធ្វើគំរោងការទាងសំណង់ទំនងទាងអាជីវកម្ម នៃជលបថនកណ្តា(l'installation hydraulique)ទំនប់រាងរៀបប្រើប្រាស់ទឹកសំរាប់ក.ម.ិកម្ម ។ ក្នុងមួយឆ្នាំ មហាវិទ្យាល័យជ្រើសរើសនិស្សិតចំនួន ៥០ នាក់ ។

មហាវិទ្យាល័យវ៉ែ

ទទួលហ៊ានកហ៊ានវិស្វកម្មទាងវ៉ែ ដើម្បីនិងៈ ១) «ស្រាវជ្រាវរុះរកផែនវ៉ែ«ត្រាមដ» ២) «ប្រើប្រាស់ផែនវ៉ែ» ។ ចំនួននិស្សិតជ្រើសរើសក្នុងមួយឆ្នាំគឺ ៥០ នាក់ ។

មហាវិទ្យាល័យអគ្គិសនីបច្ចេកទេស

ទទួលហ៊ានកហ៊ានវិស្វកម្មអគ្គិសនីសំរាប់ធ្វើគំរោងការផ្តល់អគ្គិសនីដល់សហគ្រាសនិស្សាហ-កម្មនិងជលទ្រូង សំរាបតម្លើងនិងធ្វើអាជីវកម្មកម្មាន់អគ្គិសនី ។

មហាវិទ្យាល័យវិយតភណ្ឌ

ទទួលហ៊ានកហ៊ានវិស្វកម្មបច្ចេកវិទ្យា (ingénieur technologique) ទាងបញ្ជាបច្ចេកវិទ្យាគីមីនិងយន្តសាស្ត្រនៃផលិតកម្មសំពត់អំបោះ ។ ក្នុងមួយឆ្នាំ មហាវិទ្យាល័យជ្រើសរើសនិស្សិត ២៥ នាក់ ។

▣ ក្រៅពីមើលការសិក្សានៅវិទ្យាស្ថាន

ការសិក្សានៅវិទ្យាស្ថានធ្វើឡើងនៅលើមូលដ្ឋាននៃវិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេក-ទេសចំនេះដឹង ។ វិទ្យាស្ថាននេះជាមណ្ឌលនៃការពង្រីកគំនិតជាតិទាងបច្ចេកទេស ។ ការសិក្សាមានគោលបំណងនឹងពង្រីកនូវគំនិតប្រឌិត(l'esprit d'initiatives)នឹងគំនិតឯក-ភាពរបស់និស្សិតក្នុងការជោះស្រាយបញ្ហាវិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកទេសចាំងឡាយ ហើយ

មានគោលបំណងនឹងជួយសំរួចនិស្សិតពាន់នេះនៅក្នុងវិធីទំនើបនៃការងារធ្វើគ្រោងការ ១៧តាមវិជ្ជាជីវៈ ។

ក្រៅពីពេលរៀនក្នុងថ្នាក់ ផែនការសិក្សាបានគ្រោងទុកនូវការសិក្សាយ៉ាងទូលំទូលាយផ្សេងៗទៀត នៅក្នុងសាលាពិសោធន៍ហើយនឹងការងារធ្វើគំនូរ ធ្វើការពាក់ព័ន្ធ ដែលនឹងជួយសិស្សឲ្យយល់នូវបញ្ហាបច្ចុប្បន្នទាងការស្រាវជ្រាវនឹងការដោះស្រាយបញ្ហាជាក់ស្តែងនៅក្នុងដីវិភាពរបស់គេ ។

បន្ទាប់ពីសិក្សាធម្មតាមក និស្សិតនឹងត្រូវបំពេញកម្មសិក្សាប្រតិបត្តិ (le stage pratique)ទៀត ដែលមានគោលបំណងនឹងពង្រីកនូវវិជ្ជាដែលខ្លួនបានរៀនរួចហើយ ហើយនឹងទំលាប់សិស្សឲ្យស្គាល់លក្ខណៈពិសេសៗនៃការងារបស់ខ្លួននាក្នុងអនាគត ។

ក្រៅពីការសិក្សាជាភាគពូកចូ និស្សិតអាចនឹងជ្រើសរើសនូវមុខវិជ្ជាបន្ថែមខ្លះទៀតដែលខ្លួនអាចនឹងមិនយកក៏បាន យកក៏បានទៅតាមផលប្រយោជន៍នឹងសម្ព្ធាផ្ទាល់របស់ខ្លួន ។

នៅវិទ្យាស្ថាន គេក៏បានយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើការហាត់ប្រាណនឹងកីឡា ដើម្បីនុយពង្គកាយនិស្សិតលូតលាស់ទៅបានយ៉ាងសមរម្យហើយដើម្បីនឹងពង្រីកនូវសមត្ថភាពកីឡារបស់គេផង ។

នៅចុងឆមាសនិមួយៗ និស្សិតត្រូវធ្វើការប្រឡង ដែលមានគ្រោងទុកក្នុងគំរោងសិក្សា ។ នៅឆ្នាំចុងក្រោយបំផុតនៃការសិក្សារបស់ខ្លួន និស្សិតនឹងធ្វើវិសិដ្ឋការនៅក្នុងមុខវិជ្ជាពិសេសរបស់ខ្លួន ហើយធ្វើនិក្ខេបបទមួយអំពីមុខវិជ្ជាពិសេសដែលខ្លួនបានជ្រើសរើស ។ និក្ខេបបទនេះនឹងធ្វើឡើងចំពោះមុខគណៈកម្មការរដ្ឋ ដែលមានសាស្ត្រាចារ្យមានសមត្ថកិច្ចហើយនឹងអ្នកតំណាងមន្ទីរដ្ឋមន្ត្រីអប់រំជាតិ ។

★

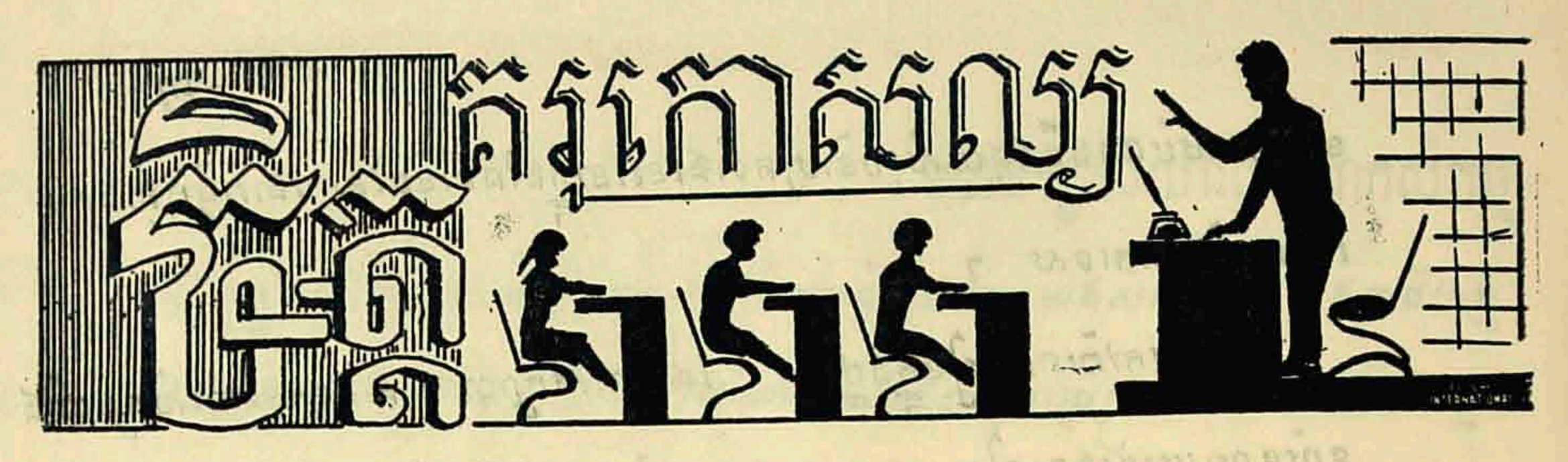

PROGRAMME D'ETUDES de L'INP

La commission mixte chargée de modifier le programme d'études de l'Institut National Pédagogique(formation des professeurs de l'Enseignement Secondaire du Premier Cycle), après une longue discussion et échange de vue, a adopté à l'unanimité (pour la 2è année de Formation) à savoir:

I- le sytème d'horaires suivant;

disciplinesoptées		matières annexes	matières secondaires					stage (1)
			Langue et Civ	Cult. Génér	Psych	Pédag	Ad. Scol	
M.P.C.	M:8h+(2h de Méth)C P: 5h+(2h —)	2h	L.K. 1h	2h	2h	2h	1h	
P.C.MG.	P: 6h+(2h de Méth)MG C: 5h+(2h —)	4h	L.K. 1h	2h	2h	2h	1h	
Sn.C.P.	Sn:7h+(2h de Mét)P C: 5h+(2h —)	3h	L.K. 1h	2h	2h	2h	1h	
Fr. Angl.	Fr: 10h+(2h Méth) Angl: 5h+(1h —)		L.K. 1h C.K. 1h	2h	2h	2h	1h	
Angl. Fr.	Angl: 10h+(2hMét) Fr: 5h+(1h —)		L.K. 1h C.K. 1h	2g	2h	2h	1h	
Hist.Géo.	Hist: 8h+(2h Méth) Géo: 7h+(1h —)		L.K. 1h C.K. 1h	2h	2h	2h	1h	
Kh.Pal.fr	Kh: 8h+(2h Méth) Pal: 6h+(1h —)		E.K. 1h	2h	2h	2h	1h	

(1) Le stage se fera en deux périodes de 15 jours dans les classes secondaires annexées à l'Institut National Pédagogique et dans celles des Lycées de la Capitale.

2- Les conditions d'admission suivantes:

1. Les instituteurs du D.C. (3 ans de service) et les élèves titulaires de la 1ère partie du Bac. (Section Générale) auront à subir les épreuves comme indique le tableau ci-après:

matiere optees	coef	culture general en cambodgien	coef
MG. + P.	3+2	-id-	1
P. + C.	-id-	-id-	1
Sn. + C.	-id-	-id-	1
Fr. + Angl.	-id-	-id-	1
Angl. + Fr.	-id-	-id-	1
Hist. + Géo.	-id-	-id-	1
Khm. + Fr.	-id-	-id-	1

2. Les intituteurs du C. D. et les normaliens titulaires de la 1ère partie du Bac. seront admis d'office.

3. Les titulaires du Bac. complet, désormais, auront à subir un test facile en langue khmère et les admis devront choisir leurs options en conformité avec la nature de leur diplôme et avec leurs aptitudes.

N. B. :- Le système de groupes en 2è année sera supprimé à partir de l'année scolaire 1664-65.

3- Le système d'examen de sortie suivant:

SECTIONS	epreuves (1)			compos. (2)	
	ECRITES	ORALES	CLASSE PRATIQUE	1ièr An.	2è An.
MG.P.C.	MG. Coef. 3 P. -id- 2 C. -id- 1 Psy. Péd. 1	MG. Coef. 3 P. -id- 2	MG. Coef. 2 P. -id- 2		
P.C.MG.	P. Coef. 3 C. -id- 2 MG. -id- 1 Psy. Péd. 1	P. Coef. 3 C. -id- 2	P. Coef. 2 C. -id- 2		
Sn.C.P.	Sn. Coef. 3 C. -id- 2 P. -id- 1 Psy. Péd. 1	Sn. Coef. 3 C. -id- 2	Sn. Coef. 2 C. -id- 2		
Fr. Angl.	Fr. Coef. 3 Angl. -id- 2 Kh. -id- 1 Psy. Péd. 1	Fr. Coef 3 Angl. -id- 2	Fr. Coef. 2 Angl. -id- 2		
Angl. Fr.	Ang. Coef. 3 Fr. -id- 2 Kh. -id- 1 Psy. Péd. 1	Angl. Coef. 3 Fr. -id- 2	Angl. Coef. 2 Fr. -id- 2		
Hist. Géo.	Hist. Coef. 3 Géo -id- 2 Kh. -id- 1 Psy. Péd. 1	Hist. Coef. 3 Géo. -id- 2	Hist. Coef. 2 Géo. -id- 2		
Kh. Pali	Kh. Coef. 3 Pal. -id- 2 Fr. -id- 1 Psy. Péd. 1	Kh. Coef. 3 Pal. -id- 2	Kh. Coef. 2 Pal. -id- 2		

(1) Les notes de l'examen sont sur 30. La note zéro dans n'importe quelle épreuve est éliminatoire.

(2) Les notes de compositions sont:

— sur 10 (1ère Année)
— sur 20 (2ème Année)

ការអប់រំ

ជាចន្លុះនៃប្រជាជាតិ

កុមារទាំងពីរនាក់ នឹងសិក្សាសៀវភៅទាំងនេះដែលមានកំពស់ស្មើនឹងដំហររបស់គេ ក្នុងរយៈ ៩ឆ្នាំនៃការសិក្សាតាមកាតព្វកិច្ច ។

ប្រជាជនជប៉ុន បានសំរេចសេចក្តីចំណេះដឹងមួយគួរឲ្យស្រាប់ស្រែងក្នុងវិស័យនៃការសិក្សា ។ សេចក្តីសម្រាយពីកាយរបស់មាតាបិតាសិស្ស របស់សាស្ត្រាចារ្យនឹងគ្រូបង្រៀនរបស់រដ្ឋាភិបាលជាតិនឹងរដ្ឋាភិបាលតំបន់ ហើយជាអាទិភ័ណ្ឌរបស់ក្នុងទាំងឆ្នាយ បានធ្វើឲ្យប្រទេសជប៉ុនអាចឈានទៅដល់ការកំណត់យ៉ាងខ្ពស់នៃរបបសិក្សា (le système d'enseignement) របស់ខ្លួនៗ ប្រទេសជប៉ុនជាប្រទេសទី១ក្នុងទ្វីបអាស៊ី ហើយទី៣ក្នុងពិភពលោកដែលបានសំរេចយករបបសិក្សាជាកាតព្វកិច្ច ៩ ឆ្នាំ (le système de 9 ans d'enseignement obligatoire) មកអនុវត្ត ។ តាមរបបនេះកុមារជប៉ុនដែលមានអាយុពី១០ទៅ ១៥ ឆ្នាំសុទ្ធតែត្រូវបានទទួលបឋមវិជ្ជា ៦ ឆ្នាំ និងមធ្យមវិជ្ជា ៣ ឆ្នាំ គ្រប់ៗរូបៗ ស្ថិតដែលមានមកហើយ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា តើការសិក្សាបានជ្រាបចូលទៅក្នុងកាលស្រទាប់សង្គមប៉ុណ្ណា ។ ដូចជាសព្វថ្ងៃនេះ ប្រជាជនជប៉ុនមិនបេះ

កំពុងលូតលាស់

អក្សរមានចំនួនត្រឹមតែ១,៦ ភាគរយតែប៉ុណ្ណោះ ។ តាមចំនួននៃការកត់ត្រាសព្វថ្ងៃនេះ មានក្មេងអាយុពី ៦ ទៅ ១២ ឆ្នាំ ចំនួន ៩៩,៩ ភាគរយ បានចុះឈ្មោះចូលសាលាបឋមសិក្សា ហើយមានយុវជនអាយុពី១៣ទៅ១៥ឆ្នាំចំនួន៩៩,៨ភាគរយ បានចុះឈ្មោះចូលសាលាមធ្យមសិក្សា ។ ចំណែកវិញមានសាលាបឋមសិក្សាចំនួន ៦៦.៩៦៤ខ្នង សាលាមធ្យមសិក្សា ១២.៦៤៧ខ្នង ដែលនៅទីនោះមានសិស្សានុសិស្សនិងនិស្សិតចំនួន ១៩ លាននាក់ ហើយនិងគ្រូបង្រៀនចំណេះជ្រាចាស់សំរាប់ការសិក្សាកាតព្វកិច្ចចំនួន ៥៩០.០០០ នាក់ ។

គំនិតដែលបង្កើតការសិក្សាសាធារណៈមានបំណងនៅក្នុងប្រទេសជប៉ុនតាំងពីយូរយារមុនយុគដើមនៃប្រទេសជប៉ុនសម័យថ្មីទៅទៀត; យុគដើមនេះមានការបង្កើតសកពជ្ជ **ម៉ីយ៉ី** (Ere de Meiji) ក្នុងឆ្នាំ១៨៦៨ជាសំគាល់ ។ កាលពីមុនកាលបរិច្ឆេទនេះ របបសិក្សាបំណងនៅលើសាលាវ៉ាត្ត (Terakoya) សំរាប់ក្មេងពួកម្ចាស់ដីនិងក្មេងនៃវណ្ណៈពាណិជ្ជករ ហើយបំណងនៅលើសាលាបក្ខសម្ព័ន្ធ (Hanko) កាតព្វកិច្ចពាក់កណ្តាលសំរាប់ក្មេងអ្នកចំបាំង ។ របបសិក្សាកាតព្វកិច្ចសម័យថ្មី ដែលបំណងនៅលើស្ថាប័នទាងលើនេះបានកើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៨៧៦ ក្នុងសម័យដែលប្រទេសជាតិបានបើកទ្វារទទួលអារ្យធម៌អ៊ីរ៉ុប ។

របបនេះកាន់តែបានលំអឡើង ។ ហើយវីកលូតលាស់ឡើង ។ យ៉ាងទៀតទាត់

ហើយរហូតមកទល់នឹងមុនសង្គ្រាមលោកទី ២ មានប្រជាជនជប៉ុន ៩៥ បំនួនភាគរយ បានរៀនដឹង (instruit) ។ ក្រោយពីសម័យអមិត្តភាព (l'hostilité) មក របបអប់រំ ក៏បានកែទំរង់ថែមទៀត ហើយរយៈពេលសិក្សាកាតព្វកិច្ចក៏បានបង្កើនពី ០ ទៅ ៩ ឆ្នាំ ។ របបសិក្សាដែលអនុវត្តក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ មានឈ្មោះថា «របប ០-៣-៣-៤» គឺថា :

- បឋមសិក្សាកាតព្វកិច្ច ៦ ឆ្នាំ
- មធ្យមសិក្សាកាតព្វកិច្ច ៣ ឆ្នាំ
- ឧត្តមសិក្សា ៣ ឆ្នាំ ហើយនឹង
- សាកលសិក្សា ៤ ឆ្នាំ (enseignement universitaire)

គេអាចនឹងចាត់ទុកថា របបសិក្សានៅប្រទេសជប៉ុន ជារបបមួយប្រសើរជាងគេបំផុត ក្នុងចំណោមរបបសិក្សាប្រសើរជាងគេបំផុតទាំងឡាយក្នុងពិភពលោក ។ នៅក្នុងប្រទេសទាំងមូល នៅក្នុងពាក់ទ្រូងហើយរហូតទៅដល់ភូមិធ្វើយ ។ ជាចំស្រុយាលទៀតផង សាលារៀនបានបង្កើតជាកាពអំនួតនៃសហគម ដែលបញ្ជាក់នូវកំរិតអប់រំយ៉ាងខ្ពស់របស់ប្រជាជនជប៉ុនក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ន ហើយនឹងសេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្មានឈប់ឈរនៃប្រជាជនជប៉ុនក្នុងការចង់ចេះដឹង ។

សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសាលារៀន បង្ហាញនូវសារៈសំខាន់នឹងទំហំនៃកម្មវិធីសិក្សា ហើយនឹងបង្ហាញនូវការតាក់ទង ដែលកម្មវិធីនេះ មានជាមួយនឹងការវិកល្ប-លាស់នៃប្រជាជាតិ ។ សាលាទាំងឡាយមានបន្ទប់ប្រកបទៅដោយគ្រឿងប្រដាប់ល្អប្រណីត មានកន្លែងហាត់ប្រាណមួយ (le gymnase) មានសាលពិសោធន៍មួយ ឬ ច្រើន ហើយនឹងសាលផ្សេងៗទៀត សំរាប់ថ្នាក់រៀនពិសេស (les cours spéciaux) ។ កម្មវិត្តសិក្សាមានយ៉ាងច្រើនហើយទូលំទូលាយ រីឯវិធីសិក្សាដែលបានយកមកប្រតិបត្តិ ក៏មានច្រើនបែបបទណាស់ដែរ ។

សព្វថ្ងៃនេះ គេបានឲ្យសារៈសំខាន់ទៅគណិតសាស្ត្រនឹងវិទ្យាសាស្ត្រ ក៏ដូចជាទៅសិល្ប:នឹងអាជីពដែរដើម្បីនឹងឈរមុខឆ្ពោះទៅរកការចាំបាច់នៃលោកសម័យ ។ ការសិក្សាភាសាបរទេសចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំទី១នៃសាលាមធ្យមសិក្សាប្រៃឃាដន៍ឲ្យស្មារតីក្មេងខ្ចីនៃកុមារបើកទ្វារទៅរកវប្បធម៌ដទៃឯទៀតៗក្នុងលោក ហើយប្រៃយោជន៍ឲ្យវាមានពិសោធន៍ផង ។

ប្រសិនបើគេបាន១ទៅទស្សនាសាលាណាមួយ ១ទោះជា១ដោយឥតបានប្រាប់ឲ្យសាលា១នោះប្រុងប្រៀបជាមុនក្តី ១នោះគេនឹងយល់ឃ្លានក្លាមថា ក្មេងៗ ដប៉ុន្តែសប្បាយចិត្តនឹង១ទៅរៀនណាស់ ។ ១នៅឯណោះ គេឃើញសិស្សខ្លះ១ចំនួតផ្ទង់ម្រើលទូរទស្សន៍ដែលបញ្ជាំង១ទូកម្មវិធីមប៉ារ ។ ១នៅឯណោះ គេឃើញក្មេងៗ រៀនលេង១ចមការណ៍តន្ត្រីផ្សេង ។ ឬកំពុងតែស្តាប់ដោយ១ស្ងើចសរសើរនូវតន្ត្រីដ៏ល្បីល្បាញទាំង១ឡាយក្នុងលោក ដែលគេបាន១ថតមកចាក់ពីរ:ដូចដើម (à haute fidélité) ។ មាន១ចំនួនប៉ុន្មានខ្លះទេ១ឃើញ; ១នេះគឺមកពីសិស្ស១ចំនួនគ្រូបាន១នាំគ្នា១ចេញ១ធ្វើដំណើរកំសាន្ត ឬក៏១ចេញ១ទៅ១ទស្សនាសារមន្ទីរ ឬបណ្ណាល័យណាមួយក្នុង១ទីតំបន់ នោះបាត់ទៅហើយ ។ យុវជនអាយុ១ចប់ជាង១ម្ភៃឆ្នាំ១រៀនអំពីផ្នែកម៉ាស៊ីន (les éléments de mécanique) ១ដោយ១ធ្វើការជាមួយនឹង១ម៉ាស៊ីនមែនទែន ចំណែកឯ១យុវនារីញ១ញ១រៀ១ដេរអាវ១នៅក្នុង១សាលាមួយ១ផ្សេង១ទៀត ។ ១នៅប្រ១ទេ១ដ១ប៉ុ១ សកម្មភាព១សិ១ស្ស១មិ១ន១មែ១ន១ក១ណ១ត់ត្រឹ១ត១ត១ក្នុ១ង១ប១ន្ទ១ប់១រៀ១ន១ប៉ុ១ណ្ណ១ះ ១ទ ។ ១ សព្ទ១ថ្ងៃ១នេ១ះ ១ សកម្ម១ភាព១ក្រៅ១ប១ន្ទ១ប់១រៀ១ន១ក១ន់១តែ១ប១ន១កើ១ន១ឡើ១ង១ៗ១ខ្លាំ១ង១ហើ១យ ។ ១ សិ១ស្ស១ទុ១សិ១ស្ស១ក៏ដូ១ចជា១គ្រូ ១ហើ១យ១ដូ១ន១កា១ល១ម១ន១ទាំ១ង១មា១តា១បិ១តា១សិ១ស្ស១ផ១ង១ប១ន១ចូ១ល១រួ១ម១ប្រ១ស្រ១យ១ក្នុ១ង១ការ១សំ១រ១ចក១ម្ម១វិ១ធី១ក្រ១ៅ១ប១ន្ទ១ប់១រៀ១ន១នេ១ះ ។ ១នៅ១ក្នុ១ង១សា១ល១រៀ១ន១ជា១ច្រ១ើ១ន

សិស្សានុសិស្ស ហ៊ានតាំងគ្នាបង្កើតមណ្ឌលស្រាវជ្រាវដែលមានលក្ខណៈពិសេសៗ ដូចជា មណ្ឌលវិទ្យាសាស្ត្រ (le cercle d'intérêts scientifiques) មណ្ឌលកីឡាជាដើម ។ នៅធានីតូក្យូ មានសាលាបឋមសិក្សាមួយនោះមានតាំងក្រុមតន្ត្រីប្រគុំដោយគ្រឿងចំរុះ របស់ខ្លួនផង (l'orchestre symphonique) ។ បើនិយាយពីសាលាដែលមានក្រុមកូនឆ្នែ (le fanfare) វិញនោះមានចំនួនច្រើនណាស់ ។

ដំណើរអប់រំ (les excursions éducatives) ដែលមានរយៈពេលពីរ៤ទៅ៦ថ្ងៃ ក៏ត្រូវ ចាត់ចូលជាបំណែកនៃកម្មវិធីសិក្សាប្រចាំឆ្នាំ ។ ដំណើរអប់រំនេះ មានគោលបំណងនឹងជួយសិស្សឲ្យចាត់យល់ នឹងចាត់យើញនៅនឹងកន្លែងតែម្តងនូវវត្ថុជាច្រើនដែលខ្លួនធ្លាប់ចាត់រៀននៅក្នុងថ្នាក់រួចមកហើយ ។ ការអង្កេតចាត់បង្ហាញឲ្យយើញថា កាលពីឆ្នាំ១៧នេះ (១៩៦២) មានសាលាបឋមសិក្សា ៧៧ ភាគរយ នឹងសាលាមធ្យមសិក្សា ៨៨ ភាគរយចាត់ធ្វើដំណើរអប់រំនេះ ។ សិស្សានុសិស្សតែងតែតាំងគ្នារង់ចាំស-ស្រាញ់ក្នុងដំណើរអប់រំនេះ ដែលនឹងចាត់ជួតនៅជាអនុស្សាវរីយ៍មិនអាចភ្លេចចាត់នៅក្នុងជីវិភាពសិក្សារបស់ខ្លួន ។

គេអាចនឹងសង្កេតយើញសំបូរណភាពនៃសេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសជប៉ុនសព្វថ្ងៃនេះ នៅក្នុងការកើតលូតលាស់ថ្មីៗនៃពន្ធកាយរបស់យុវជន ។ បើនិយាយពីទំនន់ទឹកមាឃ ទំនន់ទឹកមាឃនៃយុវជនជំនាន់ក្រោយនេះ ចាត់លូតលាស់ផុតទំនន់ទឹកមាឃ យ៉ាងខ្ពស់បំផុតនៃមនុស្សជំនាន់មុនសង្គ្រាមលូយណាស់ ។ ជាឧទាហរណ៍ គឺមាឃមធ្យមនៃយុវជនជប៉ុនអាយុ ១១ ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃ ចាត់កើតឡើងបីសង់ទីម៉ែត្រ បើគិតត្រឹមតែ ១០ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ។

នៅក្នុងគ្រួសារ មាតាបិតាជប៉ុនចាត់លៃពេលវេលានឹងកម្លាំងយ៉ាងច្រើនទុកសំរាប់អប់រំកូនរបស់ខ្លួន ។

ឯបំណាយសំរាប់ការអប់រំក៏តែងតែបានជាភាគមួយយ៉ាងធំនៃថវិកាគ្រួសារជាធំរាប ។ តាមធម្មតា មាតាបិតាជប៉ុន ដែលជាអ្នកនិយមការអប់រំយ៉ាងលើសលុប តែងតែបានទុកការងារបស់ខ្លួនមួយបែកសិន ដើម្បីនឹងមកចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនៃ សមាគមមាតាបិតានឹងគ្រូបង្រៀន ដែលបានចាត់តាំងឡើងពាសពេញប្រទេស ។ ដោយហេតុតែកម្មវិធីសិក្សាបានទទួលការសើរើនឹងការពង្រីកជារឿយៗដើម្បីនឹងដើរឲ្យទាន់កាល:ទេស:នោះ មាតាបិតាមានការលំបាកនឹងធ្វើខ្លួនឲ្យលូតលាស់ទាន់កូនរបស់ខ្លួនខ្លាំងណាស់ ។ ដូចនេះហើយបានជាជួនកាល សម័យប្រជុំនៃ« សមាគមមាតាបិតានឹងគ្រូបង្រៀន» បានក្លាយទៅជាថ្នាក់រៀនសំរាប់មាតាបិតាទាំងនេះ ដែលបានចូលចិត្តនឹងដក់ចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ។

ចំណែកវិជ្ជាជីវៈវិញ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ បានបោះផ្សាយ«សៀវភៅ» មួយស្តីអំពីការអប់រំដើម្បីនឹងជួយប្រជាជន ។ បើនិយាយឲ្យច្បាស់ទៅទៀតគឺជួយមាតាបិតាឲ្យយល់សកាពការណ៍សិក្សាបច្ចុប្បន្នកាន់តែបានច្បាស់ថែមទៀត ហើយនឹងជួយមាតាបិតានេះ នឹងចុះត្រួតបស់ខ្លួនក្នុងការជ្រើសរើសសាលាសិក្សា (le choix des études) ។ ចំណេះវិជ្ជាដែលបានសិក្សាហើយ សុទ្ធតែបានធ្វើការសាកល្បងមើលឡើងវិញ ទូទាំងប្រទេសក្នុងសាលាបឋមសិក្សា នឹង មធ្យមសិក្សា ។ ការសាកល្បង (les tests)នេះជួយរដ្ឋការតំបន់ឲ្យក្លាយជាសិក្សានៅដដែល ហើយនឹងធ្វើការសិក្សាឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើងទៀត ។ យើងសូមបញ្ជាក់ថា ចំណាយទាងការអប់រំបានជាចំណែកមួយយ៉ាងសំខាន់នៃថវិកាជាតិជប៉ុន ។ ចំណាយទាំងនេះ ចាយទៅលើការលំអកន្លែងនឹងការជ្រើសរើសហើយនឹងការពិនិត្យនឹងប្រាប់ឈ្មោះសៀវភៅសិក្សាដល់រដ្ឋការតំបន់ ។

ការគាំទ្រយ៉ាងម៉ឹងម៉ាត់នឹងការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងជិតដល់នៃពាក់ស្រាប់សង្គមចំពោះវិស័យការនៃការអប់រំបានធ្វើឲ្យប្រជាជាតិជប៉ុនមានរបបសិក្សាមួយស្រេចទៅតាមបែប

បទនៃដំណើរការពេលវេលានៃប្រទេសជប៉ុនដែលមានលក្ខណៈយ៉ាងស្មុគស្មាញ ហើយដែលផ្ទាស់ប្តូរយ៉ាងរហ័សផង ។

ការបង្រៀនតាមទូរទស្សន៍ នៅប្រទេសជប៉ុន

ចាប់តាំងពីខែមេសាមក នៅប្រទេសជប៉ុនគេបានចាប់ផ្តើមការបង្រៀនតាមទូរទស្សន៍សំរាប់ក្មេងដែលមានប្រាជ្ញាយឺត (mentalement retardé) ហើយដែលមានអាយុហួសបឋមវិជ្ជាទៅហើយ ។

កម្មវិធីនេះ ធ្វើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការដែលកាន់តែខ្លាំងឡើងៗក្នុងវិស័យការអប់រំ ។ តាមការអង្កេតដែលមន្ទីរអប់រំជប៉ុនបានធ្វើ គេឃើញថាក្នុងឆ្នាំ១៩៦៣ ប្រទេសនេះមានក្មេងប្រាជ្ញាយឺតចំនួន៧៨៨.៤០០នាក់ អាយុពី ៦ ទៅដល់ ១៥ ឆ្នាំ ។ ស្ថិតិបានបង្ហាញថា មានក្មេងថែបនេះចំនួនតែ ៧,៤៤%ទេ ដែលបានសិក្សាតាមការបង្រៀនខាងលើនេះ ។ ប៉ុន្តែក្នុង១០ឆ្នាំ ទៅមុខទៀត ការបង្រៀនតាមទូរទស្សន៍នឹងត្រូវបើកទៅដល់១ពាន់ថ្នាក់ ។

ចាប់ពីចុងឆ្នាំ ១៩៦២មក ការបង្រៀនពិសេសតាមទូរទស្សន៍ «les cours expérimentaux télévisés» បានផ្សាយនៅប្រទេសជប៉ុន ដោយមានការចូលរួមពីអ្នកអប់រំ ពីគ្រូពេទ្យនឹងពីចិត្តវិទូ ។ គេបានយកលទ្ធផលនៃការបង្រៀនល្បងនេះ ក្នុងមួយរយៈថ្នាក់ដែលនៅក្នុងកជនៗ ជាមុនសិន ចាប់ផ្តើមការបង្រៀនល្បងនេះជាទូទៅ ក្នុងឆ្នាំនេះ (១៩៦៤) ។

នៅមានកម្មវិធីដ៏ទូលាយមួយទៀតសំរាប់មាតាបិតា ដែលបានផ្សាយវិទ្យុរាល់ថ្ងៃអាទិត្យ ចាប់តាំងពីឆ្នាំមកហើយ ។ បណ្តាកម្មវិធីដទៃទៀតដែលចូលក្នុងការបង្រៀនពិសេស យើងសូមរាប់ការផ្សាយ«ពត៌មានសម្រាប់អ្នកខ្វាក់»នឹង «សាលាតាមទូរទស្សន៍សំរាប់អ្នកប្ជុំ»

(ពត៌មានអ្ងយណោស្ជ ឧសភា ១៩៦៤)

បំនួនអាគារសិក្សា សាស្ត្រាចារ្យនិងសិស្ស ឆ្នាំ1964

	អាគារ (សាលាដាច់ពីអាគារ)	សាស្ត្រាចារ្យ (ពាក់កណ្តាលពេល)	សិស្ស
សួនកុមារ	7.372 (143)	34.689 (4.759)	855.539
សាលាបឋមសិក្សា	22.724 (3.891)	340.839 (1.838)	11.056.915
សាលាមធ្យមសិក្សា . . .	12.003 (644)	246.547 (11.217)	7.328.344
សាលាឧត្តមសិក្សា	3.711 (926)	140.186 (22.621)	3.281.474
Collèges moyens	305	7.284 (8.057)	107.714
Collèges et Universités . .	260	47.850 (19.419)	727.104
សាលាពិសេសសំរាប់ មនុស្សខ្វាក់ . . .	75 (3)	2.176 (194)	10.127
សាលាពិសេសសំរាប់ មនុស្សគ . . .	97 (8)	3.627 (133)	20.180
សាលាពិសេសសំរាប់ មនុស្សមិនធម្មតា . . .	74 (12)	980 (62)	8.288

បណ្ណាល័យ សារមន្ទីរ និងស្ថាប័នដទៀតមានការៈដ៏សំខាន់ក្នុងការអប់រំ ។ គិតមកដល់ខែកញ្ញា 1961 មានបណ្ណាល័យសាធារណៈចំនួន736 (ស្មើរហៅ 17.603.773 ក្បាល) ។ ក្នុង 12 ខែ មានមនុស្ស ម្នាក់ប្រាំពីរពាន់នាក់ចាន់ចូលបណ្ណាល័យនេះ ។ មានសារមន្ទីរចំនួន 495 សួនសត្ត 43 អាងចិញ្ចឹមសត្វទឹងដាំ ដើមឈើ (l'aquarium) 60 និងសួនដាំដើមឈើ 39 ។

ក្នុងឆ្នាំ 1962 មាននិស្សិតបរទេសចំនួន 4.772 នាក់ចានមកសិក្សាក្នុងមហាវិទ្យាល័យដប៉ុន ក្នុងនេះ មានកូរ៉ា 2.439 នាក់ ចិន1.115 នាក់ អាមេរិក 227 នាក់ ។

★

ការកិច្ចបីយ៉ាងដ៏សំខាន់

- ពង្រីកការអប់រំយុវជនតាមគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់
- បង្រៀនមនុស្សពេញវ័យដោយបង្កើនការសិក្សាក្រៅសាលា
- អប់រំបង្កើតពលករជំនាញៗ នៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំវិជ្ជាជីវៈ

នៅឆ្នាំទទួលឯកភាពផ្សារ ក្នុងគ.ស. ១៩៤៥ ចំនួនសិស្សដែលមានចុះឈ្មោះនៅក្នុងគ្រឹ-ស្ថានសិក្សាចាប់ពីថ្នាក់បឋមសិក្សាទៅដល់មហាវិទ្យាល័យ មានមិនដល់ទាំងពីរលាននាក់ផង ។ លុះមកដល់ឆ្នាំ ១៩៦០ ចំនួននេះកើនដល់ទៅ ១០ លាននាក់ ។ ចំពោះប្រទេសមួយដែលមានមនុស្សជាងមួយរយលាននាក់នេះ លេខនៃចំនួនសិស្សប្រុសណ្លះយើញនៅស្ពួចស្ពឹងណាស់ ។ ប្រុន្តែពេះម្ហេចម្ហ ក៏ការចំណេញលូតលាស់ បានសំរេចយ៉ាងសំបើមណាស់ហើយ ពិសេសគឺចំពោះផ្នែកបឋមសិក្សា ពីព្រោះភាគរយនៃជនដែលពុំចេះអក្សរ ដែលកាលពីមុនបម្រាំងរលាករលីកទី ២ មាន ៩២,៩៣% នោះ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៩ ចុះមកនៅត្រឹម ៤០,៦៦% ហើយក្នុងឆ្នាំ ១៩៦២ ចុះមកដល់ត្រឹម ២៥% ។

រដ្ឋកិច្ចាលមិនបានព្រងើយកន្ដើយចំពោះសាធារណៈការងារដ៏ធំទូលាយដែលត្រូវបំពេញក្នុងវិស័យសាធារណៈសិក្ខាធិការនេះទេ ព្រោះយល់ឃ្លាស់ណាស់ចាប្រជាជាតិ

ដែលទើបតែនឹងរួចពីការដុះជាន់នៃរបបអាណានិគមនិយម ត្រូវការចាប់ផ្តើមផែនការបង្កើតសេដ្ឋកិច្ច។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយបានជាបញ្ហាអប់រំត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីនៃផែនការជាតិទាក់ទងការពង្រីកលូតលាស់រយៈ ៨ ឆ្នាំ ដែលអនុវត្តចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦១ មក ។ ចំពោះផែនការនេះ គោលដៅសំខាន់គឺអនុវត្តទាំងស្រុងនូវកាតព្វកិច្ចដែលមានចុះក្នុងនិតិក្រមជាមូលដ្ឋានទាក់ទងការអប់រំពីឆ្នាំ ១៩៥០ ។

▣ របបសិក្សាសព្វថ្ងៃបានលើកវិស័យបីយ៉ាងខុសគ្នា គឺ:

– ការអប់រំសិស្សដោយសុទ្ធសាធ ចាប់ពីសួនកុមារ(ថ្នាក់កូនក្មេងតូចៗ)រហូតដល់មហាវិទ្យាល័យ ;

– ការអប់រំមនុស្សធំ ហើយនឹងកាត់បន្ថយភាពមិនចេះអក្សរ;

– និងការអប់រំទាក់ទិនវិជ្ជាជីវៈសំដៅបង្កើតគុណភាពរបស់អ្នកធ្វើការងារព្រមទាំងធ្វើឲ្យអ្នកអស់នេះទទួលខុសត្រូវភាពថ្មីៗ ទៀតដែលប្រទេសជាតិត្រូវការ ។

១ និងសាធារណៈសិក្សា

មន្ទីរក្រសួងអប់រំជាតិនឹងរៀបចំ ត្រួតត្រានឹងទាក់ទងកាត់ការ ទាំងនេះមែនហើយ ។ ប៉ុន្តែ សូមបញ្ជាក់ថា រដ្ឋពុំមានសិទ្ធិផ្តាច់មុខចំពោះការសិក្សាទេ ។ នៅមានអង្គការសាធារណៈឯកជនជាច្រើន ដែលរួបរួមគ្នាជួយជាកម្លាំងទាក់ទិនការសិក្សារបស់ប្រទេស ។ អង្គការទាំងនេះខ្លះទទួលនូវជនួយជាឥណទានអំពីរដ្ឋកិច្ច ខ្លះទៀតចាត់ការដោយថវិកាផ្ទាល់របស់ខ្លួនតែម្តង ។

មាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញឥណ្ឌូណេស៊ីបានគ្រោងជាអាទិ៍ថា ពលរដ្ឋទាំងអស់មានសិទ្ធិចំពោះការសិក្សា ហើយរដ្ឋកិច្ចត្រូវទទួលការរៀបចំនឹងកាន់តាមរបបនៃការ

សិក្សាដែលមានកំណត់ពុកនៅក្នុងច្បាប់ ។ របបការសិក្សាសព្វថ្ងៃបានលើច្បាប់ជាមូលដ្ឋានទាក់ទងការអប់រំឆ្នាំ១៩៦០ដ៏ជាក់លាក់ដែលចែកជា ៤ ថ្នាក់ :

- ថ្នាក់មេតេយ្យសិក្សា
- ថ្នាក់បឋមសិក្សា
- ថ្នាក់មធ្យមសិក្សា
- និងថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា

ច្បាប់នេះបានគ្រោងបន្ថែមទៀតថា ការអប់រំមានសភាពសៀមញ្ញបាននៅក្នុងករណីពិសេសៗ ប្រសិនបើមានការចាំបាច់ណាមួយ ។

នៅមានបទបញ្ញត្តិថ្មីមួយទៀតមកបំពេញនិតិក្រមដែលចែងពីការសិក្សាជាន់ខ្ពស់គឺច្បាប់ឆ្នាំ ១៩៦១ ស្តីអំពីការអប់រំនិងឧត្តមសិក្សា ។ ច្បាប់នេះបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នូវមុខងារនិងការៈនៃវិជ្ជាស្ថានឧត្តមសិក្សា ។

ជាទូទៅការសិក្សាមានលក្ខណៈបំរុះ(ស្រីប្រុសរៀនចូលគ្នា) ។បឋមសិក្សាប្រព្រឹត្តទៅដោយឥតយកថ្លៃ ។ចំណែកឯផ្នែកមធ្យមសិក្សាវិញ តម្លៃនៃការសិក្សាគិតទៅតាមសមាមាត្រនៃបៀវត្ស ឬ ធនធានរកបានរបស់ឪពុកម្តាយសិស្ស ។ នៅមហាវិទ្យាល័យ តម្លៃសិក្សាមានដូចគ្នាចំពោះនិស្សិតទាំងអស់ ។

ចំណែកជាចំបងដែលបានទៅលើអ្នកដឹកនាំគឺបញ្ហាខ្វះថ្នាក់រៀននេះឯង ។ នេះហើយជាហេតុដែលនាំឲ្យក្មេងវល់លានទាក់ ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានជួនសិទ្ធិចំពោះការសិក្សាហើយនោះនៅកសាលារៀនគ្មាននៅៈឡើយ ។ ក្នុងរយៈកាល ១០ ឆ្នាំមុននេះការស្ថាបនាសាលារៀនទានសង្វាក់ក្នុង ១ ឆ្នាំ ៥០០ ហើយកាលពីចុងឆ្នាំ ១៩៥៩ ប្រទេសនៅខ្វះខាតសាលាជាងពីមុនទៀតនៅឡើយ ។ បញ្ហាខ្វះខាតបែបនេះដោះស្រាយបានខ្លះ ដោយសារការប្រើថ្នាក់រៀនតែមួយ ចំពប់ថ្នាក់សិក្សាពីរខុសគ្នា គឺរៀនផ្ទាស់គ្នា

ថ្នាក់មួយរៀនព្រឹក ថ្នាក់មួយទៀតរៀនល្ងាច ។

ដោយសារការខ្វះខាតថ្នាក់រៀនបែបនេះហើយ ចានជាចំនួនបុគ្គលិកសិក្សាដែលនៅស្ពប់ស្ពើរនោះឡើយក៏ដោយក៏អាចបង្ក្រប់ផ្នែកបឋមនិងមធ្យមសិក្សាចានល្អមដែរ ។ នៅផ្នែកឧត្តមសិក្សាការខ្វះខាតសាស្ត្រាចារ្យមានចំពោះតែសាខាវិជ្ជាខ្លះប៉ុណ្ណោះ ពិសេសគឺកន្លែងសាលាបច្ចេកទេស ។

នៅឆ្នាំ១៩៥៩-១៩៦០ សិស្សចំនួន៨.៥៥២ ៤៧៦នាក់រៀននៅកន្លែងសាលាបឋមសិក្សាចំនួនប្រមាណជា ៣៧.០០០ ដែលបានៅកន្លែងប្រទេសទាំងមូល ។ នៅផ្នែកបឋមសិក្សា ការរៀនសូត្រចាប់ផ្តើមពីអាយុ ៦ឆ្នាំ ហើយមានរយៈកាល ៦ឆ្នាំ ។ ផុតរយៈពេលសិក្សានេះ សិស្សប្រឡងចេញដោយទទួលនូវ សញ្ញាប័ត្រមួយ ដែលសាលារបស់ខ្លួនចេញឲ្យ ។

មធ្យមសិក្សាកំណត់រយៈពេល ៦ ឆ្នាំដែរ ហើយចែកជា ២ ភូមិ :

- មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ (៣ ឆ្នាំ)
- និងមធ្យមសិក្សាឧត្តមភូមិ (៣ ឆ្នាំ)

មធ្យមសិក្សាចែកជាសាលារៀនវិជ្ជាទូទៅ និងគ្រឹស្ថានឯកទេសដូចជាសាលាបច្ចេកទេស (អគ្គិសនីបច្ចេកទេស, បច្ចេកទេសទាក់ទាក់ទ, គ្រឿងយន្ត, ឧស្សាហកម្ម, សំណង់ទាក់, ការងារហត្ថកម្ម ។លៅ) ឬសាលាអប់រំវិជ្ជាជីវៈ (ដូចជាខាងដំនួញ, ការងារក្នុងផ្ទះ(arts ménagers) ការសិក្សាខាងសង្គមកិច្ច, ខាងមិត្តសាស្ត្រ ។លៅ)

ដើម្បីរៀនសាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានសិស្សត្រូវប្រឡងចូល ។ ចំណែកឯការចូលរៀនមធ្យមសិក្សាជាន់ខ្ពស់វិញត្រូវកំណត់យកតាមលទ្ធផលនៃការប្រឡងចេញពីសាលាខាងលើ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៥៩-១៩៦០ មានសិស្សជាងពីលាននាក់រៀនៅកន្លែងគ្រឹស្ថានមធ្យមសិក្សាមធ្យមភូមិ ។

តាមគោលការណ៍វិញ្ញាបនប័ត្រនៃសាលាមធ្យមសិក្សាមធ្យមភូមិ អាចឲ្យចូលរៀននៅទុត្តមសិក្សាបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែដោយហេតុថា មានចំនួននិស្សិតបង់ចូលរៀនប្រើនពេកគេត្រូវសម្រាំងសមត្ថភាពដោយធ្វើការប្រឡងប្រជែងឲ្យចូលទុត្តមសិក្សាជួបជាឲ្យធ្វើវិញ្ញាសាពិសេសនិងវាយតម្លៃ-ចេញជាមួយជាបន្ថែម ។

នៅថ្នាក់ទុត្តមសិក្សា **ការអនុវត្តច្បាប់ជាធម្មនិតនៅលើក្រសួងអប់រំជាន់ខ្ពស់ទទួលខាងវិទ្យាសាស្ត្រ** ។ ចំណែកឯសាលាជាន់មធ្យមទទួលជាន់ខាង គឺបិតនៅក្រោមកិច្ចត្រួតត្រានៃក្រសួងអប់រំមូលដ្ឋានទទួលវប្បធម៌ ។

◉

តាមច្បាប់ឆ្នាំ ១៩៦១ ស្តីពីទុត្តមសិក្សា សាកលវិទ្យាល័យនីមួយៗ ចែកចេញជាសាខាទៅតាមអត្ថិភាពទីតាំងនៃវិទ្យាសាស្ត្រ គឺចែកទៅជាផ្នែកមហាវិទ្យាល័យ ៤ គឺ:

ផ្នែកទី១ : មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ, ប្រវត្តិវិទ្យាគរុកោសល្យនិងទស្សនវិជ្ជា ;

ផ្នែកទី២ : មហាវិទ្យាល័យសាស្ត្រនិងនីតិវិទ្យា ;

ផ្នែកទី៣ : សង្គមវិទ្យាសាស្ត្រ (sciences sociales) ដែលមាន : មហាវិទ្យាល័យច្បាប់, សេដ្ឋកិច្ច, វិទ្យាសាស្ត្រពាណិជ្ជកម្ម, ខាងការគ្រប់គ្រងសាធារណៈ: ទីផ្សារពាណិជ្ជកម្ម;

ផ្នែកទី៤ : វិទ្យាសាស្ត្រជាក់ស្តែងនិងបច្ចេកទេសដែលមាន : មហាវិទ្យាល័យខាងជីវវិទ្យា (biologie), វេជ្ជវិទ្យា (médecine) , សិល្ប:ទន្ត (art dentaire), ឱសថវិទ្យា (pharmacie) , បសុវិទ្យា(vétérinaire), ធរណីវិទ្យា(agronomie) , គណិតវិទ្យា និងរូបវិទ្យា (maths et physique) សេដ្ឋវិទ្យា និងសាគរវិទ្យា (géologie et océanologie)

រយៈពេលសិក្សានៅទុត្តមសិក្សាកំណត់ជាទូទៅត្រឹម ៥ ឆ្នាំ រៀងរៃលើកលែងតែខាងវេជ្ជវិទ្យាដែលមានរយៈសិក្សាដល់ទៅ ៦ ឆ្នាំ ក្នុង ។

ក្រៅពីមន្ទីរពិសេសពីរសំរាប់រ៉ាប់រងទាងបញ្ហាអប់រំ នៅមានក្រសួងច្រើនទៀត ដែលបានបង្កើតឡើងសាលា ឬ ការបង្រៀនខ្លះដែលមានកំរិតវិជ្ជាត្រឹមមធ្យមសិក្សា ឬខ្ពស់ជាងសិក្សា ដើម្បីនឹងហ្វឹកហ្វឺនបុគ្គលិករបស់គេឲ្យចុះប្រសប់មានបច្ចេកវិជ្ជាក្នុងការងារនៃក្រសួងនីមួយៗ ។ ។ ដូចយ៉ាងក្រសួងកសិកម្ម បានបង្កើតសាលាកសិកម្ម; ក្រសួងសន្តិសុខ បានបង្កើតសាលាក្រមខណ្ឌប៉ូលីស; ក្រសួងធម្មការ បានបង្កើតសាលាគរុវិជ្ជាអ៊ីស្លាមសាសនា; ក្រសួងការពារប្រទេសគ្រប់គ្រងបណ្ណិតសាកលទ័ពជាតិ; ក្រសួងសុខាភិបាលបង្កើតសាលាគ្រូ ។ល។

ចំពោះការសិក្សាក្នុងឧត្តមភូមិ ដែលក្រសួងអប់រំគ្រប់គ្រង នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៨-៦០ មាននិស្សិតចុះឈ្មោះរៀនចំនួន ៧៥.៥០០នាក់ ក្នុងគ្រឹះស្ថានផ្សេងៗដែលរដ្ឋាភិបាលអនុញ្ញាតបើក គឺរៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ, វិទ្យាល័យ, វិជ្ជាស្ថាន, បណ្ណិតសាកសួរៀននៅស្ថាប័នដទៃទៀតដែលមានរបៀបរៀបចំត្រូវគ្នាតាមពាណិជ្ជការ ។

នៅឆ្នាំ ១៩៦១ ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីមានសាកលវិទ្យាល័យ (université)ពាណិជ្ជការចំនួន ១២ ។ សាកលវិទ្យាល័យសំខាន់ជាងគេបំផុតគឺសាកលវិទ្យាល័យ "ជ្យាការតា" ដែលមានមហាវិទ្យាល័យ ៨១ (81 facultés)។ សាកលវិទ្យាល័យនេះមាននិស្សិតរៀនចំនួន ៤០.០៩៨ នាក់ ។ ក្រៅពីសាកលវិទ្យាល័យ នៅមានវិជ្ជាស្ថានទាងបច្ចេកទេសរបស់ពាណិជ្ជការ ២ ; មានវិជ្ជាស្ថាន ៤៣ មានកំរិតវិជ្ជាស្នើនឹងបណ្ណិតសាកសួ ហើយដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងពាណិជ្ជការផ្សេងៗ ហើយនឹងមានវិជ្ជាស្ថានឯកជនទាងឧត្តមសិក្សា ឬ ទាងសាសនាចំនួន ៩១ ដែលក្នុងចំណាមនេះមានវិជ្ជាស្ថាន ៣០ ទទួលជំនួយពីរដ្ឋាភិបាល ។

◉

ការអប់រំផ្លូវការបច្ចេកទេស គឺគឺជាមុខងារសំខាន់មួយទៀតរបស់ក្រសួងអប់រំ ។ ហេតុដូច្នេះហើយទើបគេឃើញមានសាលាអប់រំវិជ្ជាជីវៈ: នឹងបច្ចេកទេសសំរាប់គ្រប់កំរិត

វិជ្ជា ពិសេសគឺកូនកំលោតមធ្យមសិក្សា ។ ប៉ុន្តែ ចំពោះការអប់រំបែបនេះការចាំបាច់របស់ប្រទេស គំរូឲ្យដោះស្រាយជាបន្ទាន់តាមវិធីផ្សេងទៀត ដើម្បីទ្រទ្រង់យោងតាមតម្រូវការការងារ មានក្រុមចំណូលពលការ ទាំងមានអាយុប្រើនហើយ អាចមានសមត្ថភាពទាំងបច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែសំខាន់ទូលាំងទូលាយ ។

ចំពោះរបបទូទៅនៃការសិក្សាក្រសួងពលការនីមួយៗ រកមធ្យោបាយដោយផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីអប់រំនិយោជិតពលការរបស់ខ្លួន ។ នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៩ ក្រសួងការងារបានបង្កើតផ្នែកសាលាអប់រំពិសេសសំរាប់អប់រំការងារដល់និយោជិត ។

ក្រសួងអប់រំវិជ្ជាជីវៈចំពេញសក្តានុពលដោយបំពាក់នៅលើគោលបំណងពីរបែបគឺ:

- បង្កើនសមត្ថភាពខាងមុខវិជ្ជាជីវៈដល់អ្នកធ្វើការ;
- ហើយពិសេសបង្ក្រឿនអ្នកដែលពុំទាន់មានការធ្វើឲ្យចេះការងារបច្ចេកទេសណាមួយ ដើម្បីផ្តល់ទៅឲ្យក្រសួងនានាជួយខាងការបង្កើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។

ក្រសួងអប់រំវិជ្ជាជីវៈរំពឹងមើលការអនុវត្តនៃកម្មវិធីបង្ក្រឿនៅក្នុងទុសាកម្ម ដើម្បីធ្វើឲ្យកើនដល់ការបង្កើតផល ។ កម្មវិធីដែលចេញអនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៨ ដោយមានអ្នកជំនាញការបរទេសជួយផង សំដៅទៅរកការបង្កើនកាតផលតាមវិធីធ្វើការត្រួតត្រានឹងការដឹកនាំឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ កម្មវិធីនេះមានវត្ថុតាតុ ៣ យ៉ាង គឺ:

- អប់រំឲ្យចេះការងារ
- អប់រំឲ្យចេះទូរការចាត់ទុកពីការងារចាំងឡាយ
- និងវិធីអប់រំខាងសិប្បយការ ។

ក្នុងកំឡុង ២ ឆ្នាំ គឺពីខែទុសាកា ១៩៤៨ ដល់ ទុសាកា ១៩៦០ អ្នកជំនាញការបរទេសជួយបង្កើតបានចាំងអស់ទូទៅ:

ការងារនៃការរីកចំរើនខាងសិក្សាធិការនៅប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី

ការចាត់ថ្នាក់ សាលា	មុនចំបាំង 1939 - 1940 ឆ្នាំសិក្សា			ពេលជប៉ុនត្រួតត្រា ពីថ្ងៃ 31-10-1942 ដល់ 1945			ក្រោយឯករាជ្យ 1959 - 1960 ឆ្នាំសិក្សា		
	សាលា	សិស្ស	សាស្ត្រាចារ្យ	សាលា	សិស្ស	សាស្ត្រាចារ្យ	សាលា	សិស្ស	សាស្ត្រាចារ្យ
1. សាលាបឋមសិក្សា	21.455	2.359.492	48.364	13.459	1.598.862	31.901	37.376	8.552.476	205.860
2. សាលាមធ្យមសិក្សា បឋមភូមិ									
ក) សិក្សាទូទៅ	84	15.533	744	16	5.502	179	4.358	781.374	28.978
ខ) សិក្សាបច្ចេកទេស . . .	734	38.680	2.281	—	—	—	1.131	80.747	9.097
3. សាលាមធ្យមសិក្សាមធ្យមភូមិ									
ក) សិក្សាទូទៅ	32	7.810	476	4	1.430	52	1.203	180.495	13.656
ខ) សិក្សាបច្ចេកទេស . . .	—	—	—	—	—	—	320	10.317	2.701
4. ឧត្តមសិក្សា: មហាវិទ្យាល័យ (វិទ្យាល័យ)	4	1.246	125	—	—	—	92	75.5 ០	3.698

ក្នុងកំណើតរបស់វា ការប្រយុទ្ធទល់នឹងភាពមិនចេះអក្សរមិនអាចនឹងបំបែកឲ្យដាច់ចេញពីការប្រយុទ្ធដើម្បីឯករាជ្យបានឡើយ ដោយហេតុថា ចំពោះជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ី ការប្រយុទ្ធទល់នឹងភាពមិនចេះអក្សរនេះ គឺគ្រាន់តែជាមធ្យោបាយមួយក្នុងចំណោមមធ្យោបាយជាច្រើនទៀត សំរាប់រំដោះខ្លួនចេញពីការជិះជាន់បរទេសនិងសំរាប់ប្រមូលផ្តុំប្រជាជនជាមួយនឹងកម្លាំងការកសាងជាតិ ។

របៀបពិសេសមួយនៃការប្រយុទ្ធ

ទល់នឹងភាពមិនចេះអក្សរ

ពលរដ្ឋទាំងអស់ត្រូវចេះអាននឹងចេះសរសេរនៅដំណាច់ឆ្នាំ 1964

នៅសម័យអាណានិគម ៩៤ភាគរយនៃជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ី សុទ្ធតែជាអ្នកមិនចេះអក្សរ ; ក៏ប៉ុន្តែ ចាប់តាំងពីកំណើតនៃចលនាជាតិនិយម(Mouvement nationaliste) – ២០ ឧសភា ១៩០៨ដែលរៀងរាល់ឆ្នាំ គេបានធ្វើបុណ្យខួបរំឭកថាជាថ្ងៃជាតិភ្ញាក់រឭកនោះមក – អ្នកដឹកនាំទាំងឡាយនៃចលនា ក៏បានចាប់ផ្តើមការប្រយុទ្ធទល់នឹងសេចក្តីល្ងង់ខ្លៅនៃប្រជារាស្ត្រនៅក្នុងកៀនកោះដែលឆ្ងាយៗជាងគេបំផុត ។ អ្នកដឹកនាំទាំងឡាយបង្រៀនសរសេរនិងអានផង បណ្តុះក្នុងរូបពលរដ្ឋម្នាក់ៗនូវសេចក្តីស្នេហាស្រុកទេសផង ។ ដូច្នេះបានជានៅពេលដែលបដិវត្តន៍បានផ្ទុះឡើង កិច្ចការរបស់អស់

លោកក៏បានទៅជាដងថ្លឹងមួយដ៏ខ្លាំង ដើម្បីញ៉ាំងឧត្តមគតិជាតិនិយមឲ្យមានជ័យជំនះឡើង ។

សព្វថ្ងៃនេះ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការព្រាងពង្រីកទូទៅនិងតាមផែនការ (total et planifié) ការប្រយុទ្ធនឹងភាពមិនចេះអក្សរបានគោរពគោលការទាំងឡាយដូចតទៅនេះ៖

– ភូមិនីមួយៗ ត្រូវល្បងសាងការចំរុងចំរើន ឰដ៏ផ្ទៃក្នុងនៃសង្គមរបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ។

– ភូមិនីមួយៗ ត្រូវធ្វើអាជីវកម្មនូវធនធានធម្មជាតិទាំងឡាយរបស់ខ្លួន ។

– នាយកនៃភូមិនិងក្រុមអភិបាលភូមិត្រូវបានទទួលការអប់រំហ្វឹកហ្វឺនមួយដ៏សមរម្យ ។

ការប្រយុទ្ធទល់នឹងភាពមិនចេះអក្សរ ដែលជាមធ្យោបាយមួយក្នុងចំណោមមធ្យោបាយទាំងឡាយ ដើម្បីនឹងអប់រំសង្គមត្រូវខិតខំធ្វើឲ្យកើតមានឡើងក្នុងរូបអ្នកភូមិម្នាក់ៗ នូវគំនិតឯកភាពជាតិ គំនិតស្វ័យសកម្មភាព និងគំនិតទទួលខុសត្រូវ ។

ត្រូវមានគំនិតឯកភាព ដោយហេតុថា ក្នុងរូបបុគ្គលម្នាក់ៗ គំនិតជាតិនិយមត្រូវបានកើតឡើងដោយការបណ្តុះនូវមនោសញ្ចេតនាទុកចិត្តចំពោះខ្លួនឯងជាដំបូង ។ យ៉ាងនេះ ប្រជាកស្ត្រទាំងមូលអាចនឹងដឹងខ្លួនថាបានរួបរួមគ្នាក្នុងការស្ថាបនាជាតិ និងស្ថាបនាវប្បធម៌ជាតិ ។

ត្រូវមានគំនិតស្វ័យសកម្មភាព ដោយហេតុថា មានតែសម្បទានឹងធ្វើការដោយខ្លួនឯងរបស់ពលរដ្ឋម្នាក់ៗ តាមមធ្យោបាយទាំងឡាយផ្ទាល់ខ្លួនឯង ហើយដោយគ្មានរំខានអ្នកដទៃតែប៉ុណ្ណោះទេ ដែលធ្វើឲ្យពលរដ្ឋម្នាក់ៗ មានសេរីភាពពិតប្រាកដបាន ។

ត្រូវមានគំនិតទទួលខុសត្រូវ ដោយហេតុថា ជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ីម្នាក់ៗ ត្រូវតែដឹងថាបញ្ហាទាំងឡាយរបស់ខ្លួន ត្រូវតែបានដោះស្រាយដោយខ្លួនឯង ពោលគឺ

ពុំមែនដោយមនុស្សដទៃម្នាក់ទៀត ឬដោយប្រជាជនដទៃមួយទៀតឡើយ ។

កិច្ចការជាតិដ៏ធំទូលាយនេះមានចំណងជាដំបូងបង្ហ្ស់ទឹងបង្រៀនពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ឲ្យចេះអានទឹងចេះសរសេរ ក្នុងពេលវេលាដ៏ខ្លីបំផុត ; ប៉ុន្តែ កិច្ចការមិនមែនចប់តែត្រឹមនេះទេ ។ គឺត្រូវផ្សព្វផ្សាយនូវដំបូន្មានចាំងឡាយ ដែលអាចទឹងចង្អុលប្រាប់ប្រជាជនថា គេត្រូវលើកកំពស់ជីវភាព ទឹងបង្កើនផលិតផល យ៉ាងដូចម្តេច ហើយគេត្រូវអប់រំប្រជាជនដើម្បីទឹងដឹកនាំគេ ទៅកាន់ស្វ័យភាព យ៉ាងដូចម្តេចទៀតផង ។

ដោយហេតុថា ការប្រយុទ្ធទល់ទឹងភាពមិនចេះអក្សរគឺជាបញ្ហាជាតិ ពលរដ្ឋម្នាក់ៗមានការណីយកិច្ចទឹងចូលរួមក្នុងការប្រយុទ្ធនេះ ។ នៅស្រុកចាប់ខ្ពស់ខាងលើ ការប្រយុទ្ធនេះបានត្រូវដឹកនាំដោយ «ស្ថាប័ននៃការអប់រំប្រជាជន» (Institution de l'éducation populaire) ដែលស្ថិតនៅក្រោមឧកញ៉ាទក្រសួងអប់រំជាតិទឹងវប្ប-ធម៌ ។ អង្គការនេះធ្វើសហការជាមួយអ្នកដឹកនាំឃុំ ហើយបង្កើតក្នុងឃុំនិមួយ ១ នូវគណ:-កម្មាធិការអប់រំប្រជាជន ដែលការ:ជាទូទៅគឺអប់រំប្រជាជន ហើយមានការ:ជាពិសេស គឺបង្រៀនប្រជាជនឲ្យចេះអានទឹងចេះសរសេរ ។

ដើម្បីទឹងធ្វើការងារដ៏ធំនេះ និយោជិតបច្ចុប្ប្ជ្ជ ១,៦៥០ នាក់ ទឹងនិយោជិត

អាសន្ទានក្រមនយោបាយ

Bhinneka Tunggal Ika
ឯកភាព ក្នុងពហុភាព (ជាវចនាតណ្ហូណេស៊ី)

«Indonesia Baja» មហាតណ្ហូណេស៊ី (ភ្លេងជាតិ)

Pantja Sila បញ្ចសីលា (ទស្សនមូលភាពនៃរដ្ឋ): ជឿអាទិទេព, ជាតិនិយម, មនុស្សជាតិ (ឬជាអន្តរជាតិនិយម, ប្រជាធិបតេយ្យ, យុត្តិធម៌សង្គម ។

Gotong-Rojong តំនិតសង្គ្រោះគ្នានឹងតំនិតសហ-គមន៍ ។

Madjelis Permusjawaratan Rakjat Sementara សមាជប្រជាជនបណ្តោះអាសន្ន

Dewan Pertimbangan Agung ក្រុមប្រឹក្សាខ្ពស់បំផុតរបស់រដ្ឋ ។

Dewan Perantjang Nasional ក្រុមប្រឹក្សានៃផែនការជាតិ ។

រដ្ឋបាល ៨.០០០ នាក់ ចានស្ថិតនៅ សព្វថ្ងៃនេះក្នុងគ្រប់តំបន់នៃប្រទេសឥណ្ឌូចីន ។
និយាយតាមការពិតទាំងនេះ ត្រូវតែជំរុញឲ្យបានច្បាស់ពីការរៀបចំការសិក្សា ទាំងអំពីការអនុ-
បាល ទាំងការរៀបចំការសិក្សានេះតែប៉ុណ្ណោះ ។

និយាយរួម ការប្រយុទ្ធលើទាំងភាពមិនចេះអក្សរនេះ មានទិដ្ឋភាពបីគឺ ៖

– ការបង្រៀនអក្សរឲ្យតាំងដល់មហាជនតាមរយៈឃ្លាខ្លីៗងាយ ។ (១) ។ ថេរ-
វេលានៃការសិក្សាមានពី ៣ ទៅ ៤ សប្តាហ៍ ដោយរៀនបីលើក ហើយក្នុងមួយលើកៗ
រៀនមួយម៉ោងកន្លះ ក្នុងមួយសប្តាហ៍ ។ មនុស្សណាដែលចេះអានហើយអាចទទួលការ
បង្រៀនអក្សរ ដល់អ្នកដទៃតទៅទៀត ។

– ពង្រីកនូវសមត្ថភាពខាងប្រាជ្ញារបស់បុគ្គលតាំងឡាយ ជាអាទិ៍ដោយប្រើ
សមត្ថភាពនៃការអានទាំងការសរសេររបស់គេ ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ដល់សង្គម ដើម្បី
កសាងសង្គមកូមីន ។

– ពង្រីកផ្នែកវិជ្ជមាននៃការសិក្សានេះ ដែលមានគោលណាមួយ ទាក់ទងនឹងនាំប្រជា
ជនឥណ្ឌូចីនឆ្ពោះទៅកាន់សង្គមមួយដែលមានយុត្តិធម៌ ទាក់ទងនឹងសេចក្តីចំរុងចំរើន ។
ដើម្បីទទួលសំរេចគោលដៅទាំងពីរខាងក្រោយនេះ ការសិក្សាប្រតិបត្តិ (les cours
pratiques) ក៏ចានត្រូវចាត់ចែងឡើង ដោយមានជំនួយរបស់សាស្ត្រាចារ្យទាំងឡាយដែល
ចានទទួលការអប់រំរៀបចំជាមុនហើយផង ។ ការសិក្សានេះ ចានប្រព្រឹត្តទៅអស់ពេល
៣ខែ ដោយរៀន ៣ ដង ហើយក្នុងមួយដងៗ មួយម៉ោងកន្លះ ក្នុងមួយសប្តាហ៍ ។
ក៏ប៉ុន្តែ កាលណាការប្រយុទ្ធទប់ទល់ទាំងភាពមិនចេះអក្សរ ចានចប់ក្នុងតំបន់ណាមួយ
ហើយ ការងារអប់រំក៏នៅតែមិនទាន់ចប់នៅឡើយទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត គេត្រូវតែតាម

(១)– នៅប្រទេសឥណ្ឌូចីន ក្នុងការអនុវត្តនៃដីរភាពសម័យ អក្សរឃ្លាតាំងត្រូវចានគេយកមកប្រើប្រាស់
រហូតដល់ទៅក្នុងប្រាមភាសាផង ។

សកម្មភាពអប់រំរបស់សង្គមទៀត ៖ នេះគឺជាការងារដែលធ្លាក់មកលើគណៈកម្មាធិការ "មិត្ត! ចូរក្រោកឡើង (Fellow up)" ហើយដែលស្ថិតលើគោលការណ៍នេះ ៖

– ផ្តល់ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយដែលទើបនឹងរៀនកាន់នឹងរៀនសារសារនូវលទ្ធភាពសំរាប់លំអចំណេះថ្មី ៗ ទាំងនេះបន្ថែមទៀត ហើយជាអាទិ៍គឺជំរុញគេទាំងឡាយនេះឲ្យអាន ។

– ស្គាល់សេចក្តីត្រូវការខាងសម្ភារៈចាំបាច់សំរាប់ការអាន ក្នុងតំបន់ ១ ឬ ២ ភូមិនីមួយ ៗ ។

មានតែធ្វើយ៉ាងនេះទេទើបគេអាចនឹងសង្ឃឹមថាបានរៀបចំផ្លូវទៅកាន់ព្រឹត្តិការណ៍(l'avènement) នៃសង្គមសង្គមនិយមវណ្ណៈណាស៊ីពិតប្រាកដ ។ មានធ្យាបាយដ៏ប្រសើរ ១ ដើម្បីនឹងបន្ថយការអប់រំប្រជាជនសំរាប់ចំរុងចំរើនភូមិ និងពង្រីកមនសិការជាតិ (la conscience nationale) មានដូចតទៅនេះ ការបោះពុម្ពផ្សាយនូវសៀវភៅគ្រប់ប្រភេទជាអាទិ៍នូវកាសែតប្រចាំថ្ងៃទាំងឡាយ, ការចាត់ចែងការប្រជុំក្នុងភូមិដែលគេអាចនឹងអានហើយនឹងស្តាប់នូវសន្ទិសីទ, ការចាត់ចែងការហត្ថកម្ម, ការបង្កើតភូមិគំរូ ដែលក្នុងភូមិនោះ គេបង្រៀននូវវិជ្ជាមធ្យមនឹងយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះក្មេង ១ ល ១

> **ខ្សែភ្លើបកម្មប្រើងកាតពីណ្ឌូណេស៊ី**
>
> **គិតជាលេខ**
>
> - ការដាំ: ក្នុងមួយឆ្នាំ អណ្តូងប្រមាណជា 60, ភាគច្រើនជាន់ដី ។
> - ផលិតកម្ម: 22,5 លានតោនក្នុងឆ្នាំ 1962 ធ្លាក់ នឹង 21,2 ក្នុងឆ្នាំ 1961 គឺជា 2,4% ពីផលិតកម្មសាកលលោក ។
> - ធនធានធម្មជាតិ : 1.500 លានតោន គឺជា3,5% ពីធនធានធម្មជាតិសាកលលោក ។
> - ការចំណាយ : ចំណុះ 14លានតោន ក្នុងមួយឆ្នាំ គឺជា 1% ពីចំណុះសាកលលោក ។
> - ការនាំចេញ : 18,5លានតោន ក្នុងឆ្នាំ 1962 (3% ពីការនាំចេញសាកលលោក) ។ អ្នកទិញសំខាន់ៗ: សហរដ្ឋ ជប៉ុន អូស្ត្រាលី ហ្ស៊ីលីពីន ។
> - ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក: 4លានតោន ។

ហើយតមកទល់នឹងថ្ងៃនេះ តំបន់ទាំងឡាយនៃប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី ដែលមិនទាន់ចេញពីនឹមមិនចេះអក្សរនៅឡើយ គឺតំបន់អ្ការ៉ាយ៉ាងលិច ហ្ការ៉ាណាសូ ១

លិចទឹកខាងកើត ហើយនឹង ម៉ូលុគ (les Moluques) ។ ប៉ុន្តែផ្ទុយ្ស ការងារនេះ បានមកដល់ទីបំផុតហើយ ៖

តាមពិត បើតាមប្រសាសន៍នៃលោកប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋ ប្រទេសចាំងមួលត្រូវបានរំដោះចេញពីតាតមិនចេះអត្ត្រានេះ នៅដំណាច់ឆ្នាំ១៩៦២ នេះ លើកលែងតែតំបន់ឆ្ការ៉ីយ៉ូដ៏ខាងលិចចេញ ។ ដូច្នេះការងារមួយ យ៉ាងធំសំបើមដែលធ្លាប់ធ្វើបានដោយកម្លាំងដ៏ខ្លាំងនឹងអំណាត់អត់ធ្មត់ ហើយធ្លាប់ធ្វើក្នុងប្រទេសមួយដែលមានមនុស្ស ១០០ លាននាក់ ក៏នឹងបានចប់សព្វគ្រប់ហើយ ។ គេអាចនឹងពោលបានយ៉ាងប្រាកដថា នេះគឺជាសមិទ្ធិមួយក្នុងចំណោមសមិទ្ធិដ៏ល្អៗ ជាងគេចាំងឡាយ នៃប្រទេស ឥណ្ឌូណេស៊ីឯកភាព ។

ព័ត៌មាន ១៨

- អ្នកត្រួតពិនិត្យទូទៅ ៤ ៩១២ នាក់
- អ្នកបង្ហាត់ការងារ ១៥៨ –
- ជំនួយការបង្ហាត់ការងារ ២៧ –

បច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកបង្ហាត់នាយកជាតិឥណ្ឌូណេស៊ីបានធ្លាប់មកជំនួសអ្នកជំនាញការបរទេសចាំងឡាយដែលចប់បេសកកម្មរបស់ខ្លួនហើយចេញពីប្រទេសទៅហើយ ។ អ្នកជំនាញការជាតិចាំងនេះ ទទួលការ:តែងតាំងក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីសំរាប់ការកសាងនៃប្រទេសតាមមុខ ។

ស្រង់ពីសារពត៌មាន

Le Monde diplomatique-ឧសភា 1964

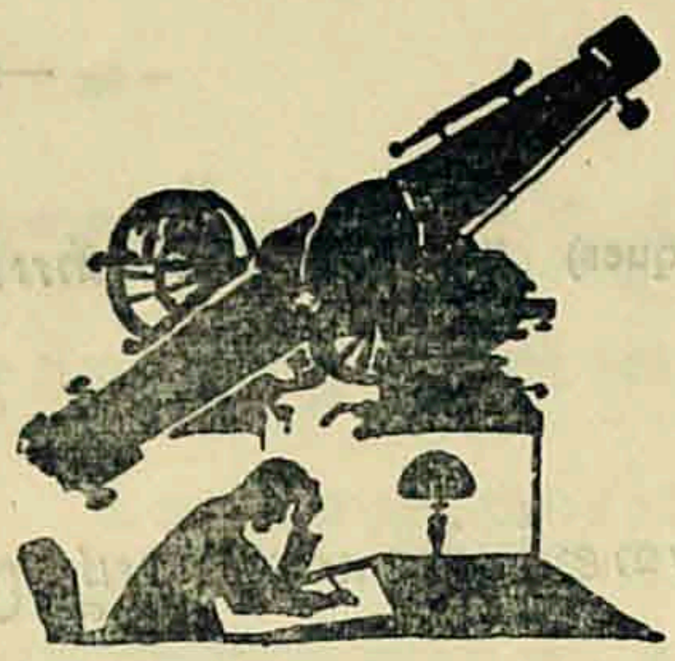

១០ យ៉ាងដើម្បីជោគជ័យ

សិស្សភ្ញាក់រលឹក

ចេង យ៉ា សាស្ត្រាចារ្យ វិទ្យាល័យព្រះសុរិយាវរ្ម័ន ទី២

យើងខ្ញុំកល់ភ្នាស់ក្នុងកាម ក្មេងបុត្រធ្វើតាមក្រិត្យវិន័យ
ធិតាសញ្ជាចិត្តជាស្រី ឃ្លាតខ្ញុំរៀនសូត្រដោយម៉ឺងម៉ាត់ ។
ធម្មិនិលយើងខ្ជាក់ចាលទ្យេរ ធម្មិធ្ងៃសប្រញ្ជាប់ទំលុះកាត់
ទុកនៅនាំកើតគុណវិបត្តិ ប្ដូជ្ជាកំចាត់ក្ដុបន្ទ្ធាយ ។
ថ្ងៃនៃចេះតែកន្ទ្ធដ៏ផុត ទឹកឃ្លីញ្ជាចដ៏ស្ងុតហ៊ីយតិតស្ពាយ
ឈរមុខកញ្ជ្ជក់ម្ដីលកាងកាយ រ៉ាវ្ដ្ដថ្ងៃកន្ធ្ធាយតែកាលថ្ងៃ ។
រ៉ាពេលវេលាជាទ្រព្យធន ឃ្ញានដល់ពួកជនចេះតែកៃ
ធ្ងៃពេលវេលាជាបច្ច័យ ដ៏ជ្ដ្ដតគ្ដ្ដ្ដ្ដ្ដ ។
ពិចូការប្ដ្ដ្ដ្ដ្ដ ជាប្ដ្ដ្ដ្ដ ។
 អ្ដ្ដ្ដ្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។
ស្ដ្ដ ។

រៀនគ្មានរេបៀបគ្មានដឹងថ្នាក់ គ្មានចិត្តទុកដាក់មិនធ្វើយ៉ាងនេះ
ប៉ើចិត្តមិនទ្រឹងមិនដែលផ្ទះ តែងខ្ជះខ្ជាយណាមិនមាន ។
ម្យ៉ាងខ្លះគំនិតគិតមិនយល់ នាំក្តីល្ងីល្ងង់មកដល់ប្រាណ
តែខ្លះគំនិតរៀនម្តេចបាន កុំស្មានគ្រាន់ស្មានញ្ញាសាញ្ញាដល់ចាស់ ។
តាំងចិត្តជាសិស្សឲ្យប្រាកដ រៀនសូត្រម៉ាត់ចត់ទើបនេះច្បាស់
តែរៀនស្ទើរៗ ក្ងេចរហ័ស ចេះច្បាប់មិនច្បាស់គ្មានបានការ ។
ខ្លះទៅរៀនសូត្រឃើញតែមុខ យកខ្លួនទៅទុកក្នុងសាលា
បណ្តាយការម្ចាស់ដើរសង្ហារ ទុកឲ្យកាយចាំស្តាប់គ្រូ ។
អង្គុយក្ងើតក្ងើនដូចទុសគល់ ធ្វើម្តេចនឹងយល់ចាំបានយូរ
ទៅផ្ទះខានទួញចាំមាត់ប្រ លុះគ្រប់ហៅស្ទូរក្ងេចស្ទើរអស់ ។
តាំងខ្លួនជាសិស្សកុំរវើរ នាំគ្នាដើរលេងសើចឡូះឡាះ
ឃើញស្រីញ៉ូចញ៉ីមញ្ជាក់ញ៉ះញ៉ះ មិនគិតស្រណោះដល់ឆ្នាម៉ ។
សិស្សណារវើរតាមផ្លូវនេះ គំនិតសំគ៉ះពិបាកកែ
រៀនសូត្រមិនចាន់បានមួយវៃ ទៅផ្ទះកម្លៃការលុយទៀត ។
មាតាបិតាពុំបានយល់ ថ្នមបុត្រនិម្មលតមារយាទ
មិនដឹងជាកូនដើរពេលមៀត ថែមប្រាក់ឈ្នួយទៀតគ្មានរំពឹង ។
យើងខ្ញុំសិក្ខាកាមកុលបុត្រ គោរពគេចឈ្នួយផ្ទុតពីក្បាលនឹង
ឆ្លៀតដកពិនិត្យគិតសញ្ញឹង រំពឹងអាណិតចិត្តម៉ែឆ្ន ។
គាត់ខំសន្សំញ៉ាសសស្រាក់ ទុកគ្រាន់ឲ្យអ្នកចំណាយសៀវភៅ
ពេលអាវមួកពាក់ឯកត្រឹមត្រូ លោកខ្ជាបប្រុសពាមិនដូចគេ ។
មួយត្រូវតាំងចិត្តឲ្យភ្ជាប់ខ្លួន ពីរត្រូវកែខ្លួនកុំទំនេរ
បីត្រូវរិះគិតកុំរៀចរៀ ទើបគេសរសើរជាអ្នកល្អ . . . . ។

ទំព័រមួយថ្មី នៃវិទ្យាសាស្ត្រ សាកលនៃលោក

▣ សន្និបាតវិទ្យាសាស្ត្រមួយជាប្រវត្តិ

កាលពីថ្ងៃទី២១ ស៊ីហា ១៩៦៤ សមាជវិទ្យាសាស្ត្រមួយដ៏មានលក្ខណៈ ជាប្រវត្តិបានបើកសម័យប្រជុំនៅធានីប៉ីកាំង ។ នៅក្នុងសភាប្រជាមានិតជាតិដែលបើកសម្ពោធសមាជវិទ្យាសាស្ត្រ គេសង្កេតឃើញអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាង ៣៩០ នាក់ មកពី ៤៤ ប្រទេសក្នុងទ្វីបទាំងបួន (អាស៊ី, អាហ្វ្រិក, អាមេរិកឡាទីន និងអូសេនី)។ គណៈប្រតិភូនៃប្រទេសកម្ពុជាយើង មានលោក ផ្ទ ធាត់ លោកស្រី ពិញ ម៉ម លោក ហ៊ីង អ៊ីន និងលោក ភូ ស៊ីអ៊ីយ ។ នៅក្នុងកម្មវិធីដ៏ធំធំលាយនៃសមាជ មានគ្រោងទុកនូវការអានសេចក្តីពិយការណ៍ជិត ៣០០ ច្បាប់ ស្តីអំពីវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម ។

អ្នកដែលមករួមប្រជុំសមាជទាំងប៉ុន្មាន ជ្រើសរើតតែមានសំបុរសែកនឹងសំបុរសំលៀកបំពាក់ខុសៗគ្នា ស្ទុះតែបានសំដែងនូវសេចក្តីទុកចិត្ត យ៉ាងពោរពេញនឹងមានគោលបំណងចាក់ទំព័រមួយថ្មីនៃប្រវត្តិវិទ្យាសាស្ត្រសាកលលោកគ្រប់ៗគ្នា ។

▣ ពិធីបើកសម័យ

នៅក្នុងពិធីបើកសម័យ មានអានទូរលេខនឹងសារលិខិតសាទរពាំងឆ្ពាយ នៃសម្តេចព្រះនរោត្តម ស៊ីហនុ ព្រះប្រមុខរដ្ឋកម្ពុជា នៃលោក ហូ ជីមិញ ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យវៀតណាម នៃលោក គីម អ៊ីល-សុន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតកូរ៉ា នៃលោក ស្ទ្រីការណូ ប្រធានាធិបតីឥណ្ឌូ-នេស៊ី នៃលោក អាមេដ ថែន ចៃឡា ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋអាល់ហ្សេរីប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិត នៃលោក ង្វ្រីង ហ៊ីយ៉ាថូ ប្រធាននៃក្រុមប្រឹក្សាគណៈកម្មាធិការកណ្តាលនៃណាសាវ្រជាតិរំដោះវៀតណាមខាងត្បូង និងនៃបណ្ឌិត ស៊ីហ្ស៊ីង ប៊ីយ៉ូ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីឥណ្ឌូនេស៊ី ។

នៅក្នុងឧកាសនោះ មានអ្នកដឹកនាំគណៈប្រតិភូនិងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ៧នាក់ ចូលនៅឆ្នាំថ្មីរយៈចម្ងាយ១ហើយចាត់ទុកសមាជនេះថាជាការប្រមូលផ្តុំនៃសាមគ្គីភាពនិងសហប្រតិបត្តិការរវាងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនៃទ្វីបអាស៊ី អាហ្វ្រិក អាមេរិកឡាទីន និងអូសអានី ។ វ៉ាគ្និនចាំងឡាយបានបញ្ជាក់ថា «វិទ្យាសាស្ត្រនៃទ្វីបចាំងបួននេះមានអនាគតត្រចះត្រចង់ណាស់» ។ ហើយបានសំដែងនូវសេចក្តីទុកចិត្តចំពោះការដែលសមាជនេះ បានធ្វើឲ្យវិទ្យាសាស្ត្រនឹងវប្បធម៌នៃទ្វីបចាំងបួនបានចាក់ទងគ្នាពេញលេញ ។

▣ ការអាន និងការពិភាក្សាសេចក្តីរាយការណ៍

ចាប់តាំងពីថ្ងៃ ២៤ ស៊ីហាមក វិមានវិទ្យាសាស្ត្រ (ខាងពាយព្យក្រុងប៉េកាំង) ដែលជាកន្លែងសមាជវិទ្យាសាស្ត្រ បានឃើញសកម្មភាពមួយយ៉ាងសំបើម ។ សេចក្តីរាយការណ៍សំពាប់ពិភាក្សាមានចែកជាប្រាំប៉ារ៉ាវ៉ាយគឺ ៖ វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ; វិទ្យាសាស្ត្រអនុវត្ត; វិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម; វិទ្យាសាស្ត្រពេទ្យ; វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយនឹងច្បាប់; សេដ្ឋកិច្ចនយោបាយ; គរុកោសល្យ; និរុត្តិវិទ្យានឹងអក្សរសាស្ត្រ;ទស្សនវិទ្យា

និងប្រវត្តិវិទ្យា ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនៃប្រទេសទាំងឡាយធ្វើជាអធិបតីនៃសម័យប្រជុំម្ដងម្នាក់ៗ ហើយប្តូរយោបល់នឹងការពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅមកដោយស្មោះត្រង់ជាទីបំផុត ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការចេះដឹងថ្មី ។

▣ ពិធីបិទសម័យ

សមាជវិទ្យាសាស្ត្រក្រុងប៉េកាំង ឆ្នាំ១៩៦៤ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេល១១ថ្ងៃ បានបញ្ចប់កិច្ចការរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃ១១សីហា ឆ្នាំ១៩៦៤ដោយជោគជ័យ ក្នុងវិមានសភាប្រជាជន ។ សេចក្ដីជូនដំណឹងមួយផ្សាយចេញពីសមាជបានឲ្យដឹងថាសមាជមួយទៀតនឹងបើកធ្វើឡើងនៅក្រុងប៉េកាំងក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៨ ។

នៅក្នុងពិធីជប់លៀងដែលធ្វើក្នុងល្ងាចថ្ងៃបិទសមាជ លោកប្រធានាធិបតីលីវ សាវ ជី បានថ្លែងជាអាទិ៍ ៖ «ជ័យជំនះនៃសមាជនេះ បង្កើតជាមហាជោគជ័យនៃវិទ្យាសាស្ត្ររបស់ប្រជាជនក្នុងទ្វីបទាំងបួន ក៏ដូចជាមហាជោគជ័យមួយនៃវិទ្យាសាស្ត្ររបស់គ្រប់ប្រជាជនក្នុងសាកលលោកដែរ» ។

▣ លទ្ធផលជាទីពេញចិត្ត

សកម្មភាពសំខាន់ៗនៃសមាជថិតនៅលើការអាននិងការពិភាក្សានូវសេចក្ដីរាយការណ៍ ២៩៩ច្បាប់ ស្ដីអំពីវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម ។

សកម្មភាពទាំងឡាយបានប្រព្រឹត្តទៅជាប្រាំបីគណៈកម្មការគឺ គណៈកម្មការនៃវិទ្យាសាស្ត្ររូបនឹងធម្មជាតិ (sc. physiques et nat.) គ.ក នៃវិទ្យាសាស្ត្រខាងវិស្វករ(sc. de l’Ingénieur) គ.ក.នៃកសិកម្ម គ ក.នៃវិទ្យាសាស្ត្រពេទ្យ(sc. médicales) គ.ក.នៃវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយនឹងច្បាប់ (sc. polit.et jurid.) គ.ក សេដ្ឋកិច្ច គ.ក.គរុកោសល្យ ភាសានឹងអក្សរសាស្ត្រ គ.ក.ទស្សនវិទ្យានឹងប្រវត្តិវិទ្យា ។ សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនិមួយៗត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើងក្នុងចំណោមអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនៃវិស័យជាមួយគ្នា ដោយរើសសមាជិកម្នាក់សំរាប់ប្រទេសនិមួយៗ ។ សេចក្ដីរាយការណ៍មួយចំនួនធំ ដែលបានអាននៅសមាជបានបង្ហាញកំរិតយ៉ាងខ្ពស់នូវសមិទ្ធិ

ប្រទេសនឹងតំបន់ទាំង ៤៤ ដែលបានទៅរួមប្រជុំ
សមាធិវិទ្យាសាស្ត្រនៅប៉េកាំង ឆ្នាំ ១៩៦៤ :

au Symposium de Pékin de 1964 :

(ពីថ្ងៃ ២១ ទៅ ៣១ សីហា ១៩៦៤)

អាជ្ញាធរ, បណ្ណិតសភាវិទ្យាសាស្ត្រអាហ្វ្រិកខាងកើត(កេនីញ៉ា, អ៊ូហ្គង់ដា, សហសាធារណរដ្ឋតង់ហ្គានីកានឹងហ្សង់ហ៊ីបា), អាល់ហ្សេរី, អង់ហ្គោឡា, សាធារណរដ្ឋអារ៉ាប់រួម, អូស្ត្រាលី, ហ្ស្រាស, ប្លូលីវី, ប្រ៊ូនឌី, កម្ពុជា, សិរីលង្កា, ស៊ីលី, ចិន, កូឡុំប៊ី, កុងហ្គោ(ប្រាសាវីល), សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតកូរ៉េ, គុយបា, ដាហូម៉េ, ហ្គាណា, ហ្គីណេ, ឥណ្ឌូណេស៊ី អៀរ៉ាក, ជប៉ុន, ហ្ស្ការដានី, លីបង់, ម៉ាល់ហ្គាស, ម៉ាលី, ម៉ារ៉ុក, ម៉ូចសាំប, ណេប៉ាល, នីហ្សេរីយ៉ា, នូវ៉ែលហ្សេឡង់, ប៉ាគីស្ថាន, សេណេហ្គាល, ស៊ីរ៉ីឡេអូន, ស៊ូម៉ាលី, ស៊ូដង់, ស៊ីរ, ថៃ, សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យវៀតណាម, វៀតណាមខាងត្បូង នឹង យ៉ាម៉ែន ។

ហើយមានលទ្ធផលខ្លះទៀតប្រកបទៅដោយសារសំខាន់ខាងទ្រឹស្តីយ៉ាងធំ ។

ទៅកាន់សមាជ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រចាំងឡាយ បានផ្ទាស់ប្តូរយោបល់គ្នាដើម្បីរកផ្លូវមួយចាស់លាស់សំរាប់ការកសាងលូតលាស់នៃវិទ្យាសាស្ត្រមួយឯកភាពគឺថាវិទ្យាសាស្ត្រដែលចំការលូតលាស់ខាងផលិតកម្មនឹងចំការលើកហាន:ជីវភាពប្រជាជន ដោយពឹងផ្អែកជាអាទិ៍លើកំណាំងផ្ទាល់របស់ខ្លួន ហើយត្រូវជាមួយនោះដោយ រីតចំណាងសាមគ្គីភាពនឹងសហប្រតិបត្តិការរវាងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រចាំងឡាយ នៅលើមូលដ្ឋានសមភាពនៃអត្ថប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមក ។ នៅកន្លែងសមាជ ហេតុការណ៍ចានបង្ហាញជាច្បាស់ម្តងទៀតថាយុគសម័យដែលបក្រពត្តិនិងអាណានិគមនិយមនិងបក្រសោបវិទ្យាសាស្ត្រផ្តាច់មុខនោះបានកន្លងផុតទៅហើយ ។ ហើយហេតុការណ៍ក៏ចានបង្ហាញម្យ៉ាងទៀតថា ប្រជាជនៃទ្វីបចាំងបួន បន្ទាប់ពីចានរំដោះខ្លួនផុតពីការជិះជាន់របស់ចក្រពត្តិនិងអាណានិគមមក មានសមត្ថភាពយ៉ាងពេញលេញនឹងពង្រីកវិទ្យាសាស្ត្រនៅកន្លែងប្រទេសរបស់ខ្លួន ហើយមានសមត្ថភាពយ៉ាងពេញលេញនឹងចិត្តចំតាមតុយតាវ៉ាកំរិតយ៉ាងខ្ពស់បំផុតនៃវិទ្យាសាស្ត្រសាកលលោក ។

សល្យវិទូចិនបានដេរដែ

របស់កម្មករម្នាក់ដែលបាក់ដាច់ពីគ្នា

ឲ្យបានជាប់គ្នាវិញ

សល្យវិទូ(les chirurgiens) នៅសាំងហៃ បានដេរភ្ជាប់ដោយជោគជ័យ នូវ ដៃរបស់កម្មករម្នាក់ដែលដាច់ចេញពីគ្នាទៅហើយ ។ អស់លោកទាំងនេះនៅក្នុងក្រុមជាមួយគ្នាក្នុងមន្ទីរពេទ្យប្រជាជនលេខ១ ដែលក្នុងឆ្នាំ១៩៦៣ បានដេរប្រសប់ដៃ (la main) មួយរបស់លោករ៉ាំង ស្ងូអ៊ិនប៉ូ ដែលដាច់ចេញពីដៃទៅហើយឲ្យជាប់នឹងដៃលោកវិញ ។ រ៉ាំង ស្ងូអ៊ិនប៉ូ ជាកម្មករដំឡើងគ្រឿងយន្ត ។

កាលពីថ្ងៃ ២៦ វិច្ឆិកា ឆ្នាំទៅនេះ ក្នុងការពិនិត្យម៉ាស៊ីនរបស់ខ្លួនឡើងវិញ សារ៉ា ស៊ីរ៉ា ទ្ស្ស៊ីង(ផ្នែកការនៅរោងចក្រគីមី រ៉ូតស៊ីង ក្រុងសាំងហៃ)បានធ្វើសម្រាកសម្រាប់ពេលបន្ទាន់ ។ ដៃធ្វេរបស់សារ៉ាកំត្រូវម៉ាស៊ីន(l'axe du moteur)ត្រចាក់ ហើយជាប់ចាត់នៅចំណាយ ៨ សង់ទីម៉ែត្រអំពីស្នា ។ ពេលនោះសារ៉ាកំត្រូវបួសត្រង់ក្បាល ហើយនឹងត្រូវថែមទៀត ។ នៅក្នុងស្ថានភាពដ៏អាសន្ននេះ សារ៉ាកំត្រូវបានគេដឹកទៅមន្ទីរពេទ្យយ៉ាងរហ័ស នៅពេលជាបន្ទាប់មក ។ នៅទីនោះ លោកវ៉ូ បណ្ណិត ធីន ប៊ុងវ៉ី, ស៊ៀន យ៉ុងស៊ីង, ប៉ា រ យេស៊ី ន៏ន រ៉ាំង យ៉ុងកំ ភាប់ដេរភ្ជាប់ដៃនេះភ្លាម ទៅប្រាំនាទីក្រោយមក ។

សព្វថ្ងៃនេះ លុះថ្ងៃរៀល ៨ខែ បានកន្លងផុតទៅ អ្នកបួសកំ អាចលាន ធ ន ធ ន ដៃ ដែលទើបនឹងដេរភ្ជាប់ អាចលើកដៃស្ទាបក្បាល ហើយនឹងអាចលើកវ ត្ថុផ្សេងៗ ទំងន់ ១ គីឡូ ទៀតផង ។

ការនេះបញ្ជាក់ទូវឧត្តមគាតមួយថ្មី ខាងសិល្បវិទ្យាផ្នែកវេជ្ជ នៃប្រទេសចិន។ ពិនិត្យមើលសព្វគ្រប់ៗ ចម្លាក់ទាំងឡាយដែលសិល្បវិទូបានដោះស្រាយលើកនេះ គឺជាចម្លាស់ត្រូវស្មានជាងចម្លាក់ក្នុងករណីទី១ ដែលលោកទាំងឡាយបានដេរភ្ជាប់ប្រអប់ដៃ ទៅនឹងកំភួនដៃនោះ ទៅទៀត ។

អ្នកវេជ្ជសាស្ត្រលើកនេះ បានស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពយ៉ាងលំបាកមួយ ព្រោះបណ្តាលមកពីការលើកចាប់ខាងមុខវេជ្ជសាស្ត្រ មុខវេជ្ជសាស្ត្រ នឹងប្រើ ។ ជ្រើសរើសតែយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏សិល្បវិទូទាំងឡាយចាប់ផ្តើមការនេះភ្លាម ដោយសេចក្តីទុកចិត្ត ហើយដោយផ្អែកទៅលើការពិសោធន៍ក្នុងករណីមុន នឹងផ្អែកទៅលើការរកឃើញថ្មីៗទៀតនៃការស្រាវជ្រាវ តាំងពីពេលនោះមក ។ ការប៉ុនប្រសប់របស់លោកទាំងឡាយ បានត្រូវសេចក្តីប្រឹងប្រែង ប្រកបដោយសហការយ៉ាងល្អវិសេសនៃបុគ្គលិកមន្ទីរពេទ្យទាំងអស្តាដ្ឋយអបស្ងួចផង ។

លទ្ធផលគឺជាលិកា(les tissus)ទាំងឡាយនៃដៃអ្នកវេជ្ជ បានស្រួលបួលឡើងវិញ ក្នុងរយៈពេលមួយយ៉ាងខ្លីគួរឲ្យកត់សម្គាល់ គឺគ្មានការពិលជាលណាមួយ

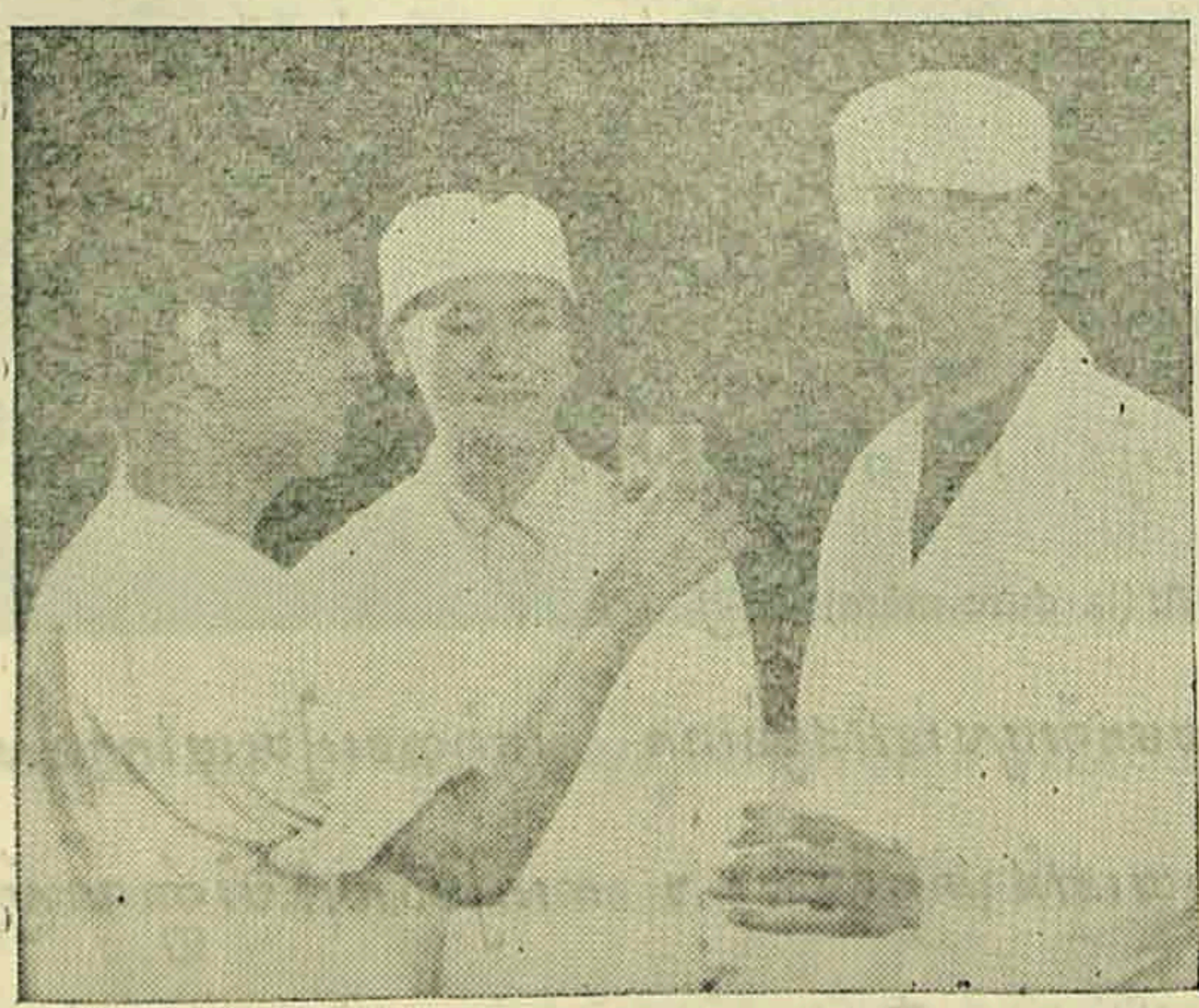

អស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ធីន ប៊ុងវ៉ី (ខាងឆ្វេង) នឹង សៀន យុនស៊ីញ (ខាងស្តាំ) ហើយនឹងអ្នកវេជ្ជ

កើតឡើងឡើយ ហើយក្នុងករណីនេះ ថែមទាំងគ្មានពងរបាកដែលច្រើនតែកើតឡើងជាញឹកញាយ ក្រោយពេលដេរភ្ជាប់ទៀតផង ។ ករណីនេះ បានផ្តល់នូវការពិសោធន៍មួយដ៏ថ្លៃថ្លាក្នុងសិល្ប:ដាំភ្ជាប់អវយវ:វេជ្ជ ជាប់ទាំងឡាយ ។

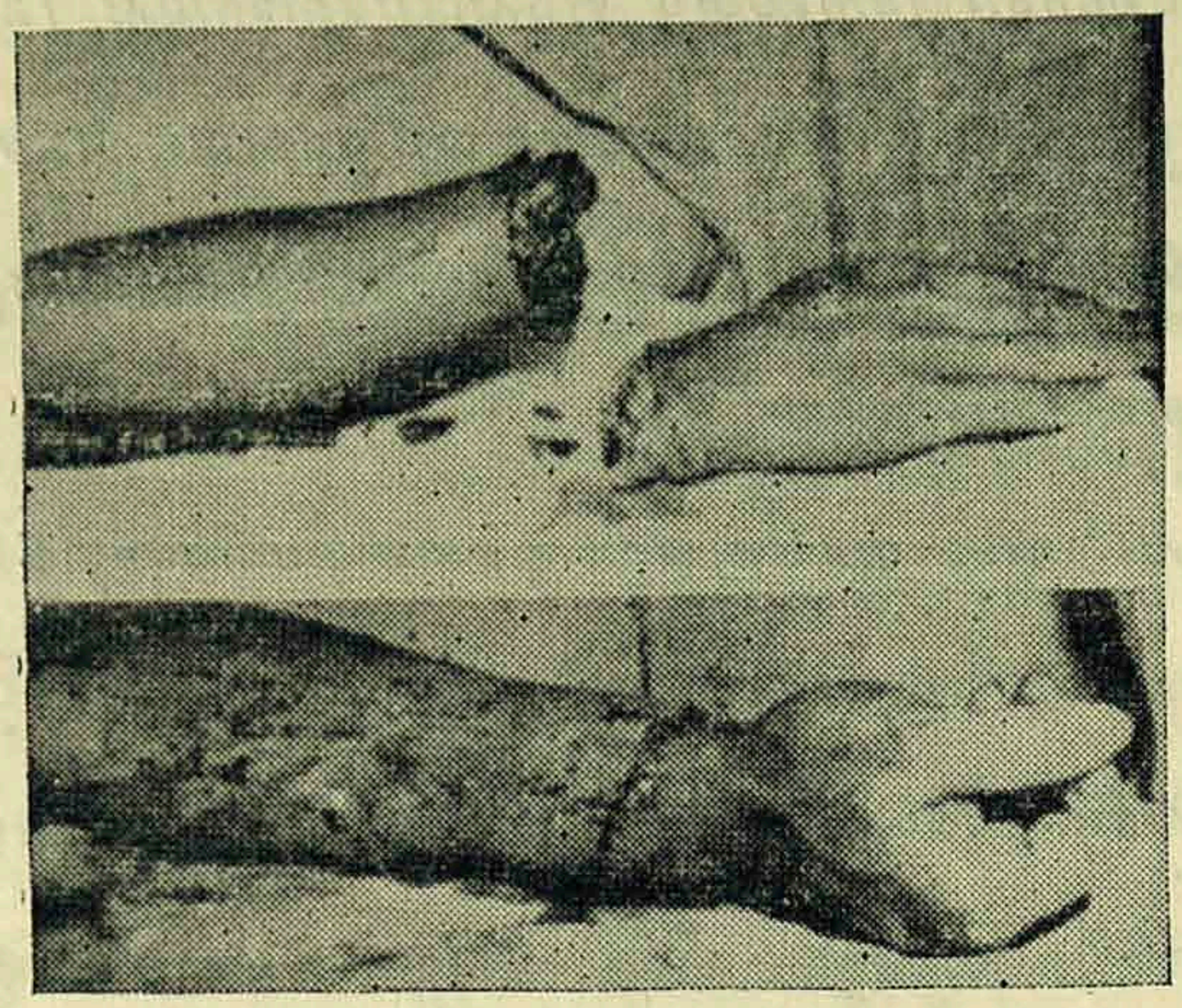

ជាដំបូងសាស្ត្រវិទូ
 បានលាងសំអាតបុងធ្នូងដើ-
មដៃ(l'humérus)ដែលបែក
ចាក់ រួចហើយកាត់ភ្ជាប់ចំ-
ណែកជាច្រើនគ្នានេះ ដោយ
ដាក់ដង្កៀបមួយកន្ទ ខ្ទរធ្នូង
(une broche intramédulai-
re) ។ ចំណែកខ្ទបទាតទាំង
ឡាយនៃសរសៃសរសៃដ(les parties endommagées) ត្រូវបានគេកាត់យកចេញពីមុខតំណ ហើយ
យកសរសៃភ្ជាប់ដាយសរសៃសដ(la veine saphène)មួយកំណាត់ៗ ។ ការដាំភ្ជាប់សរសៃ
ឈាមរាវ្ចាស្ស៊ីយ៉ូ (la greffe veineuse auto plastique) ត្រូវបានគេដេរភ្ជាប់នៅនឹងធ
ក្ខ ដោយខ្សែស្រូត្រមួយយ៉ាងឆ្នាស់ជាទីបំផុត ។ សរសៃឈាមរាវ្ចាស្ស៊ីច
(la veine basilique)ក៏ត្រូវបានកែកុន ដោយការដាំសរសៃឈាមរាវ្ចាស្ស៊ីយ៉ូ (ចាស្ស៊ីច) ដែរ។
សរសៃឈាមរាវ្ចាស្ស៊ីពីរដងទៀតត្រូវបានតភ្ជាប់គ្នាដោយបំពង់ធ្វើពីលោហធាតុធ (តាលីយ៉ូម
(des raccords de tantallium) ដែលបានធ្វើតាមឡើងជាពិសេសសំរាប់ការនេះ ។ នេះហើយ
ជាបុព្វហេតុធំ ដែលនាំមិនឲ្យពងរដារ ។

ស្ថានភ្លើង គេក៏ចាប់ផ្តើមក្បាល ដើម្បីយកឈាមដែលកកនៅក្រោម
សំបកលលាដ៍ក្បាល(la dure-mère) ចេញ ។

ដោយមកពីរបួសនៅដ្ឋន់ពក គេពុំបានរៀបរយកែកុនសរសៃសរ៉ាញ
(les nerfs)ទាំងឡាយនៅដំណាក់ទីនេះ ។ ការរៀបចំសរសៃសរ៉ាញ (ណ) ស្ស៊ីយ៉ូ (ចាស្ស៊ីច) ត្រូវ
បានធ្វើនៅពេលក្រោយៗមក ជាបន្តបន្ទាប់គ្នា ។ សព្វថ្ងៃនេះ សរសៃសរ៉ាញ (ណ) ដែល
គេបានដេរភ្ជាប់ឡើងវិញ បានលូតលាស់តាមរបៀបមួយគួរជាទីពេញចិត្ត ។ ការពិ-

និត្យ២ៗ ចានបង្ហាញនូវសញ្ញានៃការជាសះជាប្រក្រតីឡើងវិញ រហូតដល់ទៅ១២សង់ទីម៉ែត្រ ខាងក្រោមកែងវង់ ។

លោក ស៊ីវ៉ូ ស្ទ្រីង សព្វថ្ងៃនេះ កំពុងតែបានទទួលការព្យាបាលរឹត (le traitement de physiothérapie et de massage) ដើម្បីសំរួលដំណើរដៃឡើងវិញ ។

ចានជាសាស្ត្រាចារ្យនៃមន្ទីរពេទ្យប្រជាជនលេខ១៦ ក្រុងសាំងហៃ ចានទទួលរងគ្រោះដោយថ្នាំនេះទៀត ពីព្រោះអស់លោកចានបដិសេធមិនយកឆ្លងផ្ទៃ នូវគំនិតដែលគិតថា «អាត្មាអញគ្រប់គ្រាន់ហើយ» ក្រោយពីជួយជំនះ១ទ១ មក ។ អស់លោកទាំងឡាយដែលប្រកបមៅដោយគំនិតបដិវត្តន៍ នឹងចង់ចំរើប្រជាជនពិតៗ ចានបន្ថយនឹងសំកីជីកការស្រាវជ្រាវទាំងឡាយឲ្យកាន់តែជ្រាលជ្រៅ។ លើបច្ចេកទេសនៃការជាំភ្ជាប់អវយវៈដែលចាក់ដាច់ៅហើយ ។

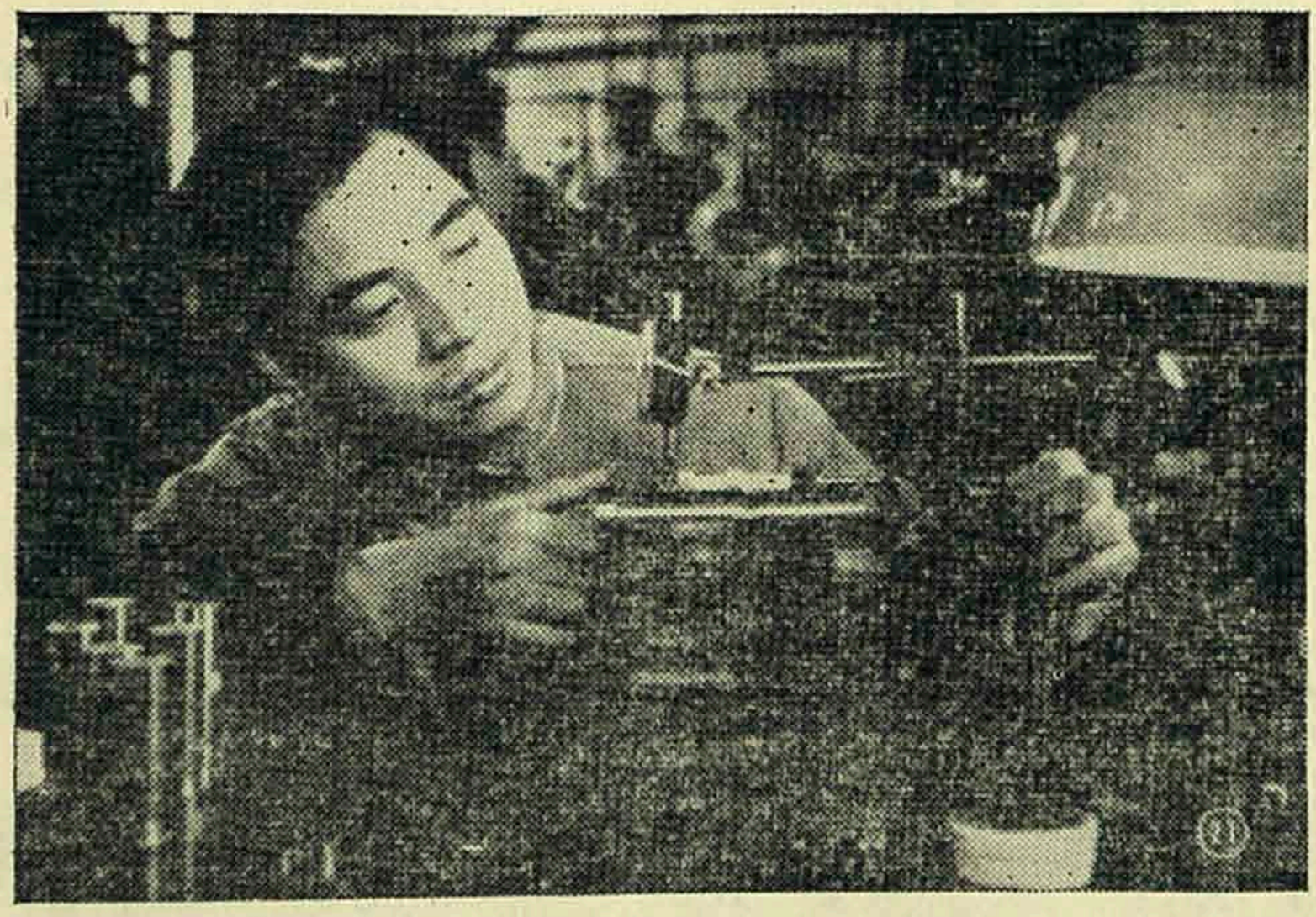

សព្វថ្ងៃនេះ ក្រុមស្រាវជ្រាវពិសេសមួយ ចានបង្កើតឡើងហើយ ។ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ធ៊ីន ចុងវ៉ី, ស៊ុន យុង ស៊ីង ព្រមទាំងអស់លោកឯទៀតៗដែលចានសិក្សាអំពីការប៉ះប៉ូនសរសៃឈាមតូចៗ ក្នុងរូបសត្វ ចានជំរុញការពិសោធន៍ទៅលោកនុយកាន់តែលឿនៅមុខ១ៅ ។

លោកចានទាំងធ្វើការពិនិត្យពិសេសមួយអំពីបុព្វហេតុនៃពន្ធដារ ក្រោយពេលវិភាគនឹងអំពីវិធីបង្ការការពន្ធដារនេះថែមទៀតផង ។

អ្នកជំនាញការល្បីឈ្មោះទាំងឡាយ នៃក្រុងសាំងហៃ ខាងការវះកាត់ប្រព័ន្ធវិញ្ញាណ (neurachirurgie) ខាងការវះកាត់មុខរបួស (chirurgie traumatique) ខាងការវះកាត់បស្សាវមគ្គ (chirurgie urologique) និងខាងវេជ្ជវិទ្យាផ្ទៃក្នុង(médecine interne) បានធ្វើការពិគ្រោះមួយដ៏វែង ជាមួយសល្យវិទូទាំងឡាយនៃមន្ទីរពេទ្យលេខ១៦ ហើយបានផ្តល់នូវជំនួយមួយយ៉ាងថ្លៃថ្លា ។

អ្នកបច្ចេកទេសទាំងឡាយ នៃរោងចក្រធ្វើសម្ភារៈវះកាត់ ក៏បានផ្តល់វិភាគទានរបស់ខ្លួន ដោយបានធ្វើម្ជុលវះកាត់ ធ្វើប្រដាប់សំរាប់ដេរភ្ជិតទាំងឡាយ និងសម្ភារៈប្រើប្រាស់ទាំងអស់ឲ្យកាន់តែល្អឡើងៗ ថែមទៀត ។

* * *

1

សូមមិត្ត តំណាង នៅវិទ្យាល័យ-អនុវិទ្យាល័យនិមួយៗ មេត្តាផ្ញើមកជូន គណៈកម្មាធិការនាយក ឱ្យបានហូរហែទៀងទាត់ នូវដំណឹងអំពីសុខភាពនៃមិត្តយើងផង (អាពាហ៍ពិពាហ៍ កូនចៅ ជំងឺឈឺថ្កាត់ គ្រោះថ្នាក់ ការប្រឡងជាប់ . . .) ។

វិទ្យាសាស្ត្រខ្លីៗ • • •

◆

ម៉ាស៊ីន សំរាប់សរសេរអក្សរភ្លេង

នៅប្រទេសអង់គ្លេស គេទើបនឹងបង្កើតម៉ាស៊ីនសរសេរអក្សរភ្លេងមួយឈ្មោះ «មីញស៊ីគ្រីទែ (Musikriter)» ។ ម៉ាស៊ីននេះមានប្រដាប់ស្វ័យប្រវត្តិ សំរាប់វាយបង្កើតអក្សរ ២០ ប្លែកៗគ្នា ។ ការបង្កើតបន្ទាត់សំរាប់សរសេរសញ្ញាភ្លេង ពុំមែនជាការពិបាកអ្វីទេ ប៉ុន្តែអក្សរភ្លេង ដូចជាស (blanche), ខ្មៅ (noire), croche, dièze, bémol, ។ល។ ក៏ត្រូវបានបោះពុម្ពយ៉ាងដិតច្បាស់លាស់ដែរ ។

ដើម្បីសរសេរអក្សរភ្លេងម៉ាស៊ីននេះមានប្រដាប់ជំនួយពីរយ៉ាង ៖ ប្រដាប់សំរាប់បញ្ចេញអក្សរភ្លេង ហើយនឹងប្រដាប់សំរាប់សំគាល់សង្វាក់(ការផ្សាយរបស់យូណេស្កូ)

◆

រង្វាន់នៃការប្រឡងប្រជែងបទភ្លេង អន្តរជាតិ

រង្វាន់លេខមួយនៃការប្រឡងប្រជែងខាងតែងបទភ្លេង ដែលក្រុមប្រឹក្សាភ្លេងអន្តរជាតិ និងសមាគមមិត្តភ្លេងជាតិជ្រើស បានបង្កើតឡើង ត្រូវបានទៅអ្នកតែងបទជាតិប៉ូឡូញ ឈ្មោះ វីតុល លុយតូស្លាវស្គី(witold lutoslawski) ។ រង្វាន់នេះមានតម្លៃ ៣០ ០០០ ស៊ុលិញ (ប្រហែលជា ៦.០០០ ហ្វ្រង់ថ្មី) ។ រង្វាន់ទី២, ២០.០០០ ស៊ីលិញ ត្រូវបានលោក វីលី យ៉ាម វ៉ាល់តុន ជាតិអង់គ្លេស ។ ឯរង្វាន់ទី ៣, ១២.៥០០ ស៊ីលិញ ត្រូវបានទៅលោក ប៉ុទែ ម៉ាស្វែល-ដាវី ជាតិអង់គ្លេស ។

នៅក្នុងឱកាសប្រឡងប្រជែងនេះ វង់ភ្លេង៣៩នៃប្រទេស២២បានលេងភ្លេងមហោរី របស់អ្នកតែងសម័យបច្ចុប្បន្ន ។ បទភ្លេងទាំងនេះ ទើបនឹងលេងជាលើកដំបូងបង្អស់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៦១-៦២ ។ ក្រោមអធិបតីភាពនៃលោក អ៊ែប៊ែរ៉ុន ការ៉ាស្ហាន់ គណៈមេប្រយោគអន្តរជាតិ២ មួយនៅវីយែន មួយនៅប៉ារី បានចាត់ការរើសរកអ្នកត្រូវបានរង្វាន់ ។ ស្នាដៃ៣ដែលត្រូវបានរង្វាន់ ហើយដែលនឹងត្រូវលេងនៅថ្ងៃទី១៨ មិថុនា១៩៦៤ នៅពេលសមោសរ ក្នុងឱកាសបុណ្យនៅ

វីយ៉ែននោះគឺ ៖

—concerto សំរាប់តន្ត្រីនៃលោក លុយគ្លូឡាវស្គី

—symphonie លេខ២របស់លោកវ៉ាល់គុន នីង

- fantasia របស់លោក ម៉ាស្វែល ដាវី

(ការផ្សាយ យូណេស្កូ)

◆

មនុស្សកង្កែបជួយសង្គ្រោះសត្វឆ្លាម

នៅក្នុងកន្លែងចិញ្ចឹមត្រី នៅស៊ីដណី ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី សត្វឆ្លាមជាច្រើនបានធ្វើកូដកម្មមិនស៊ីម្ហូបអាហារសោះ ពីព្រោះសត្វទាំងនេះត្រូវគេយកមកឲ្យរស់នៅក្រៅសមុទ្រ ក្ហះល្ហៅដែលជាទីលំនៅរបស់វា ៗ ដើម្បីនឹងធ្វើឲ្យសត្វឆ្លាមដ៏ថ្លៃថ្លាទាំងនេះ (ឆ្លាមរស់១សង់ទីម៉ែត្រថ្លៃ១រៀល !) បានសប្បាយចិត្តឡើងវិញ អ្នករក្សាទីចិញ្ចឹមនេះបានពឹងផ្អែកលើមនុស្ស-កង្កែប៤នាក់: ដោយសារអំណត់អត់ធន់ អ្នកមុជទឹកទាំង៤នាក់ក៏បានផ្ដល់អាហារដល់សត្វឆ្លាមទាំងនេះ ។

ទីចិញ្ចឹមត្រីនេះមានចំណុះលើសពីមួយលានលីត្រ ។ គេបញ្ចូលទឹកសមុទ្រទៅក្នុងទីនេះ ដោយតំរង់ ។ កន្លែងនេះមានត្រីនឹងអណ្ដើកសមុទ្រចំនួន ២.០០០ ដែលមាន ១០០ បែបប្លែកៗគ្នា ។

◆

ផ្នូរខ្មោចដំរីនៅរូម៉ានី

ក្នុងពេលជីកដីរកបុរាណវត្ថុនៅដំបន់អុលតេនី បាសាណកូតវិទូ (le paléontologue) បានរកឃើញផ្នូរដំរីមួយ ដែលបិតនៅតាំងពីយុគសម័យទី ៤ ម៉្លេះ (quarternaire) ។ ក្នុងចំណោមឆ្អឹងនិងភ្លុកជាច្រើន មានអដ្ឋិសន្ធិលិកមួយ មានកំពស់៣ម៉ែត្រ បិតនៅយ៉ាងគង់វង្ស ។ គេសំគាល់ថាជាដំរី នៃទិសខាងត្បូង ។ នេះជាដំរីទី៤ដែលគេបានរកឃើញនៅក្នុងពិភពលោក (ការផ្សាយរបស់ យូណេស្កូ)

◆

ការប្រមូលមើមដំឡូងបារាំងដោយខួរអេឡិចត្រូនិច

នៅប្រទេសអេកុស គេបានពិសោធប្រើម៉ាស៊ីន ប្រមូលមើមដំឡូងបារាំងមួយប្រកបទៅដោយគ្រឿងប្រដាប់អេឡិចត្រូនិច ។

ម៉ាស៊ីនេះ អាចសំគាល់ឮសកាពម្ចាស់ផ្ទះ
រាងធំ ដំឡូង ដុះ ទ្ងន់ដុះ ។ គេបានសំរេច
លទ្ធផល ៨៥ % ។ អ្នកបង្កើតម៉ាស៊ីនទំនើប
នេះជាភ្នាក់ងារពាណិជ្ជការនៃមន្ទីរដ្ឋមន្ត្រីកសិកម្ម
នៅសេកូស ។ (ការណ្ឌាយរបស់ យ្យូណេស្កូ)

LES NOUVELLES TECHNIQUES DE L'ENSEIGNEMENT: UNE EXPOSITION A LA MAISON DE L'UNESCO

Un nouveau type d'appareil avec écran incorporé, qui permet de montrer en projection continue un film en couleurs sans qu'il soit nécessaire d'interrompre la séance pour le rembobiner, a été présenté à l'exposition d'auxiliaires audiovisuels qui a eu lieu récemment à la Maison de l'Unesco à Paris. En dehors de ce projecteur, on pouvait y voir des machines à enseigner, des «laboratoires» pour l'enseignement des langues et des démonstrations de TV en circuit fermé. (Cette exposition était organisée à l'occasion de la réunion internationale d'éditeurs de manuels scolaires, convoquée par l'Unesco du 22 au 26 juin).

L'appareil de projection «sans fin», qui emploie des bandes des 8 millimètres, est aujourd'hui en usage courant en Angleterre, où il est utilisé dans quelque 1.600 écoles. Ces films ,les uns d'une durée de trois à cinq minutes, les autres de vingt à trente minutes, servent à l'enseignement des sciences, des mathématiques, ou des langues.

Ainsi, dans l'enseignement du français, une série de douze bandes de 4 à 5 minutes, montre des scènes de la vie quotidienne d'une famille française type: dans le métro, dans les magasins, au cours d'une partie de campagne, au bureau, et ainsi de suite.

Le «laboratoire» pour l'enseignement des langues consiste en un magnétophone et une série de bandes: à l'aide d'écouteurs, l'élève suit la leçon, des pauses étant prévues pour lui permettre de répéter, à son micro, ce qu'il vient d'entendre. La bande est divisée en deux, une moitié étant réservée au cours proprement dit qui est indélébile, alors que les réponses de l'élève peuvent être effacées. Ainsi ce dernier est en mesure de répéter la leçon jusqu'à ce qu'il soit satisfait de ses propres réponses; ou, lorsqu'il s'agit d'un dispositif à plusieurs écouteurs, jusqu'à ce que le maître décide de passer à la leçon suivante.

La machine à enseigner la plus élémentaire comporte un rouleau de questions et de réponses qui passent devant un voyant: chaque rouleau contient 200 cardres. Les séries présentées à l'exposition comprenaient des cours de grammaire anglaise, d'algèbre et de mathématiques, ainsi que des exposés élémentaires d'astronautique. Parmi les appareils plus perfectionnés, on remarquait une machine automatique qui projetait sur un petit écran incorporé à l'appareil des questions ainsi que le corrigé des réponses.

Outre ces spécimens d'auxiliaires techniques de l'enseignement moderne, l'exposition de la Maison de l'Unesco présentait plusieurs centaines de livres scolaires de production récente, notamment relatifs aux sciences, aux mathématiques et aux langues vivantes. (*Informations Unesco*)

2 សូមមិត្តទាំងឡាយ មេត្តាចាប់អារម្មណ៍ អំពីការជួយផ្តល់ពត៌មានសុ
ទ្ធកន្លែងមិត្តយើង ហើយនឹងអំពីអត្ថបទសំរាប់ទស្សនាវដ្ដីយើងនុយមែនទែន ។

LA VIE DES ANIMAUX

on compte les écureuils

Les zoologistes anglais voulaient connaitre la répartition exacte des écureuils qui vivent encore dans les îles britanniques. Pour ce faire le World Wild life Fund a mobilisé les écoliers. Les enfants ont envoyé des milliers de rapports signalant en des points déterminés la présence d'écureuils appartenant à l'une des deux espèces, la grise et la rousse. Et les Anglais ont maintenant leur carte des écureuils .

le vison et le poisson

Le vison qui s'échappe occasionnellement d'élevages est à l'état naturel un animal semi aquatique qui nage fort bien et sait se nourrir de poissons. Des pêcheurs britanniques ont surpris des visons qui après avoir choisi la liberté, dévalisaient sans scrupule les paniers des pêcheurs à la tombée de la nuit.

chèvre à conserver

Les services espagnols des eaux et forêts s'efforcent de conserver une espèce voie de disparition la «capra hispanica» magnifique bouquetin qui n'existe plus qu'en Espagne et dont le nombre atteint aujourd'hui à peine 10.000; la chasse en est rigoureusement interdite.

le papillon

Le papillon, fleur sans tige qui voltige que l'on cueille en un roseau, dans la nature infinie. Harmonie entre la plante et l'oiseau.

G. de NERVAL

à la recherche des animaux perdus

Des anthropologues et des préhistoriens américains ont découvert, à 140 km de Madrid, ce qu'ils croient être un lieu d'abattage ou un cimetière d'animaux géants de la préhistoire.

Ils ont déjà déterré une cinquantaine de squelettes d'éléphant qui atteignait alors une hauteur de 5m.

la huppe et l'été

Il parait que l'été prochain sera très beau, si l'on en croit les signes annonciateurs comme l'apparition de ce charmant oiseau qui s'appelle la huppe. La huppe signifie un été chaud, et l'on a vu trois de ces oiseaux à l'île de Wight, en six jours.

on a toujours besoin d'un plus petit que soi

Les battements du coeur d'un poisson rouge ont fourni la décharge électrique pour faire démarrer un buldozer géant, à Dallas, Texas. Cette expérience extraordinaire a eu lieu lors de la pose de la première pierre d'une usine où seront construits des instruments de haute précision pour les opérations du cerveau et des yeux.

trop gourmand

Seekou, le jeune hippopotame d'un an de l'aquarium de New York est mort d'indigestion. Dans son estomac, on a trouvé une quantité d'objets jetés par les visiteurs: un collier de pertes (fausses). un portefeuille vide, sept objets en plastique, deux ceintures, des paquets

(vides) de bonbons et de cigarettes, etc . . . Le directeur a publié cet avis: « Ne tuez pas nos bébés animaux. Jetons-nous du poisson dans vos voitures d'enfants ? »

des souris et des hommes

Il existe outre- Manche un «club des Amis des Souris» qui organise chaque année plusieurs expositions de «souris de race». Certains de ces rongeurs atteignent des prix insoupçonnés. Le club vient de demander aux chemins de fer britanniques abaissement du tarif appliqué au transport des souris qui pour les courtes distances est plus élevé que pour les hommes.

comme son maître

Le chien, l'animal le plus attaché à l'homme est aussi celui qui souffre le plus de dépressions nerveuses. Elles sont le plus souvent causées par l'indifférence, l'incompréhension et la cruauté de ses maîtres. C'est un des premiers enseignements des spécialistes de cette science nouvelle, la psychiatrie animale.

134 espèces d'oiseaux à Londres

Les ornithologues ont reconnu et identifié 134 espèces d'oiseaux qui nichent et vivent dans le centre de Londres, grâce aux grands parcs de la capitale. En outre, ils ont identifié une soixantaine d'oiseaux migrateurs.

Outre ces hôtes de la capitale, on compte des espèces plus rares dans les grands espaces verts qui entourent. Londres: beaucoup de canards sauvages sur les bords la Tamise, le bruant, la linotte, l'alouette, le faucon, et même la perdrix et les faisans dans le parc de Hampton Court, à Byshy Park, et dans le parc de Richmond, sans parler des pigeons qui sont partout.

Thermomètre pour dauphins

La température du corps d'un dauphin a été enregistrée par R. Stuart Mackay, biophysicien de l'Université du Californie. Un minuscule émetteur de radio a été inséré dans un pisson mort que l'on a fait avaler à un dauphin femelle nageant dans un aquarium de recherche plein d'eau de mer, à Point Mugu (Californie). Les températures ont été mesurées pendant que le dauphin dormait mangeait, jouait et se livrait à toutes ses activités normales jusqu'au moment où l'animal a éliminé l'appareil, qui émettait encore 17 heures après avoir été avalé par le dauphin.

trompe-souris

Une souricière qui attire les rongeurs par l'odeur synthétique de fromage dégagée par le matériau dont elle est fabriquée est construit par l'Animal Trap Compagny de Litiz (Pennsylvanie).

l'âne au théâtre

Shakespeare, dans le «Songe d'une Nuit d'Eté» met en scène un âne dont voici l'histoire. Jaloux de Tinania, Obéron, son époux lui a fait tomber sur les yeux quelques gouttes du suc d'une herbe magique. Celle-ci a le pouvoir de rendre amoureux du premier être vivant rencontré. Quant à Puck, il a doté le grossier Betton d'une tête d'âne. Bien entendu, c'est de ce personnage protesque entre tous que Titania s'énamoure toute de suite. Et c'est la scène 1 de l'acte IV au cours de laquelle on voit la reine faire une cour pressante à Betton et caresser ses longues oreilles.

des teintures pour les moutons d'Australie

Les savants d'Australie ont trouvé un ingénieur moyen pour déterminer le taux de croissance de la laine sur des moutons placés dans des conditions déterminées. Les toisons sont marquées avec des colorants différents à intervalles réguliers. Il ne reste plus qu'à mesurer la hauteur qui sépare les repères colorés.

L'Australie, avec 159 millions de moutons, produit le tiers de la laine mondiale. Les exportations lainières représentent à peu près la moitié de la laine offerte sur le marché mondial.

MEDECINE ET SANTE

changement de cœur

Deux ans après une transplantation cardiaque, d'après les résultats publiés par des chirurgiens, les chiens qui avaient subi cette intervention avaient un cœur normal au repos et capables de s'adapter à l'exercice, donc normal là encore.

Le débit cardiaque et la pression dans le ventricule droit étaient normaux au repos et à l'exercice.

On observait une accélération du rythme des battements cardiaques à l'effort, ce qui est normal.

Les animaux, qui n'avaient jamais eu besoin de diurétiques ou de digitaliques depuis leur opération, ne présentaient aucun signe d'insuffisance cardiaque.

Ainsi, les performances du cœur transplanté sont, chez ces animaux, normales, ce qui suggère que du point de vue hémodynamique, il y aurait peu d'obstacles à l'homotransplantation cardiaque chez l'homme.

un cœur artificiel

Le premier coeur artificiel de fabrication israélienne vient d'être construit par les ateliers de la Faculté de Physique appliquée du Technion, l'Institut technologique israélien à Haifa. L'appareil, commandé par l'Hôpital municipal Rambam de Haifa, a été essayé avec succès sur des animaux et il permettra prochainement d'effectuer des opérations du coeur. La construction de ce coeur artificiel par les ateliers de l'Institut technologique n'a duré que six mois, au lieu de délai de deux ans exigé pour les commandes passées à l'étranger.

La Faculté de Physique du Technion a un corps enseignant de 61 membres auxquels apportent leur aide 32 techniciens,

c'est un jeune opéré !

Un enfant bleu âgé de 12 heures seulement vient d'être opéré avec succès par un chirurgien de Boston, et 24 autres ont ainsi été sauvés par des interventions chirurgicales effectuées peu de temps après leur naissance. Pour leur part, les chirurgiens de Houston (Texas) ont opéré aux cours des 9 dernières années, 500 enfants de moins d'un an, dont 363 ont ainsi échappé à une mort à peu près certaine.

sana volant

On observe une nouvelle vague du dirigeable en U.R.S.S. Les futurs appareils destinés aux forestiers géologues ou tout simplement aux passagers transocéaniques, intéressent aussi les médecins soviétiques qui jugent que le dirigeable constitue un splendide sanatorium volant.

des anévrismes soignés ... au poil !

Le Dr. John P. Gallagher, chirurgien de Washington, a imaginé un appareil, dessiné et construit par un technicien, Harriton P Hagemyer, qui contribue à la réduction des anévrismes cérébraux. Appelé Pilojector, cet appareil introduit des soies de porc ou du crin de cheval dans la partie malade du vaisseau sanguin sans déchirer celui-ci, tant l'opération est rapide. Le chirurgien place la canule de l'appareil à la surface de l'anévrisme dénudé. Un assistant envoie dans le corps de l'instrument de l'air comprimé qui fait pénétrer les poils dans l'anévrisme. Or ces poils, explique de Dr. Gallagher, contiennent d'innombrables écailles microscopiques qui attirent les cellules rouges et la fibrine du sang. Il se produit ainsi autour des soies ou du crin une coagulation qui contribue au renforcement de la section affaiblie et distendue du vaisseau sanguin

la tuberculose ne tue plus

Pas de recrudescence de la mortalité tuberculeuse en France: le taux de mortalité, qui était évalué à 150 pour 100.000 habitants en 1930, est passé successivement à 111 en 1945, 58 en 1950, 23 en 1959, 21 en 1960, 19 en 1962.

un matelas d'air

En Angleterre : «matelas d'air» pour le traitement des brûlés. Des jets d'air comprimé soulevant le malade évitent la compression des escarres et brûlures dorsales.

statistiques

Le médecin américain moyen a fait 2.115 ordonnances au cours de l'année dernière. Le total des ordonnances, établies en Amérique, a représenté 2,26 milliards de dollars. On prévoit qu'en 1965, elle atteindront 3 milliards de dollards et 5 milliards de dollards en 1970 d'après l'augmentation démographique.

tous les habitants sont examinés

Dans une petite ville américaine de 10.000 habitants, Sudbury, on prévoit d'examiner systématiquement toutes les personnes âgées de plus de 15 ans.

Cette étude est destinée à l'établir la fréquence des maladies chroniques. Elle est entreprise par le Service de la Santé Publique et est menée avec la collaboration de 11 médecins de cette ville.

Elle a commencé depuis quelques mois. Les habitants semblent très coopérants; en quelques semaines 4.000 des 6.000 questionnaires envoyés ont été remplis et renvoyés.

L'examen qu'on prévoit de faire subir à tous les habitants comporte une grande variété de recherches et de test: antécédents médicaux, électrocardio-gramme, examen d'urines (recherche du glucose, du Phi, de l'acétone du sang, des protéines(examen sanguin (cholestérol), mesure du panicule adipeux, recherche de signes d'arthrite rumatoide et de maladies du collagène, etc...

La population de cette ville semble représentative de l'américain moyen, et on espère établir à partir de cette étude des normes nationales pour les maladies étudiés.

des robots pour essayer les abris atomiques

De petits robots seront placés dans les abris atomiques afin d'étudier les conditions de survie de l'homme dans un espace restreint.

Conçus par des ingénieurs de l'Université de Floride, les Simocs (simulated occupants) reproduisent les phénomènes physiques , chimiques et thermiques de la vie. Le simoc se nourrit, dort et transpire.

Mesurant environ 1 mètre 20, son corps cylindrique est entouré (sur la moitié inférieure) d'un revêtement spongieux, sorte de lange qui lui permet d'absorber l'humidité. Un générateur calorifique maintient sa température à 37° C.

Les ingénieurs en attendent beaucoup d'informations, notamment sur la façon dont un être humain réagirait pendant une longue période à l'intérieur d'un abri.

pénurie !

Le ministère de la Santé Publique précise qu'il y a en France dans le secteur public une infirmière pour 7,5 lits d'hospitalisation. Or, les normes admises couramment sont de une pour trois lits!

មហាសន្និបាតសាមញ្ញ

ឆ្នាំ 1964

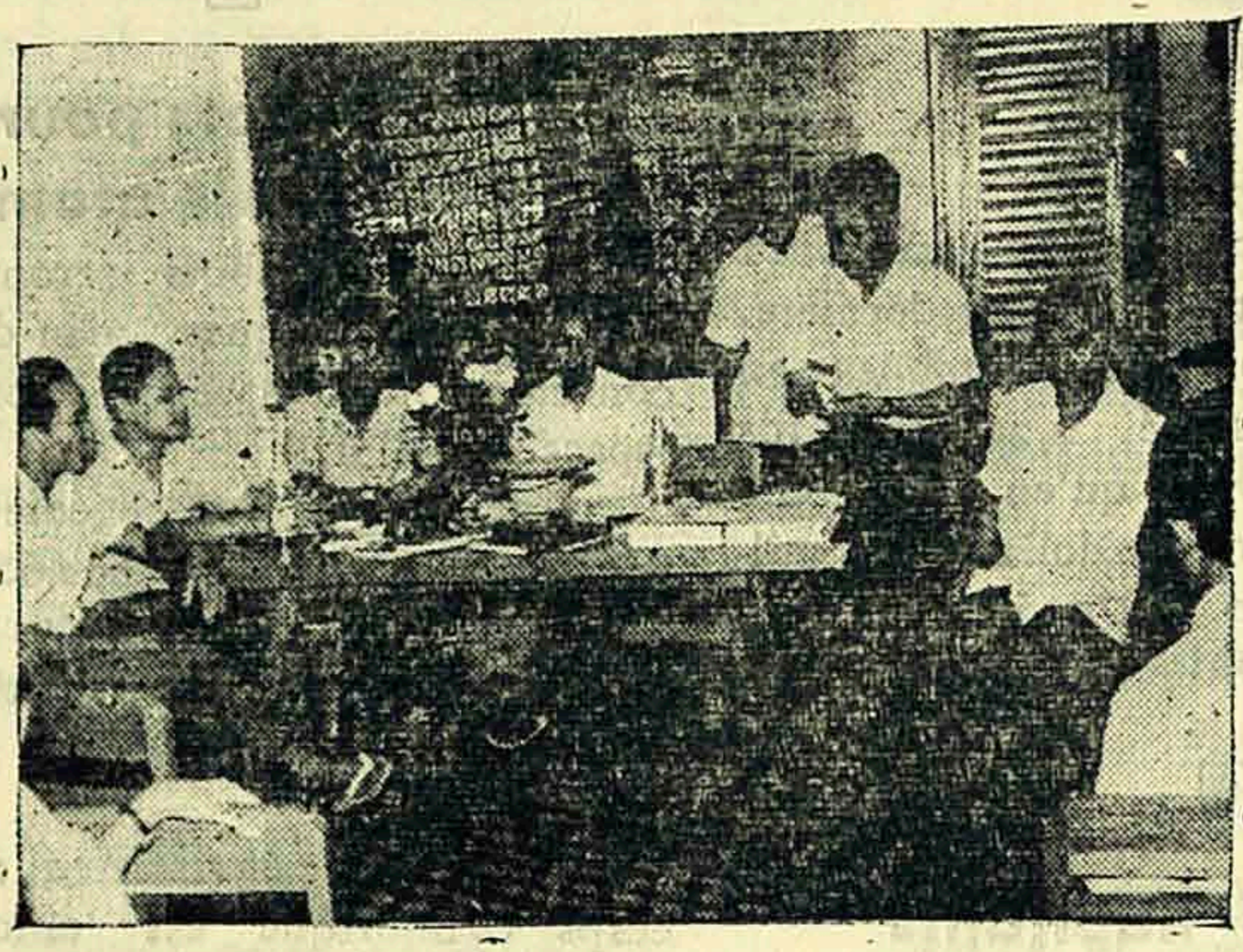

គណៈកម្មាធិការនាយកថ្មី ។ រូបថត តៅសា

មហាសន្និបាតសាមញ្ញឆ្នាំ ១៩៦៤ នៃ ស.ស.ខ. បានបើកសម័យប្រជុំនៅទីស្នាក់ការរបស់ខ្លួន (ជាលើកដំបូងបង្អស់) នៅថ្ងៃអាទិត្យ ៨ សីហា ១៩៦៤ វេលាម៉ោង ៨ ព្រឹកនេះ ក្រោមអធិបតីភាពនៃមិត្ត កែ សុខន ប្រធាន ។

បានអញ្ជើញមកចូលរួមមហាសន្និបាត ក្រៅអំពីសមាជិកគណៈកម្មាធិការ មានអស់មិត្តតំណាង ស.ស.ខ. តាមអាណានិគមក្រុងផ្សេងៗ អស់មិត្តសមាជិកមួយចំនួន ហើយនិងអស់មិត្តមួយចំនួនទៀត ដែលបានមកធ្វើមេប្រយោគប្រឡងសញ្ញាបត្រលើកទី ២ ។

ចំណាកសង្ខេប

បន្ទាប់ពីបានធ្វើសេចក្តីពយការមួយប្រកបទៅដោយសុទិដ្ឋិនិយមមក មិត្តប្រធានបានជូនសម្តេងទៅអគ្គលេខាធិការ នឹងអគ្គហិរញ្ញិក ដែលពយការរបស់ខ្លួនជាបន្តបន្ទាប់គ្នា (សូមអានអត្ថបទទៅខាងក្រោយ) ។

លុះការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកនៃ គ.ន.ថ្មី បានប្រព្រឹត្តទៅរួចហើយ (សូមមើលលទ្ធផលទៅខាងក្រោយ) ការពិភាក្សាអំពីសេចក្តីពយការក៏បានធ្វើឡើង ។

នៅក្នុងអង្គពិភាគមន៍របស់ខ្លួន មិត្តជាច្រើននាក់បានធ្វើការចាប់ការម្ចាស់ជាបន្តបន្ទាប់គ្នា អំពីសកម្មភាពនៃ គ.ន. ដែលនោះបើជាក្នុងកាលៈទេសៈវិបត្តិខ្លះផងក៏ជាយ៉ាងណាតែបានទំនុកការញ្ជ្រាបសមាគមឲ្យធ្វើដំណើរទៅមុខបានជាធម្មតាដដែល ពុំនោះសោតទេ គឺបានប្រសើរជាងឆ្នាំមុនៗទៀតផង ។ មហាសន្និបាតបានបញ្ជាក់ច្បាស់ យ៉ាងវែងអំពីភារៈតំណាង ហើយបានអំពាវនាវដល់មិត្តតំណាងទាំងឡាយឲ្យមេត្តាយកចិត្តទុកដាក់បំពេញភារៈរបស់ខ្លួនឲ្យបានដិតដល់ ព្រមទាំងអំពាវនាវដល់សមាជិកឲ្យរំលឹកនឹងជួយការងារមិត្តតំណាងផង ។

ស៊ីសម្រាមមួយទៀត ស្តីអំពីការទាក់ទងគ្នា ។ មហាសន្និបាតបានសូមឲ្យ គ.ន ថ្មីបង្កើតការទាក់ទងជាមួយនឹងមិត្តតំណាង ហើយនឹងសមាជិកឲ្យបានដិតដល់ថែមទៀត ហើយឲ្យមានផែនការសកម្មភាព មួយប្រចាំឆ្នាំ។ "ការទាក់ទងបានដិតដល់ភាគច្រើនក៏បានទៀងទាត់ដែរ" ។ ឯការយោគយល់គ្នាក៏នឹងស្គាល់ក៏រតមួយថ្មីទៀត ។

ចំពោះអត្ថបទទូលសួគ៌ារឿ មហាសន្និបាតបានអំពាវនាវឲ្យមិត្តទាំងឡាយ

ជួយផ្តល់ផង ។ មិត្តអាចនឹងផ្តល់អត្ថបទបែបណាក៏បានគឺ: អត្ថបទជាជំរៅ (article de fond) អំពីការសិក្សាក្នុងប្រទេសនិងនៅបរទេស—បញ្ហាវប្បធម៌ —វិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈ —ជីវភាពមិត្តយើង —ស្ទូរជួងសាលា – អត្ថបទនិងឯកសារ (វប្បធម៌ទូទៅ) —រឿងកំសាន្តខ្លីៗ—គំនូរកំប្លែងស្ងួត(humour)–ពាក្យខ្វែង...។ ប្រសិនបើមិត្តមានការលំបាកក្នុងការនិពន្ធ មិត្តអាចនឹងផ្ញើតែគោលៗមកក៏បានដែរ ។ គ ន នឹងរចនាយ៉ាងណាឲ្យបានសមនឹងបំណងរបស់មិត្ត ។ មិត្តអាចសរសេរជាបារាំងក៏បាន (ប្រសិនបើមិត្តចង់ យើងនឹងប្រែជូន) ។

នៅក្នុងរបៀបវារៈចុងក្រោយបង្អស់ មហាសន្និបាតបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទនូវ សេចក្តីសំរេចចិត្ត មួយច្បាប់ថ្វាយអ្នកអង្គម្ចាស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជូនឯកឧត្តមប្រធានរដ្ឋសភា ដើម្បីប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិកាំងហើយនិងរដ្ឋការព្រៃនគរដែលបានបង្កើត សង្គ្រាមគីមី សម្លាប់ពលរដ្ឋខ្មែរដ៏ស្លូតត្រង់របស់យើងនៅរតនគិរី និងនៅស្វាយរៀង ហើយប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិកាំងនិងពួកព្រៃនគរ ដែលចាប់ផ្តើមអនុវត្តផែនការម៉ាក់ណាម៉ារ៉ា ពង្រីកសង្គ្រាមទៅវៀតណាមខាងជើង (សូមអានសេចក្តីសំរេចចិត្តទៅខាងក្រោយ)។

មហាសន្និបាតបានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេលបីម៉ោងកន្លះ ហើយបានចប់សព្វគ្រប់នៅម៉ោង ១២ ក្នុងបរិយាកាសរីករាយនិងក្នុងសាមគ្គីភាពជិតស្និទ្ធយ៉ាងក្រៃលែង ។

◆

សូមអភ័យទោស!

ការយឺតយ៉ាវនឹងអាក់ខានចេញព្រឹត្តិបត្រប្រចាំខែ បណ្តាលមកអំពីការយឺតយ៉ាវរបស់រោងពុម្ព ដែលនាំឱ្យយើងមានការរារែកជាខ្លាំង ។

សេចក្ដីរាយការណ៍សកម្មភាព
របស់មិត្តអគ្គលេខាធិការ

ឌូប គៀសា

មិត្តទាំងឡាយ

ចាប់តាំងពីបានទទួលសេចក្ដីទុកចិត្តពីមហាសន្និបាតពេលណាមក សមាជិកទាំងអស់នៃគណៈកម្មាធិការទាយក ក្នុងចិត្តចំអស់សមត្ថភាព ដើម្បីនឹងពួតដៃគ្នាបំរើសមាគម ។ ក្នុងឆ្នាំនេះមិត្តប្រធាន (កែ សុខន) ក៏ត្រូវផ្ញាស់ទៅវិទ្យាល័យព្រះអង្គឌួងហើយចុងក្រោយនៃខែបន្ទាប់មក មិត្តអគ្គលេខាធិការ (ខែក ប៊ុន) ក៏ត្រូវផ្ញាស់ទៅវិញ ។ ចុងក្រោយមិត្តដែលនៅសល់ចំនួនប៉ុន្មាន ក្នុងក្រុមការងារមួយធ្វើដំណើរទៅមុខយ៉ាងស្វាហាប់ ។ ចំណែកឯមិត្តសមាជិកនៅភ្នំពេញក៏ដូចជានៅខេត្តក្រៅ ក៏ចូលរួមចំណែកនូវការគាំទ្រតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន ជាហេតុធ្វើឲ្យសាមគ្គីភាពរវាងគ.ន.ន និងសមាជិកមានរួមពណ្ណកាន់តែជាតំណាងមុនច្រើនៗចាំងនេះហើយជាមូលហេតុនៃសេចក្ដីរីកចំរើនរបស់សមាគមយើងៗ

I· ខាងសម្ភារៈ

តាំងតែពីសមាគមយើងបានទីស្នាក់ការនេះនឹងបានលេខាធិការមកដំណើរការបានប្រព្រឹត្តទៅស្រួលហើយតាមហ៍ស្ថានមុនច្រើន ។ ទីស្នាក់ការយើងងាយរកឃើញ ងាយចេញចូល ស្រួលធ្វើការល្អម; លេខាធិការយើងមានសមត្ថភាពមធ្យម ។ ពុ ក្រៅអ្វីនឹងទ្ធ្ងប៉ុណ្ណោះ យើងបានទិញសំពាយការចាំ ចាប់ជាដំបូងសិន ។ បណ្ណាល័យតូចមួយរបស់យើងមានសៀវភៅល្អ ។ មួយចំនួនដែលជាអ្ការណាយនឹងការយកមកទុកឲ្យខ្ជីនៃមិត្តយើងខ្លះ ហើយនឹងរៀបចាងក្រុម ២ក្បាលដែលយើងបានទិញ ។ ម្យ៉ាងទៀតយើងក៏បានទិញ ម្ជុងនឹងកន្ទេលខ្លះ សំពាយមិត្តយើងណាដែលត្រូវការមកសំណាក់

មួយដងមួយកាល (ដោយបានឲ្យដំណឹងជាមុន) ។

តាមសេចក្តីសុំពីមហាសន្និបាតឆ្នាំមុន យើងបានបោះបណ្ណសមាជិកថ្មី ហើយមានសមាជិកជាច្រើនក៏បានផ្ញើរូបថតមកយកបណ្ណថ្មីនេះហើយ ។ យើងស្តាយត្រង់មិនទាន់អាចធ្វើ «album» បាន ដោយមិនទាន់បានទទួលរូបថតពីគ្រប់មិត្តយើងនៅឡើយ ។ ចំណែកឯលក្ខន្តិកៈ យើងពុំទាន់បានបោះជាថ្មីទេ ដោយសំគាល់ថាយើងទើបតែនឹងបែកដែរ ។

ឆ្នាំនេះ គ.ន.យើងបានចេញ ពត៌មាន ប្រចាំខែបាន៣លើកគឺ ខែកក្កដា ១ ខែកញ្ញា-តុលា-វិច្ឆិកា១ នឹងខែកុម្ភៈ១ ហើយចេញទស្សនាវដ្តីបាន៤លេខត្រឹមត្រូវតាមគ្រោងការដែលបានកំណត់ ។ ចំពោះការយឺតយ៉ាវខ្លះ ការនេះបណ្តាលមកពីការខ្វះខាតអត្ថបទ ប៉ុន្តែជាពិសេសគឺមកពីរោងពុម្ព ។

II · ខាងសុខទុក្ខមិត្ត

ទោះបី គ.ន. មានគ្នាតិចដូចនេះក្តី ក៏មិត្តយើងបានខិតខំខ្វាយខ្វល់ដល់បញ្ហាសុខទុក្ខនៃមិត្តយើងដោយអស់សមត្ថភាពដែរ ស្របតាមគំនិតនឹងគោលបំណងនៃសមាគមយើង ។

យើងបានធ្វើតាមលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ដើម្បីទៅចូលរួមសុខទុក្ខនៃមិត្តយើង ដូចជា ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្នុងការសំរាលកូន ក្នុងការព្យាបាលពេលនៅមន្ទីរពេទ្យ ក្នុងការប្រឡងជាប់ ក្នុងពេលមានគ្រោះថ្នាក់ ..... ។

នៅពេលក្រោយបង្អស់នេះ យើងបានជួយនិស្សិតសាស្ត្រាចារ្យមួយចំនួនដែលចង់សិក្សាក្នុងវិស្សមកាល ខ្ចីទីស្នាក់ការយើងធ្វើជាសាលសហសិក្សា ។ (ក្នុងសេចក្តីរាយការណ៍របស់ខ្លួន មិត្តតៅសាបានរៀបរាប់ឈ្មោះនៃមិត្តយើងទាំងអស់ដែលគ.ន.បានទាក់ទងសួរសុខទុក្ខ) ។

ឃើញថា បងប្អូនគ្រួសារសាស្ត្រាចារ្យយើងបានស្គាល់សុខទុក្ខគ្នា បានទាក់ទង

មហាសន្និបាត (៩សីហា ១៩៦៤) កំពុងតែប្រុងស្តាប់សេចក្តីអន្តរាគមន៍របស់មិត្តយើងជាច្រើន ។ ពៅសា

ត្នាតីសាលាមួយទៅសាលាមួយ ចានស្គាល់ដំរីតាតត្នាត្រាន់បើជាធ្លាប់ចានច្រើន ។ ប៉ុន្តែ ការខ្វះខាតក៏នៅមានច្រើននៅឡើយដែរ ជាហេតុនាំឲ្យមិត្តខ្លះមើលពីក្រៅមកមិនយល់ ក៏មានការអាក់អន់ចិត្តបន្តិចបន្តួចដោយអាចតនា ដោយឃើញថាគ្រូសារយើងហាក់ដូច ជាខ្វះសមភាពជាដើម ។

ដូចជាចានសង្កេតថា កាលបើមិត្តខ្លះរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍មានសុខទុក្ខអ្វី នោះ មានដំណឹងក្នុងទស្សនាវដ្តី លុះមិត្តខ្លះមានទុក្ខធុរៈវិញគ្មានដំណឹងក្នុងទស្សនាវដ្តីសោះ ។ ករណីនេះ គ.ន.មានគុណវិបត្តិម្យ៉ាងត្រង់មិនចានផ្ញើសំបុត្រទៅសាកសួរមិត្តតំណាងគ្រប់ៗ ក្នុងគ្នាឲ្យចានទៀងទាត់ ប៉ុន្តែការផ្តល់ដំណឹងរបស់សមាជិកដល់ គ.ន.នេះជាការៈធំរបស់ មិត្តតំណាងហ្នឹងឯងហើយ ដូចតែការប្រមូលភាគទាន និងការចែកទស្សនាវដ្តីជាដើម ។ ប្រសិនបើមិត្តតំណាងពុយមាយក្នុងការផ្តល់ដំណឹងនេះ គ.ន.ពិចាកឃ្លាមិនអាចនឹងដឹងដំណឹងផ្សេងៗពីមិត្តយើងចានឡើយ លើកលែងតែប៉ះដោយ

ចៃដន្យតែម្តង ៗ មិត្តតំណាង «ជាភ្នែកជាច្រមុះ» នៃ គ.ទ. នៅក្នុងសាលានិមួយៗ ៗ ប៉ុន្តែការខ្វះខាតនៃមិត្តតំណាងមិនបិតតែក្នុងខនេះទេ ទោះជាក្នុងខភាគពានក៏ដូចនេះដែរៗ

III· ការទាក់ទងខាងក្រៅ

ក្នុងផ្នែកនេះ មិត្ត ទីវ អ៊ុល និង គួច គៅសា បានទៅក្រាបថ្វាយបង្គំសម្តេចព្រះសំឃរាជថ្នាក់ទី១ដើម្បីនឹងស្តាប់ព្រះដំបូន្មានអំពី «ផ្លូវដែលបញ្ញាវន្តត្រូវដើរដើម្បីឲ្យបានទៅជាបណ្ឌិតមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ» ហើយបានសរសេរអត្ថបទមួយតាមពន្លឺនៃព្រះគតិព្រះអង្គ ៗ

ម៉្យាងទៀត

១. ក្នុងឱកាសចូលឆ្នាំថ្មីកន្លងទៅនេះ គ.ទ. ៖

- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចព្រះសំឃរាជទាំង ២ គណៈ
- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានីជាអម្ចាស់ (មិត្តគៅសា អានព្រះសារលិខិតឆ្លើយតប)
- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចឪ (មិត្តគៅសា អានព្រះសារលិខិតតប)

២. ក្នុងឱកាសពិធីចំរើនព្រះជន្ម បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចឪ

៣. បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចឪ ក្នុងឱកាសព្រះអង្គយាងទៅព្យាបាលព្រះរោគឯប្រទេសបារាំង

៤. បានប្រគេនរូបសំណាកសម្តេចឪ ដល់សម្តេចព្រះពោធិវង្ស ក្នុងពេលសម្ពោធអាគារព្រះសីហនុ

៥. បានថ្លែងសេចក្តីសាទរថ្វាយអ្នកអង្គម្ចាស់ស៊ីសុវត្ថិ សិរីមត្តៈ នៅពេលព្រះអង្គឡើងកាន់តំណែងជាទេសរដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកខាងអប់រំជាតិ និងវិចិត្រសិល្បៈ (ព្រះលិខិតឆ្លើយតប)

IV . បញ្ហាប្រទេសជាតិ

ដូចមិត្តយើងជ្រាបស្រាប់ហើយថា ក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ប្រទេសយើងត្រូវចក្រពត្តិលោក«សេរ»ដែលមានចក្រពត្តិអា មរិកាំងជា មនឹងបរិវារ មានពួកអាយ៉ងវៀតណាម-ជាងកកនឹង«ខ្មែរសេរ»ជាកញ្ជះបន្ទមកទៀត ជ្ជានបុកប្លុកស្ទ្រុកយើងឥតស្រាកស្រានៅ ពីខាងក្នុងប្រទេសយើងមាន ពួកអាសុងសាត ជ្ជានបង្ហូរដ្ឋប្រហារលំសម្ពេចនុ ដែលជាអាយុជីវិតនៃប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ដូចព្រះពជបន្ទូលនៅ ជ្ជាត់ដំចង គាលពី២-៣ ថ្ងៃមុននេះស្រាប់ ។

ដើម្បីតទល់នឹងហេតុការណ៍ទាំងនេះ មហាជនខ្មែរទាំងមូល មានព្រះសំយ ឃ្ជុវជន កម្ជុករជាដើម ជ្ជានវៃកម្ជុចនឹងវាយកំទេចផ្ទៃនការកាត់ក្ជាត់ របស់ពួកវាយ៉ាងអង់អាចៗ ឯសមាគមយើងក៏មិនជ្ជានៅឈរ ឆុបដៃមើលដែរ ។ ហេតុនេះហើយ ជ្ជានជាសមាគមយើង ជ្ជានចូលខ្ជួនទៅក្នុងជ្ជួរព្រះសំយ ឃ្ជុវជននឹងកម្ជុករទាំងនោះ ដើម្បីរួមចំណែកការពារប្រទេសយើងដែរ ។ ដូចជា:

១- ជ្ជានធ្វើញត្តិប្រឆាំងចក្រពត្តិអាមេរិកនឹងបរិវារ ដែលប៉ងរំលំអព្យាក្រឹតភាពខ្មែរ (៣ ស៊ីហា ១៩៦៣)

២. ជ្ជាយញត្តិ សម្ពេចនុ ដើម្បីគាំទ្រព្រះពជនយោ ជ្ជាយជាតួបនិយកម្ជុអាហារ-និហារ ធនាគារ សុវត្ថិ

លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត

មិត្ត	អឹម សារឿន	៤៨	សម្ងួង
—	ទីរ អុល	៤៣	—
—	ឡឹក រ៉ែន	៤៣	—
—	ភ្ជួច ពៅសា	៤៣	—
—	កែ សុខន	៤៦	—
—	លាង ហាប់អាន	៤៣	—
—	ធុប រ៉ែន	៤២	—
—	កែ ឆ៊ីមហ្ជាត	៣៩	—
—	មាស ឆ៊ីម	៣៥	—
—	ពង សារ៉ែន	២៦	—

ប្រ៊ីក្ជ

លោក ស្ជ ណែម

— អ៊ុល ជ្ជ

ការធានាការ៉ាន់ និងការទាត់ចោលនូវជំនួយអាមេរិកាំង ពាំងរយោគ ពាំងសេដ្ឋកិច្ចនិងវប្បធម៌(ខ្មីតុលា១៩៦៣)

៣. ញត្តិប្រឆាំងបក្រពត្តិអាមេរិក-ប្រៃនគរ-ខ្មែរសេរី ហើយប្តូរជាដង្ហែតាមសម្តេចនូ តែមួយព្រះអង្គ (២០ មីនា ១៩៦៤)

៤. អំពាវនាវឲ្យមិត្តធ្វើយនិងការមួលបង្ហាប់ របស់ ថាណាត ឡូម៉ាន់

៥. ធ្វើយតបនិងការផ្សាយវិទ្ធិឆ្ងាយ ''ខ្មែរសេរី,, ដែលមានជនក្បត់ សារ-ថាន់ ជាមេ

៦. ជួយរំលែកទុក្ខបន្ទប់ជួនរងគ្រោះនៅភូមិចន្ទ្រា ដែលបណ្តាលមកអំពីការឡានពានរបស់អាមេរិក-ខាញ់ ដោយចូលបច្ចុ ១.០០០ រៀល ។

ឯសកម្មភាពចុងក្រោយបង្អស់ គឺការរៀបចំពិធីដុតលៀងប្រចាំឆ្នាំកាលពីល្ងាចមិញនេះឯង ។

ទើបតែចាប់ផ្តើម

បណ្ណាគារ អន្តរជាតិ មហាវិថី នេរ ក្នុងភ្នំពេញ **150 G**

សូមអញ្ជើញ មិត្តសមាជិក នៃសមាគមសាស្ត្រាខ្មែរ

ទៅទិញសៀវភៅនៅបណ្ណាគារនេះ !

ផ្ទាល់ ២០ភាគរយ នឹងមានធ្វើជូនចំពោះមិត្តណាដែលទៅទិញ ហើយបានបង្ហាញបណ្ណសមាជិក,

មានលក់សៀវភៅសិក្សា សៀវភៅប្រលោមលោកជាភាសាខ្មែរនិងជាភាសាបារាំងមានលក់ទស្សនាវដ្តីដែលផ្សាយចេញនៅប្រទេសចិន រៀតណាមនិងនៅសហភាពសូវៀត ហើយនិងសៀវភៅសំរាប់បណ្តុះវប្បធម៌ទូទៅជាច្រើនមុខទៀតជាភាសាបារាំង និង" អ៊ីសូ" ''ធ" ''ធ" ''ធ

សេចក្ដីរាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុ របស់មិត្តអគ្គហេរញ្ញិក (ទ្ធ្ចឹកវ៉ែន)

ចំណាយក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៣-៦៤

លេខរៀង	មុខចំណាយ	តម្លៃ		កាលបរិច្ឆេទ
1	ឈ្នួលស្នាក់ការទី១ សំរាប់ខែសីហា ១៩៦៣	1.200	រៀល	30-7-6
2	— ទី ២ — ១៩៦៣	1.500	—	—
3	បៀវត្សស្មៀន សំរាប់ខែកក្កដា ១៩៦៣	1.000	—	—
4	ក្រដាស់ duplicata	296	—	16-8-63
5	ត្ងីសេសំរាប់សញ្ញាណប័ត្រ	60	—	17-8-63
6	សោទ្វារ	53	—	19-8-63
7	ក្រដាស់រូណេអូ ៥ រ៉ាម	189	—	—
8	ឣោះពុម្ពក្បាល ព្រ៊ីត្ដិបត្រ	500	—	20-8-93
9	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ សម្រាប់ខែកញ្ញា	1.500	—	30-8-63
10	បៀវត្សស្មៀន	1.000	—	—
11	បំណាយផ្សេង ៗ សំរាប់ខែកក្កដា និង សីហា	598	—	—
12	ឈ្នួលទីស្នាក់ការសំរាប់តុលា ១៩៦៣	1.500	—	30-4-63
13	បៀវត្សស្មៀនសំរាប់កញ្ញា ១៩៦៣	1.000	—	—
14	ឣោះពុម្ពសញ្ញាណប័ត្រ ២០០០ សន្ទ្ធឹក	1.400	—	16-10-63
15	ត្រាសង្កត់	1.500	—	31-10-63
16	បំណាយផ្សេង ៗ សំរាប់តុលា	260	—	—
17	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែ តុលា ១៩៦៣	1.000	—	—
18	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ សំរាប់ខែវិច្ឆិកា ១៩៦៣	1.500	—	—
19	ក្រដាស់រូណេអូ ១០ ដុំ	414	—	30-11-63
20	បំណាយផ្សេង ៗ សំរាប់ខែវិច្ឆិកា	495	—	—
21	បៀវត្សស្មៀនសំរាប់ខែវិច្ឆិកា ១៩៦៣	1.000	—	—
22	ឈ្នួលទីស្នាក់ការក្នុងខែធ្នូ ១៩៦៣	1.500	—	—
23	ត្ងីស្ស្ យ្ យ្ សម្ដេចធី	183	—	20-12-63
24	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែធ្នូ ១៩៦៣	1.000	—	30-12-63
25	ឈ្នួលទីស្នាក់ការសំរាប់ខែមករា ១៩៦៤	1.500	—	—
26	ទស្សនាវ៉ីដ្ដ ១១-១២	15.572	—	—

27	ឡូសេ ៣ សំរាប់ចំណងដើង	125	រៀល	21-1-64
28	សន្ទ្ធីកបន្ថែមលើទស្សនាវដ្ដី ១១-១២	1.025	—	—
29	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែធ្នូ នឹងមករា	583	—	—
30	បៀវត្សស្នៀន ក្នុងខែ មករា ១៩៦៤	1.000	—	31-1-64
31	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ ក្នុងខែ កុម្ភៈ ១៩៦៤	1.500	—	—
32	វចនានុក្រម ខ្មែរ ២ ក្បាល	540	—	20-2-64
33	ទូកញ្ជាក់ពីរ	2700	—	—
34	ក្រដាស់ប្រូណេអូ ៥ ដុំ	222	—	26-2-64
35	ទិញក្រូចផ្ទ្ធនមិត្ដសមាជិកម្នាក់ឈឺ	90	—	5-3-64
36	ជំនួយដល់អ្នករងគ្រោះនៅបន្ទ្ធាយ	1.000	—	26-3-64
37	បៀវត្សស្នៀន ក្នុងខែ មីនា ១៩៦៤	750	—	—
38	បៀវត្សស្នៀន ក្នុងខែមេសា ១៩៦៤	1.000	—	30-4-64
39	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ —	1.300	—	—
40	ឡូសេ "យើងធ្វើយធ្ងងគ្នា"	73	—	—
41	ឡូសេ " Système scolaire "	277	—	—
42	សៀវភៅបញ្ជី ២ ក្បាល	90	—	—
43	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែកុម្ភៈ ១៩៦៤	1.381	—	—
44	— ខែមីនា នឹង មេសា	247	—	—
45	ឈ្នួលទីស្នាក់ការសំរាប់ខែឧសភា ១៩៦៤	1.300	—	1-6-64
46	បៀវត្សស្នៀន —	1-000	—	—
47	ទស្សនាវដ្ដីទី ១៣	10.320	—	—
48	ក្របទស្សនាវដ្ដីទី ១៣	1.080	—	—
49	ក្រដាស់ខ្ចប់	60	—	—
50	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែឧសភា នឹង មិថុនា	1.157	—	1-7-64
51	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ	1.300	—	—
52	បៀវត្សស្នៀន	1.000	—	—
53	រូបសំណាកសម្ដេចឥ	180	—	—
54	ឡូសេសំរាប់ក្រចទស្សនាវដ្ដីទី ១៤	540	—	18-7-54

57	បៀវត្សស្នៀន	1.000	រៀល	1-8-64
58	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ	1.300	—	-
59	ទស្សនាវដ្ដី ទី ១៤	20.164	—	6-8-64
	ប្លុកសរុម	93.183	—	

ឯប្រាក់ចំណូលទាំងអស់ បានផ្សាយរួចស្រេចហើយ ក្នុងទស្សនាវដ្ដីមួយ សារុបទាំងអស់គឺ ៩០.៨៦៣រ ។

ប្រាក់ចំណាយត្រូវលើសដល់ទៅ ២.៣៥០រ ។ ហេតុការនេះបណ្ដាលមកពីមិត្ដតំណាងខ្លះពុំទាន់បានផ្ញើរិកាគទានរបស់ខ្លួនមកមន្ទីរចាត់ការ ។

តាមកត្ដណៈកម្មាធិការនាយកបានទទួលពី ៖

អនុវិទ្យាល័យ ស្ទឹងត្រង់	700	រៀល
— គន្ធបុប្ផ	1000	—
— ព្រះសោម	1000	—
វិទ្យាល័យ ព្រះអង្គឌួង	5830	—
អនុវិទ្យាល័យ តាំងគោក	1560	—
និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ	400	—
វិទ្យាល័យ ព្រះស៊ីសុវត្ដិ	1660	—
អនុវិទ្យាល័យបង្ហែកទេស កំពង់ចាម	3920	—
— ព្រៃកពោធិ	880	—
វិទ្យាល័យ ព្រះសីហនុ	2000	—
អនុវិទ្យាល័យ កំពង់ត្របែក	2560	—
វិទ្យាល័យ កំពង់ធំ	1600	—
អនុវិទ្យាល័យ សន្ដិភាព	1140	—
— ព្រៃដើមថ្នឹង	1020	—
— ទេពប្រណាម្ស	920	—
— សន្ដិភាព	320	—
— សុរិយោវង្ស	1117	—
ប្លុកសរុម	27.627	—

▣ ក្នុងឱកាសមហាសន្និបាតឆ្នាំ ១៩៦៤ ដែលទើបនឹងកន្លងទៅនេះ សមាជិកមហាសន្និបាតបានសំរេចជាឯកច្ឆន្ទ ១យគណ:កម្មាធិការនាយកធ្វើសេចក្ដីសំរេចចិត្តមួយបង្ហាញអាកប្បកិរិយាសមាគមចំពោះអំពើព្រៃផ្សៃហ្វាសហេតុរបស់ចក្រពត្តិអាមេរិកនឹងបរិវារព្រៃនគរ ដែលបានព្យាយামប្រើគ្រប់ឧបាយកលដើម្បីនឹងវាយរំលំឯករាជ្យ ២ ១ណភាពដែនដី នឹងអព្យាក្រិតភាពដ៏ថ្នូ១ថ្នាក់ជាតិរបស់ខ្មែរយើង ។

សេចក្ដីសំរេចចិត្តនេះសរសេរជា ២ ច្បាប់ មួយច្បាប់ថ្វាយអ្នកអង្គម្ចាស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី មួយច្បាប់ទៀតជូនឯកឧត្តមប្រធានរដ្ឋសភា ។

ខាងក្រោមនេះជាអត្ថបទទាំងស្រុងនៃសេចក្ដីសំរេចចិត្ត ។

គណ:កម្មាធិការនាយក
នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
១២៣ E វិថីព្រះសីហនុ
ភ្នំពេញ

សេចក្ដីសំរេចចិត្ត
នៃមហាសន្និបាត សមាគម សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ចន្លោះពីបានដឹងតាមវិទ្យុមកថា កាលពីថ្ងៃ ១៣ នឹង ២០ មិថុនា ថ្ងៃ ៩-១៧-២០-២១-២២ នឹង ២៣ កក្កដានេះ យន្តហោះអាមេរិក-វៀតណាមខាងត្បូងបានចូលរំលោភដែនអាកាសខ្មែរ ហើយបានបាចមេត្រាពុលលំលាក់លើភូមិកេះបុង ភូមិប៉ាកញ្ជ្រ ប៉ាក់ពៅ លាងាក់ជាង កាម៉ង់ចុង នឹងភូមិបូឡ្ស ក្នុងស្រុកអណ្ដូងពេជ្រ ខេត្ត១ត្ត១ត១ គ១ បណ្ដាលឲ្យពលរដ្ឋខ្មែរស្លូតត្រង់ទទួលមណ្ណាភាពរហ្ហតមកទល់នឹងពេលនេះអស់ ៨៦ នាក់ ដោយធ្ងន់ធ្ងរមួលពោះវៀន ហើយបណ្ដាលឲ្យសត្វពាហនៈនឹងដណ្ដាំដាំដុះស្ងាប់វិនាសអស់ជាច្រើនទៀត ,

ចន្លោះពីបានដឹងតមកទៀតថា កាលពីថ្ងៃ ៣០ កក្កដា នឹងយប់ថ្ងៃ ៤ សីហា ១៩៦៤ នេះ យន្តហោះរបស់រដ្ឋការទ១ក្រ១ដ១ដែល បានចូលរំលោភដែនអាកាសខ្មែរ ត្រង់ខេត្តស្វាយរៀង ហើយបានបាចមេត្រាគីមីបន្ថែមមកទៀត បណ្ដាលឲ្យពលរដ្ឋខ្មែរ១០ជ្ញាយ១ នាក់នឹងសត្វពាហណៈ:ភូមិប្រកាមេះ ភូមិព្រៃកគ្គី នឹងភូមិពពែត ១ងខ្ទុះ១ងនាជាទម្ងន់ ,

ដោយយល់ថាអំពើទុក្ខវិនាសកម្មចុងក្រោយនេះរបស់ចក្រពត្តិអាមេរិក នឹងបន្ទាប់ព្រៃនគរជាអំពើអាក្រក់ហ្វាស៊ីស្ទ ផ្ទុតលេខ ១ ក្នុងឈ្មោះជាក់ស្តែងដែលសីលធម៌និងមនុស្សជាតិទាំងមូលបានក្រងវៃអង ជានិច្ចមានតែនឹងផ្ទុយនូវទាសតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ ,

ដោយយល់ថា អំពើហ្វាស៊ីសដែលពលរដ្ឋខ្មែរជានរណាក្រោះទាំងនេះ គឺពិតជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តនូវផែនការធំទូលាយ ដែលចក្រពត្តិអាមេរិក-វៀតណាមព្រៃនគរបានតាក់តែងឡើងនៅជាឆ្នាត់ ហើយយកទៅសំរិតសំរាំងនៅហ្ស្ហ្ណូ ដើម្បីនឹងធ្វើសង្គ្រាមរុករានប្រជាជនតាមណ្ឌលបិនទាំងមូលឡើងវិញ ដូចមានការកាយលុកព្រមៗគ្នានៅ-ប្រទេសទាំងពីរនេះជាកស្តុតាងស្រាប់ : សង្គ្រាមគីមីនៅកម្ពុជា ការយុទ្ធហានចាក់ថតឡាវ នៅលាវ«ម៉ាត់ដុក» នៅឃ្លីងសមុទ្រតុងកឹងនៃវៀតណាមទាងដើង ,

ដោយយល់ថា ផែនការផ្សងព្រេងដ៏ទុក្ខវិនាសនៃការបង្ក្រាមរុករានរបស់ចក្រពត្តិអាមេ-រិកនឹងរដ្ឋការអាយ៉ងលោកសេរីទាំងប៉ុន្មាននេះ នឹងនាំនូវមហន្តរាយយ៉ាងលើសលុបមកសង្គ្រោះលើពលរដ្ឋនៃអតីតឥណ្ឌូចិន នៃតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ នឹងសាកលលោកថែមទៀតផង ព្រោះវាបង្ហើតនូវលទ្ធភាពនៃសង្គ្រាមលោកលើកទី ៣ ឲ្យមានច្រើនឡើង ,

មហាសន្និបាតសាមញ្ញប្រចាំឆ្នាំនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ដែលមានបើកសម័យប្រជុំកាលពីថ្ងៃ ៩ សីហា ១៩៦៤ បានសំរេចជាឯកច្ឆន្ទ

ផ្ញើសេចក្តីសំរេចចិត្តនេះជូនអ្នកអង្គម្ចាស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីនឹងជូនឯកឧត្តមប្រធានរដ្ឋសភា ដើម្បីទូលទ្រង់នឹងជ្រាបឯកឧត្តម អំពីមតិសោកស្តាយនឹងអាកប្បកិរិយារបស់សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរចំពោះបញ្ហាខាងលើនេះគឺ :

១. ប្តូលកាន់មរណសញ្ញាវិញ្ញាណក្ខន្ធនៃបងប្អូនរួមឈាមដ៏ថ្លៃថ្នូររបស់យើង ហើយចែករំលែកនូវសេចក្តីទុក្ខសោករបស់គ្រួសារអ្នកវង្គ្រោះទាំងប៉ុន្មាននេះ ;

២. គាំទ្រដោយពេញទំហឹង នូវគំនិតផ្តើមរបស់ភាពវង្វាតចិត្តដែលបានផ្តួចផ្តើ-

ទោសពួកគាមេរ៉ាក-ទាញ់ជាទម្ងន់ចំផុត ព្រមទាំងផែនការសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងព្រៃផ្សៃ
របស់ពួកវាដើម្បីនឹងបង្ហេតុរកការ ហើយបង្កើតជួរគំនុំគ្នានឹងការសំអប់រវាង
ប្រជាពលរដ្ឋវៀតណាមនឹងខ្មែរកម្ពុជាគ្រាលំណាង "ប៉ុលពតដើម្បីត្រួតត្រា"

៣. គាំទ្រដោយពេញទំហឹងនូវសេចក្តីអំពាវនាវរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នឹងរដ្ឋសភា
ដែលពញ្ជាក់សាធារណមតិអន្តជាតិឲ្យចាប់ការម្ចណ៍អំពីទម្ងន់នៃអំពើកាកសាកនេះ ហើយ
ដែលបានទំលាក់ការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងទៅលើរដ្ឋាភិបាលពេជ្ញយ៉ាងជិតទាំងពីរ -
ខាងលើ ទាំងចៅហ្វាយចក្រពត្តិ ទាំងអាយ៉ងរបស់វា ;

៤. គាំទ្រដោយពេញទំហឹងនូវសេចក្តីសំរេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានឈប់
ឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ ចូលមកចាត់ចែងវិនិច្ឆ័យរឿងរ៉ាវតាមត្រកូលនៅវៀត
ប្រទេសយើងនឹងវៀតណាមខាងត្បូងតទៅទៀត ;

៥. ផ្ញើជូនទោសយ៉ាងទម្ងន់ចំផុត ដល់ចក្រពត្តិអាមេរ៉ាកនឹងអាយ៉ងព្រៃនគរ ដែល
បានបង្កើតធាក "ម៉ាត់ដុក" នៅក្នុងឈូងសមុទ្រតុងកឹងដើម្បីនឹងលើកទឹកចិត្តបំផ្លិចបំផ្លាញ
ជាពិសេសអាយ៉ងព្រៃនគរនឹងអាយ៉ង "ខ្មែរសេរី" ផង ហើយដើម្បីនឹងបន្ទាត់សង្គ្រាម
រុករកនឥណ្ឌូចិនទៀតវិញផង ។

៦. សំដែងជាថ្មីទៀតនូវការរីកចំរើនរីកចម្រើនពេញលក្ខណៈ ចំពោះកងទ័ពជួរមុខ
នឹងចំពោះព្រះកងទ័ពយោធាយុវជនកាត អព្យាក្រិតកាត បង្រ្ចបបង្រ្ចមជាតិ នឹងវឌ្ឍនភាព
របស់ព្រះអង្គ ហើយសូមប្តូជាដរាប ជ្ជាមព្រះកងទ័ពយោធាយុវជនេះលុះដល់ទីអវសាន ។

ភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី ២០ សីហា ១៩៦៤

សមាជិកគណៈកម្មការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

◙ ក្នុងឱកាសដែលសម្ដេចឪទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងព្រះជន្មគំរប់ ៤៣ ព្រះវស្សានេះ សមាគមយើងបានថ្វាយលិខិតមួយច្បាប់ ដើម្បីនឹងប្រសិទ្ធថ្វាយព្រះអង្គ នូវពរសព្ទសាធុការ ចំរើនព្រះជន្មព្រះអង្គឲយបានយូរអង្វែងតទៅ ដើម្បីព្រះអង្គទ្រង់បានជាម្លប់ការពារកោះសន្តិភាព ចំពោះការបៀតបៀននៃចក្រពត្តិអាមេរិកាំង នឹងបរិវារព្រៃនគរ-បាងកក ព្រមទាំងពួក ‘‘ខ្មែរសេរី,, ដែលមានអាសារី-ថាន់-សុងសាក់នឹងបក្សពួកវាជាមេ ។

សេចក្ដីថ្វាយព្រះពរសព្ទសាធុការ
នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
ក្នុងឱកាសពិធីចំរើនព្រះជន្ម គំរប់ ៤៣ ព្រះវស្សា នៃសម្ដេចឪ

សូមព្រះតេជៈតំកល់លើត្បូង
សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយសម្ដេចឪ
សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ

នៅឱកាសប្រកបដោយនក្ខត្តឫក្សនៃពិធីចំរើនព្រះជន្មព្រះអង្គគំរប់ ៤៣ ព្រះវស្សានេះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ តំណាងសាស្ត្រាចារ្យប្រាំបីរយនាក់ជាសមាជិក

សូមព្រះរាជវរោកាសប្រសិទ្ធនូវពរសព្ទសាធុការ ដ៏វិសេសវិសាលថ្លៃថ្លាអនេកអនន្តថ្វាយព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គមានព្រះជន្មយឺនយូររាប់រយព្រះវស្សា ហើយទ្រង់ស្ថិតនៅតែក្នុងព្រះសុខុមាលភាពដ៏ប្រណិតប្រកបដោយព្រះសុខុភាពដ៏បរិបូណ៌ ដើម្បីបានជាម្លប់ដ៏ត្រជាក់ត្រជុំគ្រប់គ្រងកូនចៅព្រះអង្គទាំងប្រាំមួយលាននាក់ ឲយបានឋិតថេរនៅលើកោះសន្តិភាពនេះ ព្រមទាំងជាព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ណ្ដុះបណ្ដាលសម្បូរណភាពនៅលើកោះនេះផង ។

ព្រះអង្គគឺពិតជានិម្មាបនិកដ៏ឈ្លាសវៃក្លៀវក្លា ប្រកបដោយព្រះគតិបណ្ឌិត ជាហេតុដែលនាំឲយព្រះអង្គទ្រង់ប្រមូលបាននូវលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីនឹងបំពេញព្រះកិច្ចដ៏លំបាកនេះ គោលគឺកិច្ចការការពារកោះសន្តិភាពនឹងធ្វើឲ្យកោះនេះបានចំ-

ចំរុងចំរើនទៅដល់ឋានៈ «ល្អតលាស់» ក្នុងគ្រប់វិស័យ ។

ចំពោះការឃោសនាមួលបង្កាច់ព្រះកិត្យានុភាពនិងព្រះរាជហឫទ័យព្រះអង្គ ហើយនិងសកម្មភាពវិទ្ធង្សនារបស់ពួក «ខ្មែរសេរី» ដែលមានអាក្បត់សារី-ថាន់-សុនសាក់ជាមេ និងរបស់ពួកចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-ខាញ់-ថ្នមជាចៅហ្វាយ ដែលមានគោលបំណងយ៉ាងជាក់លាក់និងវាយរំលំនយោបាយឯករាជ្យ អព្យាក្រឹតភាព សន្តិភាព របស់ព្រះអង្គនិងប្រជាជាតិខ្មែរនោះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ បានបដិសេធបោលជាអសារបង់តាំងពីដើមទីមកម្ល៉េះ ហើយបានកាត់ទោសពួកឧក្រិដ្ឋទាំងនេះរួចស្រេចទៅហើយ ។

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមបួងសួងជាថ្មីម្តងទៀតដល់ទេព្តាសព្វលោកធាតុ មានទេវតារក្សាស្វេតច្ឆត្រជាដើម សូមផ្សព្វផ្សាយនូវព្រះតេជានុភាព ចំរើនព្រះជន្មព្រះអង្គឲ្យបានយឺនយូរ រាប់រយព្រះវស្សា ហើយសូមរក្សាការពារព្រះអង្គជាដរាបតរៀងទៅ ។

ជាថ្មីម្តងទៀត ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមសំដែងភក្តីភាពដ៏បរិសុទ្ធរបស់ខ្លួនចំពោះព្រះអង្គនិងនយោបាយព្រះអង្គ ហើយសូមប្ដេជ្ញាដើរតាមព្រះអង្គ និងនយោបាយនេះ លុះដល់ទីអវសាន ។

ក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

ភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី ២៧ តុលា ១៩៦៤

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយជាសមាជិក គណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

▣ ដូចអស់មិត្តជានជ្រាប កាលពីថ្ងៃ ២០ តុលានេះ ជនរួមជាតិយើងមានសេចក្ដីឈឺចាប់ជាទំងន់ ដោយចក្រពត្តិអាមេរិកាំងនឹងទ្ងំកញ្ជះវៀតណាមខាងត្បូងរបស់វា ជានទំលាក់គ្រាប់បែកលើភូមិអន្ទង់ក្រិះ (កំពង់ចាម) ធ្វើឲ្យបងប្អូនយើងជាត់បង់ជីវិតអស់ ៨នាក់ របួសជាច្រើននាក់ ហើយខ្ជះខ្ជាតទ្រព្យសម្បត្តិនឹងដំណាំជាដុះអស់ជាច្រើនទៀត ។ រលកកំហឹងមួយដ៏មហិមាកំជានឆេះឆាបឡើង ទូទាំងប្រទេស ។ ក្នុងពេលនោះសមាគមយើងជានធ្វើញត្តិ ១ ច្បាប់ថ្វាយសម្ដេចឯ ដើម្បីសុំអង្វរព្រះអង្គឲ្យទ្រង់បំពេញព្រះភារៈជាព្រះប្រមុខរដ្ឋតទៅទៀត ហើយដើម្បីឧបត្ថម្ភវិធានការទាំងឡាយនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជសម្បត្តិនឹងសភាទាំងពីរ ព្រមទាំងរាជរដ្ឋាភិបាល ។

ញត្តិនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

សម្ដេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ ព្រះបិតាឯករាជ្យជាតិ

សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធ្លីព្រះបាទ

ដោយបានស្ដាប់ព្រះពាសសង្ខ្ចថា ដែលព្រះអង្គបានសព្វព្រះពាសហាមប្រាមមិនឲ្យប្រជាជនដល់ភូនៅជាព្រះអង្គក្នុងកាលនៃពាសទស្សនកិច្ចពេលថ្មីៗ នេះ ក្នុងខេត្តកំពង់ធំនឹងកំពង់ចាម

ដោយបានដំណឹងតាមវិទ្យុជាតិ ជាពិសេសតាមសម្ភាសន៍ដែលក្រុមវិទ្យុជាតិបានធ្វើក្នុងពេលដ៏ខ្លីជាមួយនៃព្រឹត្តិការណ៍ភូមិអន្ទង់ក្រិះមក

នឹងដោយបានស្ដាប់សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ជាមួយនៃសភាទាំងពីរនឹងព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលចុះថ្ងៃ ២៧ តុលា ១៩៦៤ មក

ខ្ញុំសូមក្រាបបង្គំទាំងឡាយជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

– ជានមានការកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតដូចតែប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូលដែរថា ប្រវត្តិនៃប្រទេសកម្ពុជាសម័យថ្មី គឺជាប្រវត្តិនៃពលរដ្ឋខ្មែរទាំងប្រជុំមួយលាននាក់ដែលប្រកបទៅដោយសាមគ្គីភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជុំវិញព្រះរាជបល្ល័ង្ក អាស្រ័យព្រះអត្ថមត្ថ ខ្ជ ស ក ដ ក្ដ

ស្ទាននឹងអង់អាច ហើយប្រកបទៅដោយវិភាគជាបុគ្គលដ៏ឆ្នើមនៃស្ថាបនករប្រាសាទអង្គរ កំពុងធ្វើពលិកម្មបត្វបែបយ៉ាង ដើម្បីនឹងស្ថាបនាប្រទេសជាតិម្យ៉ាង ហើយម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីនឹងការពារឯករាជ្យ អព្យាក្រឹតភាព និងអធិបតេយ្យភាពនៃដែនដីរបស់ខ្លួនប្រឆាំងទល់នឹងអំពើឈ្លានពាននៃចក្រពត្តិអាមេរិកាំង នៃរដ្ឋការនឹងពួកប្រតិកិរិយាព្រៃនគរ នឹងបាងកក ហើយនឹងខ្មែរសេរីជាបរិវារដែលមានជនក្បត់ជាតិ សារី-ថាន-សុនសាក់ ជាមេដឹកនាំ ។ — ក្នុងរយៈដប់ឆ្នាំនេះ កូនចៅព្រះអង្គក្រោមព្រះបញ្ញាញាណដ៏វាងវៃនៃព្រះបិតាខ្លួនបានសំរេចនូវសមិទ្ធិសំខាន់ៗច្រើនឥតគណនាមិនអាចប្រៀបធៀបនឹងការងារនៃអាណានិគមនិយមបារាំងក្នុងមួយសតវត្សបានឡើយ ។ -ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំនេះ

ចក្រពត្តិនិយមដែលមានចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងជាមេ និងបរិវារទាំងក្រៅទាំងក្នុងស្រុកខ្មែរ បានខិតខំប្រើឧបាយកលគ្រប់បែបយ៉ាងដើម្បីនឹងបញ្ចូលកោះសន្តិភាពទៅក្នុងស្វ៊ែរនៃសង្គ្រាមរុករានរបស់វា ។ អំពើឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយរបស់ពួកវាមិនអាចនឹងរាប់ឲ្យបានអស់ទេ ប្រសិនបើមិនរាប់តែអំពើសំខាន់ៗ ដូចជារដ្ឋប្រហារដោយឈ្លួន គ្រាប់បែកបាស់ទិចក្នុងព្រះបរមរាជវាំង គ្រាប់បែកតាមផ្លូវពោធិចិនតុង សង្គ្រាមគីមី ការព្យាបាទព្រះជន្មសម្តេចឪនៅមេមត់ និងការប្រហារជីវិតនៃបងប្អូនរួមឈាមនៅភូមិចន្ទ្រា និងភូមិអន្លង់ក្រិះក្នុងពេលថ្មីៗនេះជាដើម ។

— បានឃើញកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតថា ការព្យាបាទជីវិតនៃបងប្អូនដ៏សុខសាន្តនៅភូមិអន្លង់ក្រិះនេះគ្រាន់តែជាការចាប់ផ្ដើមអនុវត្តនូវផែនការរុករានប្រទេសកម្ពុជារបស់អ្នកបង្កសង្គ្រាមម៉ាកណាម៉ារ៉ា ដែលតែងតែបោកបញ្ឆោតមតិអន្តរជាតិយូរមកហើយថា «ប្រទេសកម្ពុជាជាជំរកនៃពួកវៀតកុង» ។ ចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-ខាញ់ដែលបានចាប់ផ្ដើមបង្កាត់ភ្លើងសង្គ្រាមរុករានអយុត្តិធម៌ឡើងនេះ មុខជានឹងផ្សងព្រេងក្នុងភ្លើងនេះជាមិនខាន ប្រសិនបើមានការប្ដេជ្ញាប្រឆាំងតបវិញ យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ពីសំណាក់ពលរដ្ឋខ្មែរក្រោមការដឹកនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃសម្តេចឪ និងពីសំណាក់ប្រជាជនជាមិត្តនៃប្រទេសកម្ពុជា ។

ក្នុងកាលៈទេសៈដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ដើម្បីនឹងកាត់ដៃប្រឡាក់ឈាមនៃចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-ខាញ់ ប្រយោជន៍នឹងការពារអធិបតេយ្យភាពនិងដែនដី

ក. ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយយល់ឃើញថា សាមគ្គីភាពនៃប្រជាជាតិជុំវិញព្រះរាជបល្ល័ង្កកាន់តែជាការចាំបាច់ សាមគ្គីភាពជុំវិញសម្ដេចឪកាន់តែជាការចាំបាច់ ហើយវត្តមាននៃសម្ដេចឪនៅក្នុងកម្ពុជាកាន់តែជាការចាំបាច់ថែមទៀតជាងពេលណាៗ ទាំងអស់ ។

ដូច្នេះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយសូមឧបត្ថម្ភទាំងស្រុងនូវសេចក្ដីសំរេចចិត្តនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជសម្បត្តិ ដែលបានសង្កេតថាកាលៈទេសៈសព្វថ្ងៃនេះគ្មានការចាំបាច់នឹងជ្រើសរើសព្រះរាជាទាល់តែសោះ ហើយដែលបានបញ្ជាក់ជាឯកច្ឆន្ទ កាលពីថ្ងៃ២៧តុលា ១៩៦៨ថាទទួលស្គាល់តែសម្ដេចឪមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះជាព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ជាតិ ។ ចំណែកឯសេចក្ដីមួលបង្កាច់របស់អង្គការខ្មែរសេរីខ្ញុំកញ្ជះអាមេរិកាំងវិញ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយនឹងប្រជាជាតិទាំងមូលបានបដិសេធចោលជាអសារបង់តាំងតែពីដើមរៀងមកម្ល៉េះៗ

ខ. ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមឧបត្ថម្ភទាំងស្រុងនូវសេចក្ដីថ្លែងការណ៍រួមនៃសភាទាំងពីរ នឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានឲ្យសេចក្ដីព្រមានជាថ្មីក្រោយបង្អស់ដល់ពួកចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-វៀតណាមខាងត្បូងថា ប្រសិនបើពួកវាហ៊ានតែរុករានប្រទេសកម្ពុជាម្ដងទៀត

១. «កងខេមរភូមិន្ទនឹងប្រឆាំងតបតវិញភ្លាម» ពីព្រោះចក្រពត្តិស្ដាប់បានតែភាសាអាវុធប៉ុណ្ណោះ ។

២. ប្រទេសកម្ពុជានឹងផ្ដាច់ចំណងទូតពីសហរដ្ឋអាមេរិកជាបន្ទាន់

៣. ហើយប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលស្គាល់ដោយពេញលក្ខណៈច្បាប់នូវរដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យវៀតណាម ហើយនឹងរណសិរ្សជាតិរំដោះ

វៀតណាមខាងត្បូង ដែលទុកជាអ្នកតំណាងតែមួយនៃប្រជាជនវៀតណាមខាងត្បូង ។

គ. ហើយទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមឆ្លៀតឱកាសនេះសំដែងជាថ្មីម្តងទៀតនូវសេចក្តីស្វាមីភក្តិដ៏ស៊ុទ្ធសាធរបស់ខ្លួន ចំពោះព្រះរាជបល្ល័ង្កដែលមានសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានីជាព្រះនិម្មិតរូប ចំពោះព្រះអង្គសម្តេចឪ នឹង ចំពោះព្រះរាជនយោបាយសន្តិភាព អព្យាក្រឹតភាព សាមគ្គីភាព និងវឌ្ឍនភាពរបស់ព្រះអង្គ ហើយសូមប្តេជ្ញាដើរតាមព្រះរាជនយោបាយនេះលុះដល់ទីអវសាន ។

សេចក្តីគួរពុំគួរសូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ
ភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី ១ វិច្ឆិកា ១៩៦៤
ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនាយក សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

★

▣ ក្នុងឱកាសដែលសម្តេចព្រះពោធិវង្សបានទទួលព្រះកេតនភណ្ឌជាសម្តេច សមាគមសាស្ត្រាចារ្យយើង ដើម្បីនឹងសំដែងនូវសេចក្តីសោមនស្សសាទរនឹងសេចក្តីស្នេហារបស់ខ្លួនចំពោះព្រះអង្គ បានផ្ញើលិខិតនេះប្រគេនព្រះអង្គ ។

សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
លេខ ១២៣E វិថីព្រះសីហនុ
ភ្នំពេញ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១២ សីហា ១៩៦៤

សូមនមស្ការចំពោះសម្តេចព្រះពោធិវង្សអគ្គធិការពុទ្ធិកសិក្សានៃព្រះរាជអាណាចក្រ សូមមេត្តាជ្រាប ។

សម្តេចជាទីគោរព ក្នុងឱកាសដ៏នក្ខត្តឫក្ស ដែលព្រះអង្គបានទទួលនូវព្រះកេតកណ្ឌជាសម្តេចនេះ

ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ តាងនាមសមាជិកខ្លួនទាំងប្រាំបីរយនាក់ មានកិត្តិយសនឹងសេចក្តីរីករាយជាពន់ពេក នឹងសូមប្រគេនព្រះអង្គនូវសេចក្តីសោមនស្សសាទររបស់ខ្លួនដោយអស់ពីដួងចិត្ត ។

ក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយសូមប្រសិទ្ធប្រគេនព្រះអង្គនូវពរមហាជាគ-

ជ័យសិរីមង្គលវិបុលសុខ សូមព្រះអង្គមានព្រះជន្មាយុយឺនយូរវាចប់ជាធរយព្រះវស្សា ដើម្បីព្រះអង្គផ្តល់នូវវិកាគទានសំខាន់ៗដល់ពលរដ្ឋយើងក្នុងការទុបត្ថម្ភព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងការត្រាច់លើមាគ៌ាបង្រួបបង្រួមជាតិឆ្ពោះទៅកាន់ការវិវត្តគាពដូចជាអារ្យប្រទេសនានា ។

សេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពស់ សូមព្រះមេត្តាប្រោស

◉ ចំពោះលិខិតនេះ សម្តេចព្រះពោធិវង្សទ្រង់បានឆ្លើយតបមកយើងវិញដូចតទៅ :

★

ព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា

អគ្គាធិការដ្ឋាន នៃពុទ្ធិកសិក្សា

លេខ ១៣៥

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២១ សីហា គ.ស. ១៩៦៤

សម្តេចព្រះ ពាធិវង្ស អគ្គាធិការ នៃ ពុទ្ធិកសិក្សា

សូមចំរើនពរមកលោកជាគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

សូមជ្រាប ។

លិខិតរបស់លោកចប្រាប់ ចុះថ្ងៃទី១៤ សីហា ១៩៦៤ ដែលមានសេចក្តីសរសើរប្រកបដោយសោមនស្សព្រមទាំងប្រសិទ្ធិពរសព្ទសាធុការចំពោះរូបអាត្មា ដែលទើបនឹងបានទទួលនូវសមណសក្តិជាទីសម្តេចក្នុងពេលថ្មីៗនេះ នាំឲ្យអាត្មាមានសេចក្តីរីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ។

អាត្មាតាពសូមថ្វាយនូវអំណរគុណចំពោះអស់លោកជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ដែលជាតំណាងនាមសមាជិកទាំងប្រាំបីរយនាក់ ហើយសូមប្រសិទ្ធពរសព្ទសាធុការជូនអស់លោកវិញ សូមឲ្យបានប្រកបដោយសុខសួស្ថីជ័យមង្គលគ្រប់ប្រការអស់កាលជានិច្ចនិរន្តរ៍តរៀងទៅ ។

សម្តេចព្រះពោធិវង្ស

▣ ពិធីដង្ហែរជាកិត្តិយសដល់មិត្ត ភូច តៅសា

ដូចមិត្តបានជ្រាបស្រាប់ មិត្ត ភូច តៅសា បានព្រះពរដ្ឋកំចាស់យើងជ្រើសរើសឲ្យទៅបង្រៀនភាសាខ្មែរនៅសាកលវិទ្យាល័យ ភាសាបរទេសនៅ ប៉ីកាំង ។ មិត្តតៅសា បានចេញដំណើរទៅកាលពីរសៀលម្សិលមិញនេះ ។

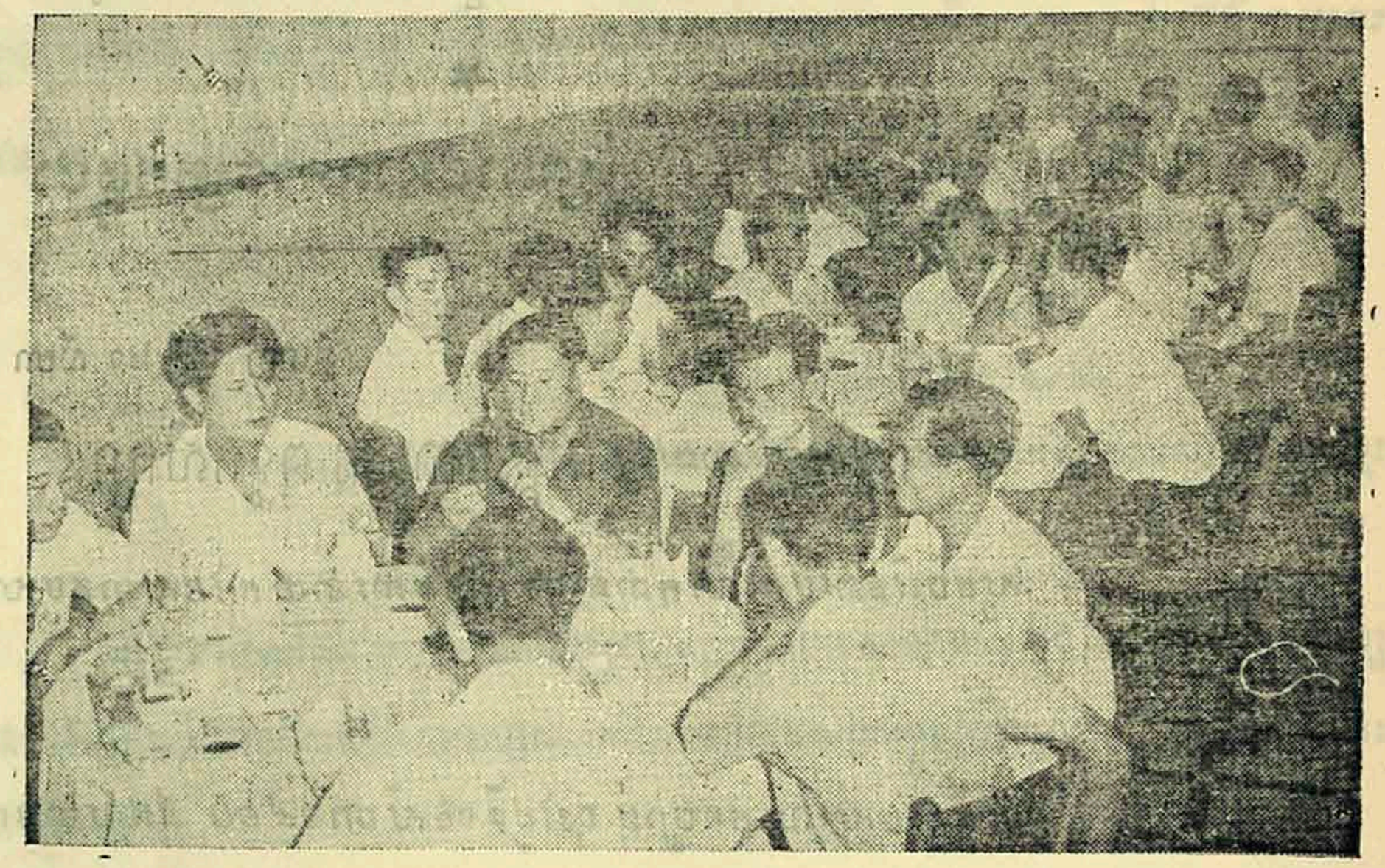

មិត្តសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនាយកហើយនឹងមិត្តឯទៀតៗនៅភ្នំពេញក្តី ២ ដែលមកកាន់សាន្តនៅភ្នំពេញក្តីចំនួន ៣០នាក់ បាននាំគ្នារៀបចំពិធីដង្ហែរមួយដ៏ស្និទ្ធស្នាលនៅភោជនីយដ្ឋានទ្រីប្ចូ ក្នុងតាំង កាលពីថ្ងៃ២៣សីហា ដើម្បីជាកិត្តិយសដល់ការចេញដំណើរបស់មិត្តយើងផង ដើម្បីនឹងពង្រឹងនូវចំណងមិត្ត្រីភាពរបស់យើងផង (ភាគទានផ្ទាល់ខ្លួន) ។

មិត្តអ៊ីង គឹមសេង ទីង ឆ័ម ស៊ីយ៉ូ ដែល ត្រូវផ្ញើរទៅបង្រៀននៅអនុវិទ្យាល័យ "ព្រះពរបូជនីយកិច្ចដើម្បីឯកភាពស្ថិតស្ថេរ" នឹងទៅធ្វើចាងហ្វាងនៅអនុវិទ្យាល័យតាំងគ្រាកកំពង់ធំ ក៏ចូលត្រូវអញ្ជើញមកចូលរួមដែរ ។ ពិធីបានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិយាកាសដ៏រីករាយនឹងស្និទ្ធស្នាល ។

▣ការក្រាបបង្គំលា នឹង ការចេញដំណើរ

ពីរថ្ងៃមុនចេញដំណើរមិត្ត តៅ សា ដោយមានមិត្ត ទីវ អុល ជូនផង បានទៅក្រាបថ្វាយបង្គំលាសម្តេចព្រះសំឃរាជថ្នាក់ទី១ ដែលព្រះអង្គធ្លាប់តែប្រោសប្រណីរាប់អានសមាគមយើងជាខ្លាំង ។ ប៉ុន្តែការទៅក្រាបថ្វាយបង្គំនៅពេលនោះ(២៦-៨-៦៤) មានគោលបំណងធំមួយទៀតគឺសាកសួរព្រះសុខភាពព្រះអង្គដែលបានប្រសើរឡើងគ្រាន់បើហើយ ។

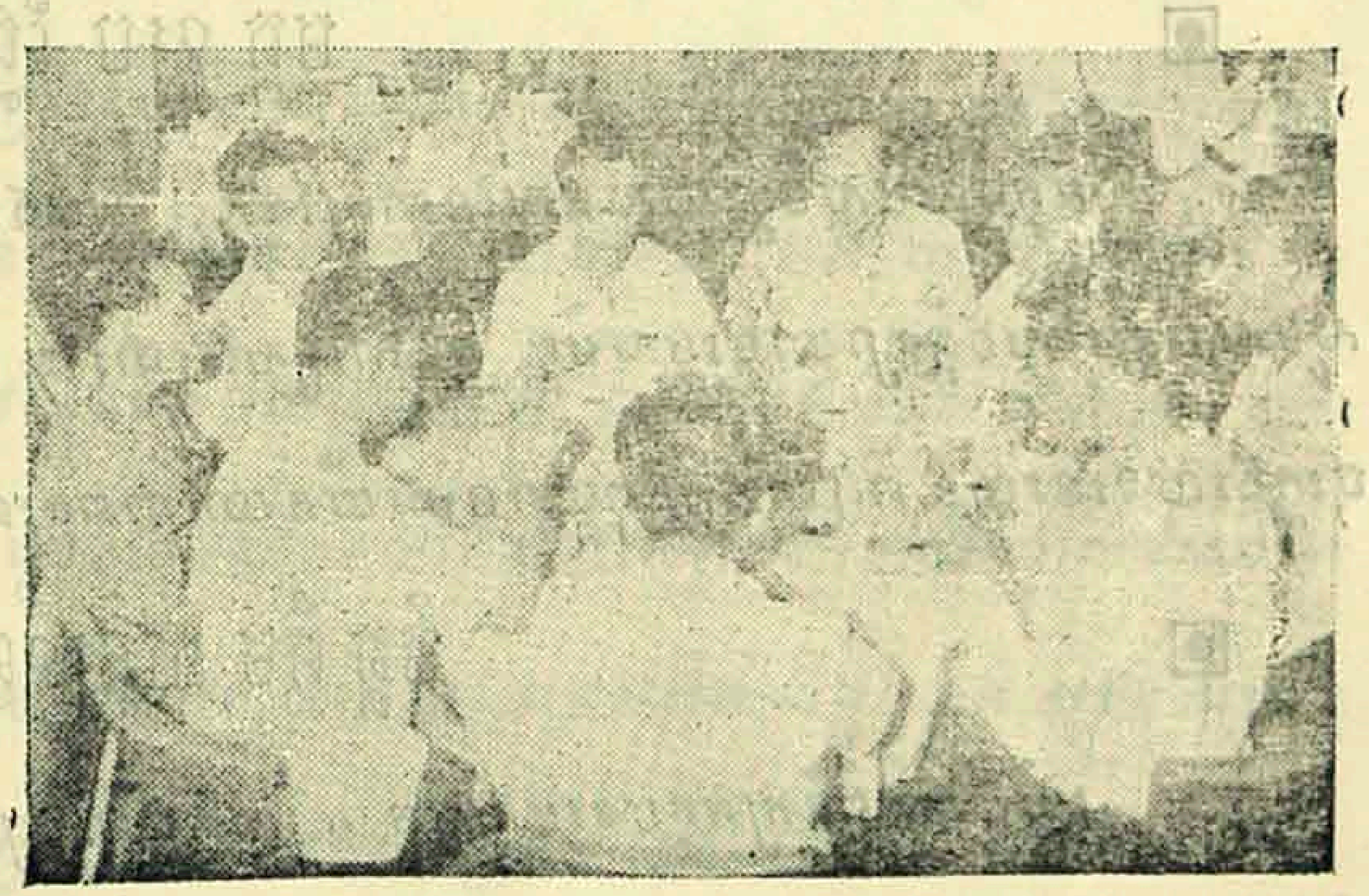

បានចេញទៅជូនមិត្ត តៅ សា ឡើងយន្តហោះក្រុមហ៊ុន CPA ថ្ងៃ ២៧-៨-៦៤ ម៉ោង ១៦,១០) មានគ្រួសារហើយនឹងមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធជាច្រើនជាអាទិ៍មានមិត្ត អ៊ុល ចន្ទ ង៉ូវ ធុន លោក អ៊ិត ហេង ម៉ែនប៉ៃណោ តឹកគឹមអុន, ទីវ អុល, កង តឹកហ៊ុយ នឹង ជា ចេង ។

▣

យើង និងសារ

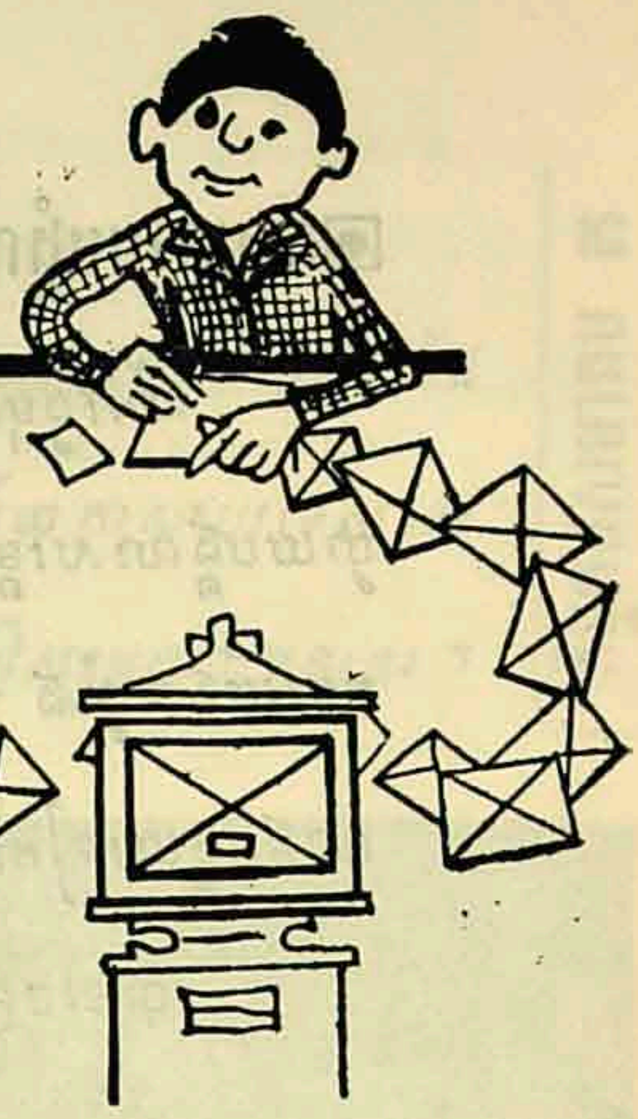

ពីពេលមុន យើងបានទទួលអត្ថបទ "សញ្ញាខ្មែរ" មួយស្តីពីពាក្យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណាកផ្សងៗនៃខ្លួនមនុស្ស ១.ចានមាត់ មាត់អិល ។ សូមមិត្តដែលបានផ្ញើអត្ថបទនេះមកយើងពីពេលមុន មេត្តាផ្ញើមកយើងម្តងទៀតៗអរគុណ។

- **មិត្ត ឡុប ផ្ទៃ** វិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ

អត្ថបទរបស់មិត្ត "ឫសគល់នៃពាក្យខ្មែរ" យើងបានទទួលហើយ ហើយសូមសរសើរសេចក្តីព្យាយាមរបស់មិត្ត ក្នុងការស្រាវជ្រាវ។ យើងស្គាយដោយមិនអាចបុះក្នុងលេខនេះបាន ពីព្រោះរោងពុម្ពមានការយឺតយ៉ាវជាពន់ពេក ដូចមិត្តឃើញស្រាប់ ។

- **មិត្ត គឹម សុធន្ទ្រ** វិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ

យើងបានពិនិត្យអត្ថបទរបស់មិត្ត « ការប្រើពាក្យនឹងសូរសព្ទ » ។ ប្តូច ហើយប៉ុន្តែស្គាយដោយមិត្តចាំងឡាយពុំអាចនឹងអានអត្ថបទរបស់មិត្តបានក្នុងលេខនេះ មកពីហេតុដូចយើងបានជំរាបមិត្ត ឡុប ផ្ទៃ ប្តូចហើយ ។

- **មិត្ត យ៉ីយ ង៉ា** តំណាងអនុវិទ្យាល័យសន្ធិភាព

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់មិត្ត ដែលមានសុទ្ធនូ:ទឹងនៅ ដើម្បីតបនឹងសេចក្តីអំពាវនាវរបស់យើង ដោយផ្តល់ជំណឹងសុខទុក្ខនៃមិត្តសមាជិកក្នុងសាលាមិត្ត មកយើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ យើងនឹងផ្សាយជំណឹងនេះនៅក្នុងលេខនេះ ។

សូមប្រសិទ្ធពរសព្ទសាធុការជូនមិត្ត ង៉ាន់ ចំរើន ក្នុងការប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សា យ៉ាងត្រចះត្រចង់ឃើញនៅក្នុងឆ្នាំនៃដីវភាពថ្មីដែលមិត្តនឹងបានកសាងកាលពីថ្ងៃ៧ខែកន្ថានេះ ។

▣ មិត្ត ហ្ស ប៊ុនបៃ វិទ្យាល័យបៅពញ្ញាយ៉ត

សូមសរសើរចំពោះសកម្មភាពរបស់មិត្ត ដែលបានចំពេញការ:ជាតំណាង (នៃអនុវិទ្យាល័យបេ្ចកទេសកន្លងពេលមុន) យ៉ាងដិតដល់: ប្រមូលភាគទាន យ៉ាងទៀងទាត់មួយខែម្តងៗ ផ្តល់ពត៌មានអំពីសុខទុក្ខរបស់មិត្តទាំងឡាយ ស្នើសុំយកតំណាងជំនួសមិត្ត ប្រគល់កិច្ចការទៅគណៈកម្មាធិការខេត្ត ។ សូមមិត្តជ្រាបថា តំណាងថ្មីគឺមិត្ត ប៊ុល សារេត ចាងហ្វាង ។

▣ មិត្ត ជឹម ស៊ុនលី អនុវិទ្យាល័យត្រាំកក់

សូមមិត្តអញ្ជើញទៅកាន់តំបន់ថ្មីសុយបានសុខចំរើន ។ ចំណែកឯសេចក្តីស្នើរបស់មិត្តថាយកមិត្ត ហ្ស្រាក់ សុង ជាតំណាងជំនួសមិត្តនោះ យើងយល់ព្រមហើយ ។ មិត្ត ហ្ស្រាក់ សុង តាំងពីដើមរៀងមក ហើយពិសេស ពាក់តាំងពីកាន់តំណែងថ្មីមក បានចំពេញការ:យ៉ាងសកម្ម ដូចមានមកជួនដំណឹងគណៈកម្មាធិការនាយកផ្តាល់មាត់ពីការដែលមិត្ត ត្រា គឹម សុខ ចូលគេងពេទ្យជាដើម។ សូមសរសើរមិត្ត ហ្ស្រាក់ សុង! សូមមិត្ត សុង ទុយដំណឹងយើងអំពីស្ថានភាពរោគរបស់មិត្ត គឹម សុខ ផង ។

▣ មិត្ត ត្រា គឹមសុខ អនុវិទ្យាល័យព្រះសោម

ក្រោយពីបានទទួលដំណឹង តាមមិត្ត ហ្ស្រាក់ សុង ភ្លាមមក យើងជូនដំណឹងដល់មិត្តកូរគណៈកម្មាធិការនាយកភ្លាម ។ ហើយប៉ុន្មានថ្ងៃក្រោយមក លុះមិត្ត ១៨ ១ សួរ ឯមន្ទីរពេទ្យ ក៏ឃើញថាមិត្តចេញផុតមកហើយ ។ សូមមិត្តអភ័យទោសចំពោះការយឺតយ៉ាវដោយអាចតនានេះ ។

សូមប្រសិទ្ធពរសព្ជសាធុការជូនមិត្តបានជាសះស្បើយឆាប់ហ័ស !

▣ មិត្តលី គឹមអ៊ី តំណាងអនុវិទ្យាល័យទេពប្រណាម្ម

សូមថ្វាយអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះមិត្តគឹម ហ៊ុក ដែលបានពណ្ណនា អំពីបរិយាកាសជប់លៀងមុនបវេសនកាល ច្រាប់យើងយ៉ាងក្សោះក្សាយ ។

សូមថ្វាយអំណរគុណនឹងសេចក្តីសរសើរចំពោះមិត្ត គឹមអ៊ី ដែលបានបំពេញការ:នឹងណែនាំ ទុយចំពេញការ:យ៉ាងសកម្ម ក្នុងបំណងសាមគ្គីភាពនៃបុគ្គលិកនឹងក្នុងបំណងនៃការកសាងសិក្សាធិការយើង ។

▣ មិត្តសេង ប៊ុនបិន តំណាងអនុវិទ្យាល័យសាលាលេខ ៥

យើងបានពិនិត្យអត្ថបទរបស់មិត្ត «ព្រះរាជនយោបាយកែទំរង់សិក្សា» ហើយនឹងកំណាព្យ «ឯកភាពទីពីរ .....» ព្រមទាំងគំនូររបស់លោក មិន ហេងឃ្យាន រួចហើយ ។ អត្ថបទទាំងនេះមានសារ:សំខាន់ច្រើន ប៉ុន្តែគំនូរចាស់ត្រង់គួរជាទ្បាវ ។

▣ មិត្តទឹម ត្រាណ ជ-សាស្ត្រាចារ្ម-ខ្មែរឆ្នាំទី២

យើងបានទទួលដោយក្រៀមក្រំនូវដំណឹងមរណភាពនៃលោកឧត្តុកមិត្ត ដែលយើងសូមរំលឹកសេចក្តីខ្ពស់ជាភាតរភាព ។

5

▣ សូមមិត្ត ពន្យល់អត្ថប្រយោជន៍នៃសមាគមយើង ដល់មិត្តសាស្ត្រាចារ្យដទៃៗ ហើយអញ្ជើញលោកចូលជាសមាជិក ।

▣ សូមមិត្ត រង់ចាំអានក្នុងលេខក្រោយ នូវមេរៀនប្រវត្តិវិទ្យា ភូមិវិទ្យា រូបវិទ្យា ធីងគណិតវិទ្យា ជាភាសាខ្មែរ ।

▣ សូមមិត្ត អានទស្សនាវដ្តីនេះចប់ ហើយជួយយោបល់ផង ।

ប្រធានវិញ្ញាសា

១

នៃការប្រឡងប្រជែង ជ្រើសរើសនិស្សិត-សាស្ត្រាចារ្យ

(សម័យប្រឡង ១៨ កញ្ញា ១៩៦៤)

០

វិញ្ញាសា សរាកល្បងសំ រាប់បេក្ខជន ដែលត្រូវសិក្សា ឆ្នាំទី២ (២ម៉ោង)

I. —Traduire en cambodgien le texte suivant:

Le thème fondamental des trois éducations

(Emile de J.J. Rousseau)

Nous naissons faibles, nous avons besoin de force; nous naissons dépourvus de tout, nous avons besoin d'assistance; nous naissons stupides, nous avons de jugement. Tout ce que nous n'avons pas à notre naissance et dont nous avons bien étant grand, nous est donné par l'éducation.

Notre éducation nous vient de la nature ou des hommes ou des choses. Le développement interne de nos facultés et nos organes est l'éducation de la nature; l'usage qu'on nous apprend à faire de ce développement est l'éducation des hommes; et l'acquis de notre propre expérience sur les objets qui affectent est l'éducation des choses.

Chacun de nous est donc formé trois par sortes de maîtres. Le disciple dans lequel leurs diverses leçons se contrarient est mal élevé, et ne serait jamais d'accord avec lui-même; celui dans lequel elles tombent toutes sur les mêmes points, et tendent aux mêmes fins, va seul à son but et vit conséquemment. Celui-là est bien élevé.

II - — ចូរអ្នកអធិប្បាយអំពីផលប្រយោជន៍នៃការអប់រំក្នុងជីវភាពមនុស្ស ?

ប្រធានដ្ឋិបគ្គាសំរាប់គ្រប់វិជ្ជាជ្រើសរើស

រៀបរៀងមិនទូទៅ

តើការបេះដឹងខាងប្រវត្តិសាស្ត្រមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់មនុស្សឯទៀត ក្រៅពីអ្នកបង្ហាត់ទេស នឹង សាស្ត្រាចារ្យ ខាងវិជ្ជានេះ ?

វិជ្ជាជ្រើសរើស ភាសាខ្មែរ

១- វិញ្ញាសា **បរមាធិប្បាយខ្មែរ** (៣ ម៉ោង)

C. E. S. de littérature khmère

(24 - 9 - 64)

ប្រធាន: តើគេអាចសន្ទនថា «ប្រសិនបើ ពុំមានកូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ចិត្តសាស្ត្រ នីតិសាស្ត្រ នឹងទស្សនវិជ្ជាផងទេ» «អក្សរសាស្ត្រ» នឹងប្រែទៅជាសិល្ប មួយក្នុងពួកសិល្ប:នានា ដូច្នេះបានដែរឬទេ ?

បើគេសន្ទនថានៅក្នុង «អក្សរសាស្ត្រ» គ្មានកូមិសាស្ត្រ គ្មានប្រវត្តិសាស្ត្រ គ្មានចិត្តសាស្ត្រ គ្មាននីតិសាស្ត្រ នឹងគ្មានទស្សនវិជ្ជាចូលផងទេ អក្សរសាស្ត្រនឹងត្រូវទៅជាសិល្ប:មួយក្នុងចំណោមសិល្ប:នានា គឺត្រូវមានលក្ខណៈខ្លះ ១ ស្រេបទៅដូចសិល្ប ទាំងនោះដែរ ?

តាមសេចក្ដីសន្ទនខាងលើនេះ ចូរអ្នកប្រៀបធៀបរឿង មហាវេស្សន្ទរជាតក «បេស់លោកញ៉ុក ថែម» នឹងរឿង «ទុំ ១ ១» ? តើរឿងណាមួយមានសភាពជាអក្ខ-សាស្ត្រជាងគេ ? ព្រោះអ្វី ?

២- វិញ្ញាសា ភាសាបារាំង (៣ ម៉ោង)

Qu' est - ce qu'un homme d'action ? - Esquissez son portrait moral tel que vous le concevez d'après vos impressions personnelles et d'après vos souvenirs littéraires.

វិជ្ជាជ្រើសរើស ភាសាអង់គ្លេស

១ - វិញ្ញាសា អង់គ្លេស (៣ម៉ោង)

HOW TO MAKE TEA

«My time runs short, Dick said. I should like to see at least a part of what we call the underword: the warehouses, workshops, factories, power-houses, kitchens, bakeries, cold storage plants, stables and garages, some of which are right under the building and the rest are connected with it by a network of tiled subways. It's a sight well worth seeing.»

«From what I have seen already, I dare say that man has hardly ever done anything more wonderful than this. You remember the time when we went to school together and read history and were told about the seven wonders of the world... well, by Jove. What's this ? Is it the Grocery Department ?»

They were coming to the Grocery Hall, right in the centre of the Food Section. Joe, in spite of all he had said about groceries, could not help being interested in the way his uncle's trade was carried on, after what he had seen in connection with Furniture and Hosiery.

Dick smiled as he took the grocer's nephew to the demonstration counte r where the two friends were offered - free of charge - a cup of hot fragant tea and a booklet in which Joe could read :

HOW TO MAKE TEA :

1. Scald the tea-pot and drain it completely.
2. Put in one tea-spoonful of tea for each person and «one for the pot»
3. The moment it boils, pour the water on the tea.
4. Allow to stand for three minutes.

I/ Explain :

a/These idioms: «my time runs short», «It's a sight.... seeing»; «He could not help being...was carried on.» ;«free of charge»

b/These words: underworld, power-houses, storage, stables, net-work, counter, fragrant, to scald, to drain, to stand.

II/ Pick up the words in the lesson where« S» is sounded(Z) and the words where «S» is sounded (S).

III/Make four sentences with each of the following postpositions, taking care to use transitive and intransitive meanings: up, down, in, out.

IV/Describe a chinese grocery shop.

២- វិញ្ញាសា បរមាធិប្បាយចារាំង (៣ម៉ោង)

Parce que La Bruyère a prétendu que Corneille peignait les hommes «tels qu'ils devraient être», on en a conclut que son théâtre était invraisemblables.

Pourtant n'exprime t-il pas fidèlement les mœurs et les tendances de la Société de son temps ?

វិជ្ជាជ្រើសរើស : ភាសាបារាំង

១. វិញ្ញាសា បារាំង (៣ ម៉ោង)

Expliquez et discutez cette pensée de Michelet: «le Grand Siècle.... c'est le dix-huitième siècle que je veux dire ! »

២ វិញ្ញាសា អង់គ្លេស

THE JOINER AND CARPENTER

The boys went to see Mr. Pott's new house almost every day. And every day they could notice some progress. The walls rose higher and higher Then the carpenter began making the frame of the roof and laying the floors.

Mr.Wood, the carpenter, was also a joiner. No better or more skilful workman could be found in the whole neighbourhood.

A few days later he began making the doors and the window-frames.

You could often see Dick peeping into the house to see the large dining-room and the still larger drawing-room. The latter room had been turned into a real workshop, all littered with shavings and full of tools of every kind.

And Dick Pry explained to his friend Joe the uses of the plane (for smoothing boards), the chisel (for cutting holes and groove in the wood), the auger and the gimlet (for piercing holes).

Of course even Joe knew what a hammer or a saw is used for. Do you ?

But Dick was learning something new every day. He could have. spent his time in a worse and less useful way.

1/ Expliquer en anglais les mots :
Joiner, to peep, latter, shavings, tools, hammer.

2/ Donner le comparatif et le superlatif de :
good, near, rare, sick, bad, pure, late, large, kind, merry, notorious, steady, yellow, inquisitive, silly, gay.

3/ Traduire les adjectifs précédents et faire une phrase en anglais avec chacun d'eux au comparatif et au superlatif.

4/ Traduire les deux premiers paragraphes du texte en français, depuis le commencement jusqu'à..... the whole neighbourhood.

5/ Essay : Describe your own house(à écrire en anglais).

វិជ្ជាជ្រើសរើស: ប្រវត្តិវិទ្យា-ភូមិវិទ្យា

១.២ វិញ្ញាសា ប្រវត្តិវិទ្យា (៣០ម៉ោង)

Analysez les grands évènements historipues entre les deux guerres mondiales

១.២. វិញ្ញាសា ភូមិវិទ្យា (៣០ម៉ោង)

Comparez l'économie du Cambodge avec celle de l'Afrique du Nord et en particulier avec celle de l'Algérie.

វិជ្ជាជ្រើសរើស គណិតវិទ្យា

១ វិញ្ញាសា គណិតវិទ្យា (៣០ម៉ោង)

I.— Calculer la hauteur, l'aire totale et le volume d'un tétraèdre régulier d'arête a .

II.— Démontrer que l'hyperbole $\frac{x - m}{mx - 1}$ passe par 2 points fixes A et B . Lieu du centre de l'hyperbole ?

III.— 1/Calculer l'angle aigu dont la tangente égale le cosinus.

2/Un point M se déplace sur un arc de circonférence AB qui est le quart d'une circonférence. Le rayon est désigné par R, le centre par O l'angle AOM par 2a, la projection de M sur le diamètre OB perpendiculaire à OA par H.

On demande de déterminer a par la condition $AM - HM = R$.

3/ Quelle est la valeur de a quand la corde AM est tangente au cercle de diamètre OH ? Calculer OH dans cette hypothèse.

Quelle est la valeur de a quand la droite OB est tangente au cercle de diamètre AM?

4/ Etudier les variations de la fonction $Y = AM + HM$, en prenant $X = \sin a$ comme variable indépendante. Construire la courbe représentant ces variations.

វិជ្ជាជ្រើសរើស គណិតវិទ្យាធំនិងរូបវិទ្យា-គីមី

១.២. វិញ្ញាសា រូបវិទ្យា (៣ម៉ោង)

Epreuve : PHYSIQUE Durée : 3 heures

I.— Expliquer les phénomènes d'électrolyse dans une pile formée d'une cathode en zinc plongeant dans une solution de sulfate de zinc et d'une anode en cuivre plongeant dans une solution de sulfate de cuivre.

II.— Dessiner un faisceau de rayons lumineux issu d'un objet à travers une lame à faces parallèles, d'indice n et d'épaisseur e. Quel est le déplacement apparent ? Quel est le sens de ce déplacement par rapport à celui de la lumière ?

III— Deux lampes électriques portent les indications suivantes :

Pour A_1 : 110 volts —40 Watts;

Pour A_2 : 220 volts—100 Watts

1/ Quelles sont, en régime normal, les résistances de ces deux lampes et les intensités qui les traversent ?

2/ Quel est le prix de revient mensuel de huit heures d'éclairage par jour avec chacune des lampes sachant que le prix du kilowatt-heure est de 5 riels ?

3/ On dispose seulement d'une tension de 220 volts et, pour utiliser ces lampes, on songe d'abord à les mettre en série. Calculer quelle serait dans ce cas l'intensité traversant ces lampes, en supposant que leur résistance est invariable. Calculer les tensions aux bornes de chacune d'elles.

Les lampes auront-elles leur aspect normal? Quel est l'accident auquel on doit s'attendre si l'on fait effectivement l'expérience?

4/ On dispose de plusieurs lampes de chacun de ces deux types. Indiquer le shéma suivant lequel on devrait monter n_1 lampes de type A_1 et n_2 lampes de type A_2, les lampes de chaque groupe étant en parallèle et les groupes étant en série, pour que, l'ensemble étant alimenté par une tension de 220 volts, les lampes fonctionnent cependant dans les conditions normales. Quelles sont les valeurs minima de n_1 et de n_2 ?

វិជ្ជាជ្រើសរើស រូបវិទ្យា-គីមីធំ-វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ-គីមី

១. វិ.ញ្ញ សា វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ (៣ម៉ោង)

Faire le schéma détaillé et annoté de la partie interne du cœur et indiquer d'un flèche le sens de la circulation du sang.

Etude du tissu sanguin.

១.២- វិ.ញ្ញ សា គីមី (៣ម៉ោង)

I.— En appliquant les règles de Berthollet aux mélanges suivants en solution, indiquer s'il se produit ou non des réactions de double décomposition:

$CuSO_4 + NaOH$ $AgNO_3 + CuCl_2$ $AgNO_3 + Na_2SO_4$

$BaCl_2 + (NH_4)_2SO_4$ $NH_4Cl + NaOH$ $FeCl_3 + NaOH$

II.— Les oxydes de fer

III.— Lorsqu'on ajoute de la soude à une solution de sulfate d'aluminium $Al_2(SO_4)_3$,on observe d'abord un précipité, puis ce précipité se dissout. Expliquer et formuler les réactions qui ont eu lieu.

IV.— On traite une solution d'hydroxyde de zinc par une solution chlorhydrique normale. Ecrire la réaction. Il a fallu 10,50 cm^3 de liqueur chlorhydrique pour neutraliser 50 cm^3 de la première solution. L'hydroxyde de zinc réagit-il avec la soude? Ecrire la réaction s'il y a lieu.

Cl = 35,5; O = 16; Na = 23; Zn = 65 H = 1

Calculer le titre de la solution d'hydroxyde de Zn.

សូមមិត្តកែតំរូវដូចតទៅនេះ

("អត្ថបទ នឹងឯកសារ ,, ១ស្ស.ល. 14, ទំព័រ 61)

Afrique	29.	Dar - es - Salaam
	39.	Port au Prince
	42.	République Dominicaine St - Domingue
	44.	Lima
	45.	San José
Asie	59.	Arabie Saoudite El Riad
Europe	88.	Mïnsk

ប្រវត្តិវិទ្យា

១ដម្ងៃ១ជោះឆ្នោតរដ្ឋសភារបស់

គង់ សុ១

បន្ទាប់ទៀត ប្រមាណជានៅ១០អាទិត្យ៧ម្សិលនេះ ស.រ.អា នឹងត្រូវជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងអនុប្រធានាធិបតីជាលើកទី ៤៥ ក្រោយដែលប្រទេសចំនួន ១៣ ជាអាណានិគមអង់គ្លេសបានឯកភាពរួមគ្នាកន្លងមកនេះ ។

ថ្ងៃជ្រើសរើស កំណត់នៅថ្ងៃទី ៣ វិច្ឆិកា ១៩៦៤ ។

នៅ ស.រ.អា. គេជ្រើសរើសប្រធានាធិបតីក្នុងរយៈ ៤ ឆ្នាំម្តង ។ រាប់ចាប់ពីឆ្នាំនេះ គេអនុវត្តមកប្រមាណ ២០ សតវត្សហើយ ។ ឆ្នាំនេះ នៅថ្ងៃ ២ វិច្ឆិកា ប្រជាជនជាង ៧០លានគ្រួសារ ទាំងប្រុសទាំងស្ត្រីនឹងត្រូវបានអញ្ជើញទៅជ្រើសរើសប្រធានាធិបតី ។ អ្នកទាំងនេះត្រូវជ្រើសរើសបន្ថែម ក្រៅអំពីប្រធានាធិបតី អនុប្រធានាធិបតី ទូរ៉ាសមាជិក ៣៤ រូបសំរាប់សភាជាន់ខ្ពស់ហៅ Sénat ១ទៀត (គឺជាចំនួនសមាជិក ១ភាគ ៣ រើសរយៈ ៦ ឆ្នាំ ក្នុងចំណោមសមាជិកសរុប ១០០ នាក់ដែលត្រូវជ្រើសរើសសំរាប់រយៈ ៦ ឆ្នាំ) ទូរ៉ាសមាជិកចំនួន ៤៣៥ រូបសំរាប់សភាតំណាងរាស្ត្រ la chambre des Représentants (គឺចំនួនទាំងអស់) ដែលត្រូវជាប់សំរាប់រយៈពេល ២ ឆ្នាំ ទូរ៉ាចំនួនពាក់កណ្តាលចំនួនសរុបនៃអ្នកគ្រប់គ្រងរាជធានី Gouverneurs (គឺចំនួនអ្នកគ្រប់គ្រង ២៥ រូបនៃចំនួន ៥០ នាក់គ្រប់គ្រងរដ្ឋផ្សេងៗ ដែលជ្រើសសំរាប់រយៈពេល ២ ឆ្នាំ) ហើយនឹងទូរ៉ាចំនួនអ្នកតំណាងអ្នករដ្ឋការ ១០ក្រុម ។ល។ ប្រមាណពាក់ម្ភៃរូបដែលធ្វើការនៅក្នុងស្រុក (ដូចជានៅនាវដ្ឋនានា នៅខេត្ត, ស្រុក, ឃុំ) ។

គឺនៃថ្ងៃ ២ វិច្ឆិកាក្រោយនេះហើយ ដែលជាពេលវេលាមួយដែលជីវភាពនយោបាយនៃ ស.រ.អា. ត្រូវទទួលទម្ងន់ការមួយនឹងពណ៌សម្បុរមួយផ្សេងទៀត ។ គេប្រើនិយាយថា គឺប្រទេសទាំងមូលដែលធ្លាក់ក្នុងពាក់ស្ទង់ហោសនាវបស់ទីនានុប្បវត្តិ

ប្រធានាធិបតីនៅសហរដ្ឋអាមេរិក

សារពត៌មាន វ៉ូយ្យ៉ូរ៉ូ ស្យ៉ូន់ វ៉ូយ្យ៉ូ *បច្ចុប្បន្នកាពនៃកាពយន្ត* *សៀវភៅ* *ការផ្សាយគ្រប់*
ប្រភេទ *ការប្រជុំសាធារណ* *និង*ការប្រជុំ*ខាងនយោបាយនានា* ។ *គឺថា* *សម័យ*
កាលមួយដែលបង្កើតនូវកលៈបាយ *នូវរឿងរ៉ាវដ៏ណាយ*ឡ*ៅ*ទី*ងសិល្ប:ឬបញ្ញានយោ-*
បាយ ។

គឺប្រមាណជាជាងមួយឆ្នាំហើយ *ដែលអំណាចនៃការយោសនាបោះឆ្នោត*
របស់អាមេរិកាំងត្រូវប្រកាសផ្សាយដោយពពួកអ្នកបម្ភ:ទេស *ព្រមទាំងអ្នកវិជ្ជាជីវ:ដែល*
ចិតនៅក្នុងផ្នែកសិល្ប:ហត្ថកម្ម *ទី*ងហ*ាញ*ដ*ាច*ម្ចុ*ទ* ។

តើការបោះឆ្នោតតាំងប្រធានាធិបតីប្រព្រឹត្តទៅបែបណា ? *តើការរៀបចំបោះ*
*ឆ្នោតនេះប្រព្រឹត្តទៅ*យ*ាងណា* ?

វិធីបោះឆ្នោតរបស់អាមេរិក

ផ្ទុយអំពីប្រទេសអឺ*រ*ុ*ប*ខាងលិចទី*ងប្រទេសក្នុ*ងសហ*ពន្ធ*ភ*ាព*ង*ាគ្ល*ស* (Dominions britanniques)*ដែលបានយកការបឿ*ត*ឆ្នោ*ត*តាមបែ*ប*ភ*ាគ*ាគ្ល*ស*នោ*ះ* *ស.រ.អ.* បានបង្កើ*ត*
*វិ*ធ*ីបោ*ះ*ឆ្នោ*ត*តាមវ*ិ*ធ*ីប្រ*ធ*ានាធ*ិ*ប*ត*ីគ*ឺ*ថ*ា* *ផ្ទ*ាកិ*ច*ាលបិ*ត*ទ*ៅ*ក*ុ*ង*ផ*ក*ណ*ា*ច*់*ដ*ៃ*ប*ស*់*ប*្រ*ធ*ានា-*
ធិ*ប*ត*ីដ*ែ*ល*ជ្រ*ើ*ស*រ*ើ*ស*ដ*ោ*យ*ក*ារ*ប*ោ*ះ*ឆ្នោ*ត*ស*ា*ក*ល* *ឯ*រ*ដ*្ឋ*ម*ន*ត*្ត*ី*ដ*ែ*ល*ព*ួ*ក*អ*ាមេ*រ*ិ*ក*ាំ*ង*ហ*ៅ*
ថា ,,*រ*ដ*្ឋ*ល*េ*ខ*ាធ*ិ*ការSecrétaire,, *គ*ឺ*ជ*ា*អ*្ន*ក*ជ*ំ*ន*ួ*យ*ក*ិ*ច*្ច*ក*ា*រ*ដ*្ឋ*ប*ស*់*ប*្រ*ធ*ានាធ*ិ*ប*ត*ី* *អ*ាច*ផ*ា*ស*់*ប*្ដ*ូ*រ*
បា*ន*ត*ា*ម*ច*ិ*ត*្ត*ប*្រ*ធ*ានាធ*ិ*ប*ត*ី* *ប*ុ*ន*្ត*ែ*ម*ិ*ន*ទ*ទ*ួ*ល*ខ*ុ*ស*ត*្រ*ូ*វ*ន*ៅ*ច*ំ*ព*ោ*ះ*ម*ុ*ខ*រ*ដ*្ឋ*ស*ភ*ា(le Congrès)*ទ*ៅ*
*តំ*ណ*ាង*ប*ស*់*ប*្រ*ធ*ានាធ*ិ*ប*ត*ីម*ា*ន*ប*្រ*យ*ោ*ជ*ន*៍*ស*ំ*ខ*ា*ន*់*ណ*ា*ស*់ ។ *ដ*ូ*ច*ន*េ*ះ*ហ*ើ*យ*
បា*ន*ផ*ា*ត*ណ*ា*ប*:*ក*្ម*ត*ាំ*ង*ព*ីរ*(*ប*ក*្ម*ស*ា*ធ*ារ*ណ*ារ*ដ*្ឋ* *និ*ង*ប*្រ*ធ*ានាធ*ិ*ប*ត*ីត*យ*ា*)*ក*ោ*ះ*ប*្រ*ជ*ុ*ំ*ស*ម*ាជ*ិ*ក*ត*ាំ*ង*
*អ*ស*់*ប*ស*់*ខ*្ញ*ុ*ន*ត*ាំ*ង*ព*ីរ*យ*:*ព*េ*ល*ម*ួ*យ* *យ*ា*ង*យ*ូ*រ*ម*ុ*ន*ប*ោ*ះ*ឆ្នោ*ត* *ដ*ើ*ម*្ប*ី*រ*ៀ*ប*ចំ*ក*ា*រ*ប*ោ*ះ*ឆ្នោ*ត*
ដើ*ម*្ប*ី*ស*ៀ*ប*ស*ួ*ង*ម*ត*ិ*ស*ា*ធ*ារ*ណ*ជ*ន*អ*ាមេ*រ*ិ*ក* *ជ្រ*ើ*ស*រ*ើ*ស*ក*ម*ា*ន*ជ*ន*ណ*ា*ដ*ែ*ល*ค*ា*ព*ារ

ប្រយោជន៍ ពណ៌សំបុរបស់បក្សព្រមាំងប្រឹងប្រែងប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងខ្លាំងក្លា ដើម្បីយក "សេតវិមាន" ។ បក្សនិមួយៗរកគ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីប្រមូលកម្លាំងការយោសនាបោះឆ្នោតៗតាមធម្មតា ក្នុងការប្រមូលយកចាញ់ឈ្នះបែបនេះ មានតែអ្នកមានៗព្រមាំងវណ្ណៈខ្ពង់ខ្ពស់ផ្តាច់មុខប៉ុណ្ណោះទេដែលជាអ្នកចូលរួមក្នុងការប្រយុទ្ធនេះ ។

រៀបរាប់ពីការបោះឆ្នោតដែលពិសេសនៅ ស.រ.អា. មានចំណាំស្មុគស្មាញបន្តិច ។ ដោយហេតុថាប្រធានាធិបតី ព្រមាំងអនុប្រធានាធិបតីត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោតសកលនោះ ការជ្រើសរើសអ្នកទាំងពីរប្រភេទនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។ ការបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីប្រព្រឹត្តទៅជាច្រើនរយៈ ។ ដំបូងឡើងគេរើសបេក្ខជន ។ គេចង្អុលប្រតិកូនៃបក្សនិមួយៗនៅក្នុងរដ្ឋ ។ ការចង្អុលឈ្មោះនេះអាចធ្វើតាមការជ្រើសរើសនៅក្នុងគណៈកម្មាធិការប្រចាំតំបន់របស់បក្សក៏បាន ឬផ្ទុយមកវិញតាម "ការបោះឆ្នោតបឋម" (les élections primaires) រកបេក្ខជនប្រធានាធិបតីក៏បាន។ ប្រតិកូទាំងឡាយដែលរើសសំរាំងបានក្នុងបក្សនិមួយៗនេះប្រជុំគ្នាជាបន្ទាប់មកតាម " អនុសញ្ញាជាតិ " (la convention notionale) របស់បក្ស ។ នេះគឺជាសន្និបាតនៃប្រតិកូ ដែលជ្រើសរើសបេក្ខជនជាផ្លូវការនៃបក្សនិមួយៗ សំរាប់ឋានៈប្រធានាធិបតីនិងឋានៈអនុប្រធានាធិបតី ។ ជាចុងបង្អស់ គឺការចាប់យោសនាបោះឆ្នោតពេញលេញនៃបេក្ខជនប្រធានាធិបតីរបស់បក្សទាំងពីរ (គឺបក្សប្រជាធិបតេយ្យនិងបក្សសាធារណរដ្ឋ) ។

"ការបោះឆ្នោតបឋម" រើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតី

ការបោះឆ្នោតបឋមរើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតី គឺជាការដែលសមាជិកបក្សនិមួយៗមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអាចបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់រើសបេក្ខជន ។ ចំណែកឯអ្នកបោះឆ្នោតដែលគ្មានបក្ស (ម្នាក់ក្នុងចំណោម៥រូប) មិនត្រូវចូលរួមក្នុងការរើសនេះឡើយ។ ប៉ុន្តែរដ្ឋទាំងអស់មិនមែនថាត្រូវតែអនុម័តតាមរបៀបជ្រើសរើសនេះទេ។ មានតែចំនួនរដ្ឋមួយភាគបីប៉ុណ្ណោះទេក្នុងរដ្ឋទាំង៥០ ដែលបានប្រើវិធីរើសបេក្ខជនបឋម,,

នេះ ។ ចំណែករដ្ឋធានីតូចៗ ប្រគល់ឆ្នោតរបស់ គណៈកម្មាធិការប្រចាំតំបន់)លើស ប្រតិភូរបស់បក្សរៀងៗ ២នាក់ ។

បេក្ខជន ប្រធានាធិបតីត្រូវបានតែក្នុងវិធីបោះឆ្នោតបឋម តាមក្នុងគោលបំណង ឆ្លុយប្រតិភូនៃរដ្ឋនីមួយៗជួយទ្រទ្រង់ ២នាក់ ឬក្នុងគោលបំណងឲ្យគេផ្តុំឆ្នោតមកលើឈ្មោះ ២នាក់ ការបោះឆ្នោតតាមរដ្ឋ ។ ធ្វើបែបនេះគឺដើម្បីបន្ថែមលទ្ធភាពជាតជ័យរបស់ ២នាក់ នៅពេលជ្រើសរើសសំរេចនៃបក្សតាមរយៈអនុសញ្ញាជាតិ ។

គឺដូចនេះហើយបានជាបេក្ខជនចំបងៗនៅក្នុងបក្សប្រកួតប្រជែងប្រយុទ្ធគ្នា ក្នុងការបោះឆ្នោតបឋមដើម្បីបេក្ខជនប្រធានាធិបតី ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីខ្លះ បេក្ខជនប្រ ធានាធិបតីដែលឈ្នះឆ្នោតក្នុងមួយដំណាក់នៃការជ្រើសរើសបឋមហើយ ដូនកាលប្រ ជាពុំដាច់ឆ្នោតអំពីបក្ស ៣ទាំង មកពីប្រតិភូនៃរដ្ឋធានីតូចៗពុំបានបោះឆ្នោតឲ្យអ្នកនោះ នៅក្នុងអនុសញ្ញាជាតិនៃបក្ស ។

ការបោះឆ្នោតបឋមរើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតីនេះបានប្រើជាលើកដំបូងនៅ ក្នុងឆ្នាំ ១៩០៥ ក្នុងរដ្ឋ «រើសកុងស៊ីន Wisconsin » ដែលមានបំណងនឹងពង្រីកវិធីជ្រើស តាំងបេក្ខជនក្នុងការបោះឆ្នោតទូទៅ ។ គាលពីដើមគណៈបក្សបំពេញមុខងារជាផ្លូវការ នឹងជាសាធារណៈក្នុងការចាត់តាំងប្រធានាធិបតីដែលពួកអាមេរិកាំងហៅថា « ការតែង តាំង les nominations » ។ បេក្ខភាពពុំមែនធ្លាក់ឡើងដោយសេរីទេ ។ មានតែ គណៈបក្សជាផ្លូវការទេទើបអាចជាក់បេក្ខជនឈ្នះបាន ហើយគណៈបក្សនេះទៀត ត្រូវអនុវត្តបេក្ខភាពទៅតាមច្បាប់ប្រកួតប្រជែងផង ។

គណៈកម្មាធិការនៃបក្ស ជាអ្នកទទួលមុខងារចាត់តាំងបេក្ខជនសំខាន់ តំ ណែងប្រធានាធិបតី ដែលគេហៅថា«ក្លូ្ឍ caucus,, តាមវិធីបុរាណនេះត្រូវបានផ្លាស់ តាមបែបថ្មីហៅថា «អនុសញ្ញា Convention,,វិញ ។ អនុសញ្ញាគឺជាសន្និបាតនៃប្រតិភូ របស់សង្កាត់ក្នុងក្រុង ឬ របស់តំបន់នៃស្រុក ។ ប៉ុន្តែដោយបក្សមានសិទ្ធិពេញខាងចំពោះ

ការជ្រើសរើសប្រតិភូនេះ វិធីតាមអនុសញ្ញាក៏ហាក់ដូចជាពុំបាននាំមកនូវការពេញចិត្តឡើយ ។ ជាលំដាប់មកទៀត វិធីក្រោយនេះត្រូវផ្ទាស់ជា "ការបោះឆ្នោតបឋម" ឬហៅថា "បឋមប្រធានាធិបតី" ពោលគឺ ។ ឯវិធីនេះទៀតក៏ពុំបានទទួលអនុវត្តប្រើនៅក្នុងរដ្ឋចំនួនតិចតួចដែរ ។

ការបោះឆ្នោតបឋមសំដៅបង្ហាញពីប្រធានាធិបតីប្រកួតតាមថ្នាក់រដ្ឋក្រោមកិច្ចពិនិត្យរបស់រដ្ឋការនៃរដ្ឋនីមួយៗនោះ ។ ដូច្នេះហើយការបោះនេះពុំគ-ណនាតាមច្បាប់របស់សហព័ន្ធរដ្ឋឡើយ តែស្រេចនៅលើការបែងចែកនៃរដ្ឋនីមួយៗ ។ មានតែអនុសញ្ញាជាតិនៃបក្សប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចតាំងបេក្ខជនរបស់ខ្លួននៅតំណែងប្រធានាធិបតី ថ្នាក់សហព័ន្ធនៃរដ្ឋបាន ។

អនុសញ្ញាជាតិនៃបក្ស

អនុសញ្ញាជាតិគឺជាសន្និបាតប្រជុំអស់ពីតំណាងប្រតិភូពីគ្រប់ដ្ឋបស់បក្សនីមួយ ។ ផ្ទុយអំពីការបោះឆ្នោតផ្ទាល់ព្រាត់រើសប្រធានាធិបតីដែលធ្វើសំពង់សហព័ន្ធនៃរដ្ឋទាំងមូល អនុសញ្ញាជាតិធ្វើឡើងស្រេចតែច្បាប់ចំណាប់នៃបក្សនីមួយៗប៉ុណ្ណោះ ។ ការប្រជុំនេះធ្វើឡើងសំពង់បញ្ជូញសាមូហនីតិនៃបក្ស ។

ការរៀបចំអនុសញ្ញាគឺជាការងារនៃគណៈកម្មាធិការជាតិរបស់បក្សដែលមានការប្រជុំប្រហែលនឹងស្ត្រីជាតំណាងរដ្ឋនីមួយៗក្នុងចំណោមរដ្ឋទាំង ៥០ នៃ ស.រ.អ. ។ គឺគណៈកម្មាធិការនេះហើយដែលសំរេចនូវទីកន្លែង នូវកាលបរិច្ឆេទនៃអនុសញ្ញា ហើយដែលសំរេចនូវចំនួនប្រតិភូដែលនឹងតំណាងរដ្ឋនីមួយៗ ដោយយោងទៅលើចំនួនប្រជា-ជនព្រមទាំងផលប្រយោជន៍នយោបាយនៃរដ្ឋ ។

ប្រតិភូកាន់យោបល់ដែលមកប្រជុំក្នុងអនុសញ្ញានយោបាយជាតិ នាំគ្នាបោះឆ្នោតសំរេចជាចុងក្រោយបំផុត ដើម្បីជ្រើសតាំងមនុស្សដែលគេជឿជាក់ថានឹងអាចមានជោគជ័យក្នុងប្រធានាធិបតីមែន ។

– បំពោះបក្សសាធារណរដ្ឋ **ការតែងតាំងប្រធានាធិបតីកូនការបោះឆ្នោតនេះ** បានធ្វើរួចហើយក្រោយការប្រជុំលើកទី២៨នៃអនុសញ្ញាជាតិរបស់បក្ស ដែលបើកធ្វើនៅថ្ងៃទី១៣ខែកក្កដានាទីក្រុង « សង់ហ្ស្ហង់ស៊ីស្ហ ,, ។ លទ្ធផលសំរេចបាន១ម្នាក់ដែលក្លាយឈ្មោះថា ប្រ្ហាលកាវ៉ាទែរ Barry Goldwater ។

– បំណែកឯបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ការជ្រើសរើសបានធ្វើនៅថ្ងៃ ២៤ សីហា នៅ«ទីក្រុងអ៊ីធ ស៊ីទី Atlantic City» (រដ្ឋញូ ហ្ស៊ីរ៉ាស៊ី New Jersey) ។ នេះគឺជាអនុសញ្ញាជាតិទី ៣៤ របស់បក្ស ហើយឯលទ្ធផលបានដល់ឈ្មោះ ជន ស្ពុន Johnson (ឈ្មោះនេះជាប្រធានាធិបតីសព្វថ្ងៃ) ។

អនុសញ្ញានីមួយៗ ក៏ត្រូវជ្រើសរើសបេក្ខជនសំរាប់អនុប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងទុយសញ្ញនុម័តលើកម្មវិធីនៃបក្សថែមទៀត (ដូចជាសេចក្ដីថ្លែងការនូវគោលការណ៍ ព្រមទាំងគោលសកម្មភាពនយោបាយដែលនឹងយកទៅអនុវត្តនៅពេលយោសនាបោះឆ្នោត) ។ បន្ទាប់ពីនេះគឺការបើកយោសនាបោះឆ្នោតដែលបង្កើត «ក្ដៀងផ្ទ្រាប់ប្រចាក់ចាងគ្នាដូចសត្វនរក,, រហូតទៅដល់ថ្ងៃទី ៣ វិច្ឆិកា ។

ការយោសនាបោះឆ្នោត

បេក្ខជនប្រធានាធិបតី ក្រោយដែលបានទទួលសច្ចានុមត្តិដោយអនុសញ្ញាជាតិអំពីបក្សរៀងៗខ្លួនរួចហើយ ក៏បានទៅជាអ្នកដឹកនាំថ្នាក់ខ្ពស់នៃបក្សក្នុងកម្មវិធីនៃការយោសនាបោះឆ្នាត ។

ពេលនេះជាពេលដែលបេក្ខជនម្នាក់ៗនៃបក្សទាំងពីរប្រមូលអស់សមត្ថភាពកម្លាំងពលំរបស់ខ្លួនដើម្បីប្រើនូវមធ្យោបាយធំៗក្នុងការយោសនា ការផ្សាយតាមវិទ្យុ តាមកាសែត ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យខាងខ្លួនបានជាគជ័យក្នុងការប្រជែងប្រណាំងយក«សេតវិមាន,, ។ ចំពោះវិធីបែបនេះ គេប្រមាណឃើញថាទំហំនៃការយោសនាបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីអាមេរិកាំងគឺចំណាយប្រាក់អស់ប៉ុន្មានទៅ ។ ដើម្បីទទួលមានលុយដុះបែបនេះកើត ទាល់តែមនុស្សនោះជាអ្នកមានអំណាច មានធនធានធំសំបើម ទាំងអ្នកមានផ្ចាប់ម្ចុះក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ឬហិរញ្ញវត្ថុ ។

ប្រវត្តិវិទ្យា

កាលបរិច្ឆេទសំខាន់ៗនៃបវត្តិសាស្ត្រឥណ្ឌូណេស៊ី ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៤៥ មក

- ១៧ សីហា ១៩៤៥ ការប្រកាសឯកភាពស្វ
- ២៥ មីនា ១៩៤៧ តំបូលព្រមព្រៀងនៅឡាំងគ្រាស្ហូ ដើម្បីបង្កើត(សហរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី)
- កក្កដា ១៩៤៧ ប្រតិបត្តិការដំបូងនៃក្រុមនគរបាលជាតិហូឡង់
- ១៧ មករា ១៩៤៨ តំបូលព្រមព្រៀងនៅរ៉ូវីល
- កញ្ញា ១៩៤៨ ការបះបោរនៃពួកកុម្មុយនីស្ត នៅម៉ាឌីយូន
- ធ្នូ ១៩៤៨ ប្រតិបត្តិការ ទី ២ នៃក្រុមនគរបាល
- សីហា—វិច្ឆិកា ១៩៤៨ សន្និសីទតុមូលនៅឡា ហេ
- ២៩ ធ្នូ ១៩៤៨ ការផ្ទេរ អធិបតេយ្យភាពពីប្រទេស ហូឡង់ទៅសហរដ្ឋឥណ្ឌូ-ណេស៊ី
- សីហា ១៩៥០ សហរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ីឯកភាពក្លាយទៅជាសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី
- ១៨–២៤ មេសា ១៩៥៥ សន្និសីទនៅ ប៉ាន ឌុង
- ២១ កុម្ភៈ ១៩៥៧ លោកស៊ីការណូ សូត្រសន្ធនៈ-កថាដើម្បីផ្សាយគំនិតបស់លោក ការចាប់ផ្តើមបះបោរនៅកោះស៊ីយម៉ាត្រា នឹងសៃ ១ ១ ១
- ៥ កក្កដា ១៩៥៩ ការរំលាយសភាបញ្ញត្តិច្បាប់ ហើយនឹងការត្រឡប់មកប្រើ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ អាស្រ័យ ១ ១ ១
- ១៧ សីហា ១៩៥៩ លោកស៊ីការណូ សូត្រសន្ធនៈ-កថាដើម្បីផ្សាយនិរទេនបណ្ណានៃយោធាយ (ម៉ានីប៊ីស) នៃប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី ១ ១ ១
- មីនា ១៩៦០ សភាថ្មី "ហ្គោតុងក្រ្ចាស្ហ"
- ទី ១ ឧសភា ១៩៦៣ ស៊ីយ៉ង់ចាប់ត្រឡប់មកបិតនៅក្រោមការគ្រគ្រាបបស់ជាតិឥណ្ឌូណេស៊ី ១ ១ ១
- មករា ១៩៦៣ ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី យកអាកប្បកិរិយាប្រឆាំងនឹងការបង្កើតសហភាពម៉ាឡេស៊ីយ៉ា ហើយនឹងផ្តើមនយោបាយប្រឆាំងនឹងសហភាពនេះ ១ ១ ១

មូលតាងនៃការបង្កើតពាក្យថ្មី

PRINCIPES DE CREATION DES MOTS NOUVEAUX

ដោយលោក ក្រេង រ៉ាន់សាក់

សៀវភៅចែបសិក្សាកថា (livre d'étude) នឹងទស្សាហកថា (essai) នេះ ជាសៀវ-ភៅដែលទើបនឹងចេញជាលើកដំបូងនៅប្រទេសយើងក្នុងវិស័យអក្សរសាស្ត្រជាតិ បន្ទាប់ពីសៀវភៅ «សាកល្បងពិនិត្យភាសាខ្មែរដោយការហេតុផល» (La Langue cambod - gienne-Un essai d'étude raisonnée) របស់លោក អ៊ីរ៉ូកើស មក (គ.ស.១៩៤៧)។

សៀវភៅនេះបិតនៅក្នុងប្រភេទសៀវភៅទស្សនវិជ្ជា ព្រោះថា ការសិក្សាពន្យល់ដោយមតិ នឹង ទស្សនៈតែងតែធ្វើឲ្យអត្ថបទសិក្សាកថា នឹង ទស្សាហកថា ប្រកបទៅដោយលក្ខណៈនៃទស្សនវិជ្ជា ជាដរាប ។

ក្នុងសៀវភៅនេះ អ្នកនិពន្ធបានខិតខំស្រាវជ្រាវពិនិត្យពិចារណាពីភាសាតាមវិទ្យា-វិធីនូវ«ការបង្កើតពាក្យថ្មី» ដើម្បីធ្វើឲ្យពាក្យថ្មីទាំងឡាយបិតនៅក្នុងឯកភាព ងាយអាន ងាយចាំ ងាយប្រើ ហើយមានតម្លៃទូទៅចំពោះជនជាតិទាំងមូលផង ។

យើងយល់ថា ស្នាដៃនេះនឹងផ្តល់នូវវិភាគទានមួយយ៉ាងធំដល់ភាសានឹងវប្បធម៌ខ្មែរយើង ហើយយើងជឿថា ស្នាដៃនេះមុខតែនឹងបានទទួលបដិសណ្ឋារកិច្ចដ៏ក្តៅក្តៅពីបណ្តាខមរជនអ្នកស្នេហាអក្សរសាស្ត្រ-ភាសាជាតិយើង ដែលតែងតែស្រេកឃ្លានទូវិជ្ជាពន្យល់អំពីអក្សរសាស្ត្រយើងជាមិនខាន ។

សៀវភៅប្រកបទៅដោយសារៈសំខាន់នេះ ឃ្លានមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រនឹងមនុស្សវិជ្ជានៃពដសាកលវិទ្យាល័យយើង យល់ព្រមទទួលហើយ ។

ដំណឹងមិត្តយើង

នៅក្នុងបណ្តាសិស្សនាលនេះ មិត្តយើងបានទទួលការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ។ តាមដំណឹងខ្លះៗដែលយើងបានទទួលមានដូចតទៅនេះ (សូមមិត្តអភ័យទោសដោយយើងមិនអាចចុះឈ្មោះពាក់ព័ន្ធអស់គ្នាបាន) :

មិត្ត	កុយ ជួន	ពីវិទ្យា ព្រះសីហនុ ទៅអនុវិ មង្គលបូរី, ចាត់ដចង
–	ឃាង ជួន	– – – សម្តេចឧបយុវរាជ, សៀមរាប
–	អ៊ីង គឹមសេង	– – – ព្រះរាជបួ.ឯករាជ្យ, ស្ទឹងត្រែង
–	តាន់ ទ្រី	– – – ស្ទឹងសាត់ណា, កំពង់ធំ
–	(កញ្ញា) សាន សំអាត	– – – កំពង់ឆ្នាំង, បឋមសិក្សា
–	(អ្នកស្រី) អៀង សារ៉ា	នាយកវិទ្យាខ្មែ-អង់គ្លេស ទៅ បង្រៀនវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ
–	ព្រុំ សង្ហ៊ីន	សិក្សាកិរិយា – – សាលាជាតិទាងសិល្ប:ទីងមុខរបរ
–	កែប ផាន	– វិទ្យា ឥន្ទ្រទេវី ជានាយការ. មន្ទីរអប់រំជាតិ
–	សុន សោម	– – ទៅពញ្ញាយ៉ត ទៅ បង្រៀន វិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ
–	ង្វ៉ែ រ៉ា	ចាងហ្វាងអនុវិ តាំងគោក ជានាយកវិទ្យា ឥន្ទ្រទេវី
–	ឈ គឹមហ្ងាង	នាយកវិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ ជានាយកវិទ្យា សង្ហមកម្ពុជនិយម
–	ជាឃ្លីនហ្ងាង	ពី – – ទៅជាសិក្សាកិរិយា –
–	អ៊ីន រ៉ូម	សិក្សាកិរិយាវិទ្យា ស.រ.និយម ជានាយកវិទ្យាទៅពញ្ញាយ៉ត
–	មាស ឌីម	នាយកវិទ្យា ព្រះសីហនុ ជានាយកវិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ
–	ភៅ លន់	សាស្ត្រា.វិទ្យា.ជ.ត ជានាយកសិក្សានៃវិទ្យាស្ថានជាតិគរុកោស
–	ហ្ស ប៊ុនបៃ	ពីអនុវិទ្យា.ចម្ការ.កំពង់ចាម មកវិទ្យាល័យ ទៅពញ្ញាយ៉ត

មិត្ត(ស្រី)ហ្ស ប៊ុនបៃ	ពីវិទ្យាល័យ ព្រះសីហនុ	មកវិទ្យា ភ្លៅពញ្ញាយ៉ត
— ប៊ុល សារ៉ែត	— —	ជាចាងហ្វាងអនុវិ បច្ចេកទេសតំពង់ចាម
— ឆ្ល រិន	ចាងហ្វាង អនុវិ បច្ចេកទេស	ភ្លៅបង្រៀនអនុវិទ្យាល័យ ដីហ
— ឡុក ប៊ុនហ្ស	ពី — -	មក — សាលាជាតិ.មុ.បរ
— ហាប់ ញ្ជឿង	- វិទ្យាល័យ ព្រះមុនីវង្ស	— — — —
— ដ៏ត គុណ	— ម.អ.ត. តំពង់ឆ្នូត	— — — —
— សាំង ស្រ្ដេង	ចាងហ្វាងអនុវិ សន្ដិភាព	— — — —
— ពេជ្រ គឹមឆេង	— — ស្ពន់	— — — —
— ខៀវ សារ៉ង	— —	ស្ទ្ងសាត់ណ ជាចាហ្វាង អនុវិទ្យាល័យ ស្ពន់
— អ៊ុល បន្ដ	ពីមន្ទីរចាត់ការសិល្ប:	ជានាការ
— គឹម សុនទ្រ៉ាញ	— វិទ្យា ព្រះមុនីវង្ស	មកបង្រៀន វិទ្យា ស៊ីស៊ីវ៉ូ
— ស្ងរ រិន	— —	ព្រះសុរ៉ាយ៉ាវ៉ន្ទ ទី២ - — —
— ជ៉ារ ដ៏ន បាណ	—	សាលាជាតិ.មុ.បរ — — —
— ម៉ាក ភ្ជឿន	— —	— — —
— ដ៏ ម៉	— —	— — —
— ឃន ហ៊ីម	—	មន្ទីរអប់រំជាតិ — — ខ្មែ-អង់គ្លេ
— គង់ អ៊ុន	— —	ជាសិក្សាការ —
— ស ហ៊ៃសែម	- —	— — — — ស.រ.និយម
— ដ៏ម ស៊ុនលី	—	អនុវិ ព្រះសោភា ភ្លៅបង្រៀនអនុវិល័យ ត្រាំកត់ , តាកែ
— ម៉ៅ សុវ៉ណ្ណ		និស្សិត ចរិញ្ញាបត្រសិក្សាខាងវិទ្យា គណិតវិទ្យា ភ្លៅបង្រៀន
		វិទ្យាល័យ ព្រះសីហនុ

មិត្ត បន្ធ អ៊ុល ពីអនុវិ ព្រះគន្ធបុប្ផា មក បង្រៀនវិជ្ជា.ជគ.គរុកោសល្យ

— ម៉េង ស៊ុនហុង — ព្រះកៅឌិន មក — វិទ្យា គ.ខ្មៅ, កណ្ដាល

—(អ្នកស្រី) អ៊ិន រ៉ុន — អាចឃុត ទៅ — ព្រះមុនីវង្ស

— ជា បេង — ចំបក់ ជា ចាងហ្វាង អនុវិ ស្អាង, កណ្ដាល

— យស់ ឆិល ចាងហ្វាងអនុវិ ព្រៃដើមថ្នឹង — — ស្វាយជ្រុំ, ស្វាយរៀង

— ម៉ៅ យ៉ាត ពីវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស — — រមាសហែក, —

— វ៉ា ផុន — អនុវិ ព្រះរ.បូ.ឯកពង្ស — — ព្រះរ.បូ.ឯកពង្ស, ស្ទឹងត្រែង

— ព្រុំ ព្រិល និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ ទៅ — — ទឹកឃ្លាំង, កណ្ដាល

— អេង គឹមឈិន — — — — រស្មីសោភ័ណ, កំពង់ធំ

— គីម ស៊ុយ៉ុង ពីវិទ្យា ព្រះយុគន្ធរ — — — តាំងគោក, កំពង់ធំ

— យស់ វ៉ន នាយកវិទ្យាព្រះឧទេយ្យ — — — អាចឃុត, បាត់ដំបង

— មិញ សាម៉ែល ចាងហ្វាងអនុវិអាចឃុត — — — សន្តិភាព, កំពង់ស្ពឺ

— សួក ប៊ិន នាយកវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្សទី ២ — នាយកវិទ្យា ព្រះសីហនុ

— វ៉ាន់ បាន ពី — — — នាយកវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស

— ម៉ែន សោមជា — ព្រះសីហនុ — — ចាងហ្វាង អនុវិ ពាមជីកង កំពង់ចាម

— ទៀវ សារ៉ន ចាងហ្វាងអនុវិ ព្រះសោភ័ណ — — ស្គន់ —

— ប៉ូប សេង ពីវិទ្យា ព្រះអង្គឌួង — — ព្រៃដើមថ្នឹង, ព្រៃវែង

— តោ ឈន់ — — — ពាមរ —

— ម៉ក់ ប៊ុប សិក្សាធិការវិទ្យា ព្រះសុរិយោវ.ទី២ — — ពួក, សៀមរាប

— ឈឹម សំណាង — — ព្រះឧទេយ្យ — — នាយវិទ្យា ព្រះឧទេយ្យ

— ស៊ុន សុមុទ្រ ពីអនុវិ គិរីវង្ស — ចាងហ្វា ងអនុវិ គិរីវង្ស, តាកែវ

មិត្ត ហាប់ ស៊ុប	ពីអនុវិ ឆ្លូង	ទៅជាចាងហ្វាងអនុវិឆ្លូង,ក្រចេះ
— ឡា គីមសេង	ពីវិទ្យាព្រះមុនីវង្ស	មកបង្រៀនវិជ្ជា.ជ.គរុកោសល្យ
-- ស៊ុន អ៊ួន	— អនុវិ តានី	ទៅជាចាងហ្វាង អនុវិគងពិសី,កំពង់ស្ពឺ
— ជ័យ ភឿន	—វិទ្យា ព្រះរាជសម្ភារ	— សិក្សាគិរក្ស
— សឿក្ល	— — ព្រះទទេយ្យ	— —
— ម៉ម ឈឹមហ៊ុយ	ចាងហ្វាងអនុវិ គិរីវង្ស	- ចាងហ្វាងអនុវិ ដំពូវ័ខ,កណ្ដាល
— ដួ តង់ងួន	— ព្រះរ.បូ.ឯករាជ្យជាតិ —	— ព្រែកអញ្ចាញ,កណ្ដាល
— គង់ សុគន្ធ	ពីអនុវិ កោះធំ	មកបង្រៀនអនុវិ ដំពូវ័ន

★

មិត្ត ខឹម គ្រាន និស្សិត-សាស្ត្រាចារ្យផ្នែកខ្មែរឆ្នាំទី ២ ទើបនឹងបានបាត់បង់បិតារបស់ខ្លួន (លោកអ៊ុំ ខឹម ម៉) កាលពីថ្ងៃ ១៣តុលា ១៩៦៤ ដោយរោគាពាធ ។ មិត្តរួមថ្នាក់អង្គាសប្រាក់គ្នាបាន ៥៩០ រៀល ជូនមិត្តខឹម គ្រាណ ដើម្បីជាសញ្ញានៃសាមគ្គីភាពផង និងដើម្បីសម្រាលទុក្ខរបស់មិត្តផង ។

★

ក្នុងវិស្សមកាលនេះ ក្នុងឱកាសដែលមិត្តអ៊ី សឿន បានទទួលទានដំណេកពេទ្យ សមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកយើង បានទៅសាកសួរនៅថ្ងៃ១៦ សីហា ១៩៦៤ ។

★

មិត្ត ថាច់ ចន្ទ នឹងនាង អ៊ី វួចគង់ ទើបនឹងបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ កាលពីថ្ងៃ៩

ការតែងតាំងថ្មី

លោក ឌួង សារិន អធិការមធ្យមសិក្សាខាងភាសា (ថែមលើតំណែងចាស់)
— ខ្វាន់ ស៊ីផាន់ អធិការមធ្យមសិក្សាខាងភាសា
— ប៉ោង គឹមក្វាន អធិការមធ្យមសិក្សា ខាងវិទ្យាសាស្ត្រ
— កែវ ថែម នាយករងមធ្យមសិក្សា
— ចាវ គន្ធ នាយករង ឧត្តមសិក្សា
— ឃឿន ណាកស៊ុស នាយកវិទ្យាល័យ ខ្មែរ-អង់គ្លេស
— ទេស សារាវុធ នាយកវិទ្យាល័យព្រះយុគន្ធរ

វិច្ឆិកា ១៩៦៤ នៅកោដនិយដ្ឋាន ២ថ្ងៃ ។ ការហ៍រីរហ៍មង្គលបានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិយាកាសយ៉ាងរីករាយ ។

ចំពោះគ្រួសារថ្មីនេះ យើងសូមប្រសិទ្ធជូនពរសព្វសាធុការសព្វបែបយ៉ាងដើម្បីសុភមង្គល ។

▣ ក្មួនសៀវភៅពណ៌ាក្មួយ

ចំពោះក្មួនសៀវភៅពណ៌ាក្មួយរបស់យើងនៅលេខ១នេះប្រសិនបើពេញ នោះគឺពេញទៅដោយរលកនៃកំណើតរបស់ទារក - ទារិកានៃមិត្តយើងខាងវិទ្យាស្ថានជាតិគរុ-កោសល្យហ្ន៏ងឯងហើយ ។ តាមពិត ដំណឹងជាច្រើនបានហូរគគុកមកដល់ទីស្នាក់ការយើង ជាសញ្ញានៃសុភមង្គលរបស់មិត្តយើង ។

នៅមន្ទីរសំពាល «មិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត» មិត្ត ស៊ុន សុផ និស្សិត-សាស្ត្រាចារ្យ (និ-សា) បានកូនស្រីមួយទៀតហើយ ।

ចំណែកឯនៅមន្ទីរសំពាល«ឫស្សីកូង»វិញ នោះគឺជាកូនដង្កែមួយ យ៉ាងសុទ្ធ-សាធតែម្តង! មិត្ត សោម សារ៉ុន (និ-សា) កូនប្រុស មិត្ត ម៉ែន ហ៊ីល (និ-សា) កូនប្រុស មិត្ត ទេព ឈន (និ-សា) កូនប្រុស មិត្ត ពៃ ប៊ុទគីម (មន្ទីរអប់រំជាតិ) កូនប្រុស ,

នៅមន្ទីរពេទ្យ«សុខា» មិត្ត គយ សារ៉ុន (និ-សា) បានកូនស្រីមួយទៀត ។ ចំណែកឯមិត្ត ហ ជ្រាន ឌីង យិន គឹមភេក (និ-សា) ក៏សុទ្ធតែបានយើញគ្រួសាររបស់ខ្លួនកើនចំនួនម្នាក់ៗ ទៀតដែរ (ប្រុស)! ហើយមិត្តម្នាក់ដែលបានកូនស្រីក្នុង «សម័យ» នេះ គឺមិត្ត ឆន សារ៉ន (និ-សា) ។

ចំពោះមិត្តទាំង ៩ នាក់នេះ យើងសូមប្រសិទ្ធនូវពរសព្វសាធុការសុភមង្គលក្នុងគ្រួសារ ហើយសូមប្រសិទ្ធឲ្យទារក-ទារិកាទាំង ៩ មានព្រលឹងមាំមួនតស៊ូ ។

មានលក់នៅបណ្ណាគារ សារវិត្ដីតូប លេ១ ៩២ផ្សារចាស់ ភ្នំពេញ

—បញ្ជូសីហ លេ១ ១៣៤ R វិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ

១ លេ១ ២១ រៀល